

UNIVERZITET U ZENICI

UNIVERSITY OF ZENICA

INSTITUT "Kemal Kapetanović" u ZENICI

INSTITUTE "Kemal Kapetanović" of ZENICA

**ZAHTJEV ZA PRETHODNU PROCJENU UTICAJA NA OKOLIŠ
EKSPLOTACIJE I PRERADE KREČNJAKA NA POVRŠINSKOM
KOPU „RIJEKA RAČA – VISOJEVIĆI“**

Zenica, septembar 2023. godine

UNIVERZITET U ZENICI
UNIVERSITY OF ZENICA
INSTITUT "Kemal Kapetanović" u ZENICI
INSTITUTE "Kemal Kapetanović" of ZENICA

ZAHTJEV ZA PRETHODNU PROCJENU UTICAJA NA OKOLIŠ EKSPLOTACIJE I PRERADE KREČNJAKA NA POVRŠINSKOM KOPU „RIJEKA RAČA – VISOJEVIĆI“

Naručilac:	PD „Bosman“ d.o.o. Sarajevo Rakovička cesta 18, 71210 Ilidža, Sarajevo Narudžbenica broj: 602/2023 od 07.09.2023. godine
Izvođač:	Univerzitet u Zenici, Institut "Kemal Kapetanović" u Zenici Travnička cesta br. 7, 72000 Zenica Ovlaštenje za obavljanje stručnih poslova izdato od strane Federalnog ministarstva okoliša i turizma Rješenje broj: 05/3-19-6-309/22-I-5 od 19.05.2023. godina
Tim za izradu zahtjeva:	1. Doc.dr.sc. Mustafa Hadžalić 2. Mr. sc. Halim Prcanović 3. Mr. sc. Mirnes Duraković 4. Mr. sc. Sanela Beganović 5. Prof. dr. sc. Jovan Sredojević, spoljni saradnik

Zenica, septembar 2023. godine

UNIVERZITET U ZENICI
UNIVERSITY OF ZENICA
INSTITUT "Kemal Kapetanović" u ZENICI
INSTITUTE "Kemal Kapetanović" of ZENICA

Naziv dokumenta:	Zahtjev za prethodnu procjenu uticaja na okoliš eksploatacije i prerade krečnjaka na površinskom kopu „Rijeka Rača – Visojevići“
Naručilac:	PD „Bosman“ d.o.o. Sarajevo Rakovička cesta 18, 71210 Ilidža, Sarajevo Narudžbenica broj: 602/2023 od 07.09.2023. godine
Izvođač:	Univerzitet u Zenici, Institut "Kemal Kapetanović" u Zenici Travnička cesta br. 7, 72000 Zenica
Projekat:	Eksploatacija i prerada krečnjaka na površinskom kopu „Rijeka Rača – Visojevići“
Šifra:	Z-01/23-EKO

Datum:

13.09.2023.

Direktor:

Doc.dr. sc. Mustafa Hadžalić, dipl.ing.maš.

Mustafa Hadžalić
POTPIS

Zenica, septembar 2023. godine

PRILOG III

OBRAZAC ZAHTJEVA ZA PRETHODNU PROCJENU UTICAJA NA OKOLIŠ

A. Karakteristike projekta

A1. Osnovne informacije

A1.1. Naziv projekta	Zahtjev za prethodnu procjenu uticaja na okoliš za projekat: „Eksploatacija i prerada krečnjaka na površinskom kopu „Rijeka Rača – Visojevići“
A1.2. Opis projekta uključujući podatke o njegovoj namjeni i veličini	<p>1. Osnovna namjena projekta je ponovna površinska eksploatacija i prerada stijenske mase krečnjaka za proizvodnju kamenih agregata krečnjaka na ležištu „Rijeka Rača – Visojevići“, općina Ilijaš, od strane PD „Bosman“ d.o.o. Sarajevo. Površina eksploatacionog polja na kome se planira ponovna eksploatacija i prerada krečnjaka, odnosno proizvodnja kamenih agregata krečnjaka na površinskom kopu „Rijeka Rača – Visojevići“ iznosi P = 11,09 ha.</p> <p>2. Na slici A1.1 dat je sadašnji položaj radnih kosina i osnovne etaže E – 800 na kojoj će se vršiti prerada, odnosno proizvodnja kamenih agregata krečnjaka na ležištu „Rijeka Rača – Visojevići“.</p> <p>Slika A1.1. Sadašnji položaj radnih kosina i osnovne etaže E – 800 na ležištu krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“ (snimljeno 15.07.2023.)</p> <p>U periodu od 2004. godine i sa prekidima do 2020. godine površinsku eksploataciju i preradu krečnjaka, odnosno proizvodnju kamenih agregata krečnjaka na ležištu „Rijeka Rača - Visojevići“ vršilo je PD „Kunovac Company“ d.o.o. Sarajevo, a prema:</p> <p>a) Rješenju Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije Up/I broj: 06-18-127/09, Mostar, 12.8.2009. – po kome je navedeno privredno društvo dobilo odobrenje za eksploataciju i preradu krečnjaka na proširenom eksploatacionom polju „Rijeka Rača – Visojevići“ površine P = 8,7 ha (prilog br. A1.1).</p>

b) Rješenje Ministarstva privrede Kantona Sarajevo broj: 07-04-18-12791-5/12, Sarajevo, 25.12.2012. po kome su odobrene geološke rezerve i kvalitet krečnjaka u istražnom prostoru P = 13,3 ha na ležištu „Rijeka Rača – Visojevići“ (prilog br. A1.2).

c) Ugovor o koncesiji za eksploataciju tehničkog građevinskog kamena krečnjaka na ležištu „Rijeka Rača – Visojevići“, potpisan sa Koncesorom - Vlada Kantona Sarajevo broj: 07-04-14-20103, Sarajevo, 02.09.2010. Vrijeme trajanja koncesije iznosilo je 5 godina.

d) Rješenje Federalnog ministarstva okoliša i turizma UPI/01-23-74-2/07 od 29.1.2008. kojim je PD „Kunovac Company“ d.o.o. Sarajevo dana okolinska dozvola za eksploataciju krečnjaka na lokalitetu „Rijeka Rača – Visojevići“, općina Ilijaš.

e) Rješenje Federalnog ministarstva prostornog uređenja UPI/03-23-2-9/09 od 11.6.2009. kojim je PD „Kunovac Company“ d.o.o. Sarajevo dana urbanistička suglasnost za površinsku eksploataciju mineralne sirovine krečnjaka i postavljanje drobilnog postrojenja i pretećih objekata privremenog karaktera, na lokalitetu „Rijeka Rača – Visojevići“, k.o. Medojevići, područje općine Ilijaš, ukupne površine eksploatacionog polja P = 8,7 ha.

Nakon isteka trajanja koncesije PD „Kunovac Company“ d.o.o. Sarajevo i sa prekidima do 2020. godine prekida površinsku eksploataciju krečnjaka na ležištu „Rijeka Rača – Visojevići“ i od tada do danas se ne vrši eksploatacija.

3. PD „Bosman“ d.o.o. Sarajevo je 16.03.2023. godine podnijelo Ministarstvu privrede Kantona Sarajevo „Samoinicijativnu ponudu za dodjelu koncesije za istraživanje i eksploataciju krečnjaka na ležištu „Rijeka Rača – Visojevići“ na eksploatacionom polju površine P = 11,09 ha (prilog br. A1.3). Sastavni dijelovi „Samoinicijativne ponude ...“ su:

a) Studija opravdanosti dodjele koncesije za istraživanje i eksploataciju krečnjaka na ležištu „Rijeka Rača – Visojevići“, općina Ilijaš, broj: 09/23, mart 2023. godine, izrađen od strane PD „Rudex“ d.o.o. Sarajevo, maj 2023. (prilog br. A1.4).

b) Geodetski elaborat kamenoloma „Rijeka Rača – Visojevići“ - Situacija kamenoloma „Rijeka Rača – Visojevići“ – nulto stanje na dan 02.02.2023, „ZEDIS“ – Zenica, Zenica, (grafički prilog br. 1 dat u „Idejnom rudarskom projektu eksploatacije i prerade krečnjaka na površinskom kopu „Rijeka rača – Visojevići“).

c) Izvod iz Prostornog plana Kantona Sarajevo za period 2003. do 2023. godine i informacija za „Kamenolom rijeka Rača – Visojevići“, Kanton Sarajevo, Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo, broj: 06-19-739/23, Sarajevo, 20.02.2023. (prilog br. A1.5)

	<p>d) Odluka o davanju saglasnosti za provođenje postupka dodjele koncesije za istraživanje i eksploataciju mineralne sirovine krečnjaka na lokalitetu Medojevići – Srednje, općina Ilijaš, broj 01/1-02-471-6/23 od 24.02.2023., donesena od strane Općinskog vijeća općine Ilijaš odnosi se na PD „Bosman“ d.o.o. Sarajevo (prilog br. A1.6)</p> <p>e) Zemljišnoknjižni izvadak za parcelu: k.č. 1002/2, k.o. Medojevići, BiH, FBiH, Općinski sud u Sarajevu, Zemljišnoknjižni ured broj: 065-0-NAR-23-067 133 od 05.07.2023. (prilog br. A1.7).</p> <p>f) Zemljišnoknjižni izvadak za parcele: k.č. 1015 i k.č. 1016; KO Medojevići, BiH, FBiH, Općinski sud u Sarajevu, Zemljišnoknjižni izvadak broj:66675/23 od 04.07.2023. (prilog br. A1.8)</p> <p>g) Kopija katastarskog plana za parcele k.č. 1002/2, k.č. 1015 i k.č. 1016 k.o. Medojevići na kojima se projektuje površinski kop krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“; BiH, FBiH, Kanton Sarajevo, Općina Ilijaš, Služba za imovinsko pravne poslove, geodetske poslove i katastar, Odsjek za katastar; broj:06/2-26-406/23-3 od 03.02.2023. (prilog br. A1.9).</p>	
<p>A1.3. Broj izvoda iz prostorno-planskog akta i nadležni organ izdavanja (Izvod iz prostorno-planskog akta priložiti uz zahtjev)</p>	<p>Izvod iz Prostornog plana Kantona Sarajevo za period 2003. do 2023. godine i informacija za „Kamenolom rijeka Rača – Visojevići“, Kanton Sarajevo, Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo, broj: 06-19-739/23, Sarajevo, 20.02.2023. (prilog br. A1.5).</p>	
<p>A1.4. Vrsta zahtjeva</p>	<p>Novi projekat</p>	<p>NE</p>
	<p>Značajna izmjena postojećeg i/ili odobrenog projekta</p>	<p>DA</p>
	<p>Prestanak aktivnosti</p>	<p>NE</p>
<p>A1.5.Ukoliko se radi o značajnoj izmjeni postojećeg i/ili odobrenog projekta, opisati planirane izmjene</p>	<p>Osnovna značajna izmjena (prethodnog) projekta sastoji se od obnavljanja eksploatacije krečnjaka i prerade, odnosno proizvodnje kamenih agregata krečnjak i povećanja površine eksploatacionog polja.</p> <p>Površina prethodnog eksploatacionog polja na kome je eksploataciju i preradu krečnjaka vršilo PD „Kunovac Copany) d.o.o. Sarajevo iznosila je P = 8,7 ha. Buduća (ponovna) površina eksploatacionog polja na kojoj planira ponovnu eksploataciju i preradu krečnjaka PD „Bosman“ d.o.o. Sarajevo iznosi P = 11,09 ha.</p> <p>Ponovna tehnologija površinske eksploatacije i prerade krečnjaka, odnosno proizvodnje kamenih agregata kamena krečnjaka koju će izvoditi PD „Bosman“ d.o.o. Sarajevo, bitno se neće mijenjati u odnosu na prethodnu koju je izvodilo PD „Kunovac Company“. Promjena je moguća samo u smislu korištenja različitih tipova rudarsko-građevinskih mašina za eksploataciju krečnjaka i vrsta i tipova mobilnih postrojenja za drobljenje i klasiranje stijenske mase krečnjaka za</p>	

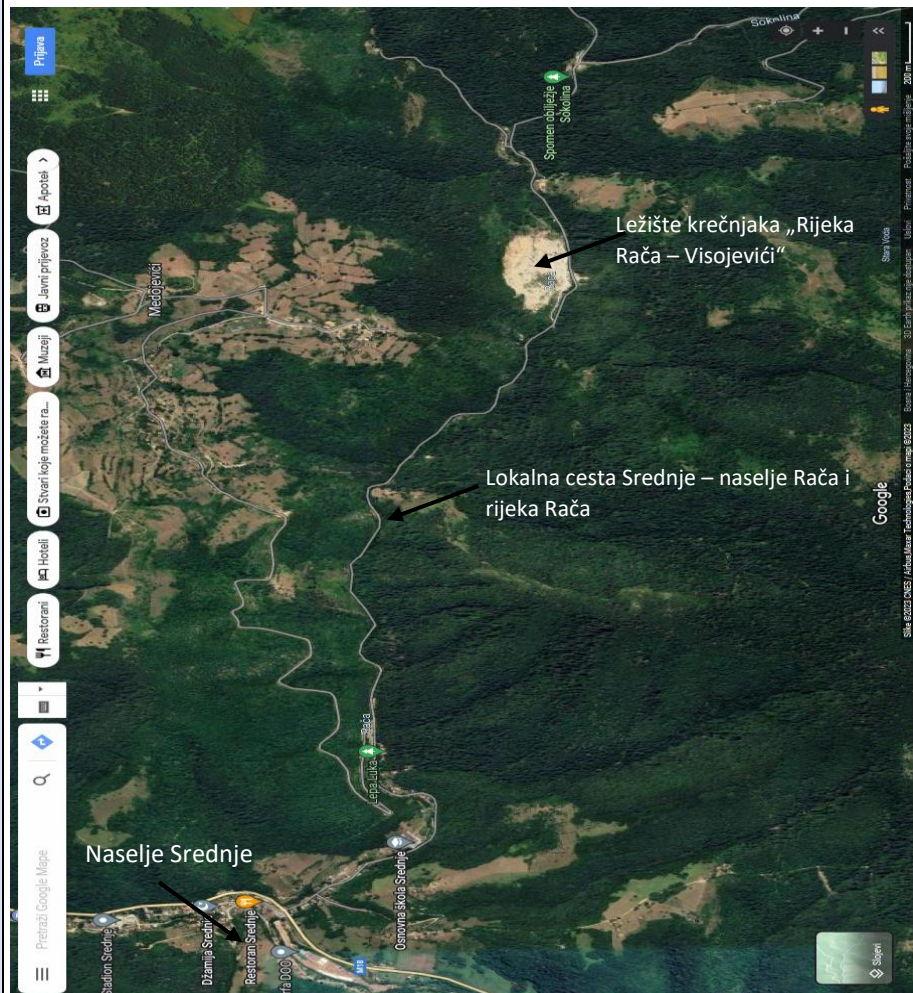
	<p>proizvodnju različitih agregata krečnjaka i različitog granulometrijskog sastava.</p>
<p>A1.6. Da li projekat ima kumulativni uticaj sa već postojećim i/ili odobrenim projektima? Ukoliko DA, opisati na koji način.</p>	<p>Budući projekat, odnosno ponovna eksploatacija i prerada, odnosno proizvodnja kamenih agregata krečnjaka od strane PD „Bosman“ d.o.o. Sarajevo neće imati veći uticaj u odnosu na prethodni projekat, odnosno prošlu eksploataciju i preradu krečnjaka koja je vršena od strane PD „Kunovac Company“ d.o.o. Sarajevo. Ovo iz razloga što će se u budućem projektu koristiti isti tehnološki postupci površinske eksploatacije i prerada kao i u prethodnom projektu. Lokacija projekta nije vezana za lokacije postojećih ili odobrenih projekata te nema kumulativnog uticaja sa već postojećim ili odobrenim projektima.</p>
<p>A1.7. Vlasništvo nad zemljištem i/ili objektom na kojem se nalazi postojeći i/ili planirani projekat</p>	<p>Budući projekat, odnosno ponovna površinska eksploatacija i prerada, odnosno proizvodnja kamenih agregata krečnjaka od strane PD „Bosman“ d.o.o. Sarajevo planirana se na dijelovima zemljištva označenih kao: k.č. 1002/2, k.č. 1015 i k.č. 1016 k.o. Medojevići. Vlasnik ovih parcela zemljišta je PD „Bosman“ d.o.o. Sarajevo, što potvrđuje:</p> <p>a) Zemljišnoknjižni izvadak za parcele: k.č. 1015 i k.č. 1016; k.o. Medojevići, BiH, FBiH, Općinski sud u Sarajevu, Zemljišnoknjižni ured broj: 66675/23 od 04.07.2023. (prilog br. A1.8)</p> <p>b) Zemljišnoknjižni izvadak za parcelu: k.č. 1002/2, KO Medojevići, BiH, FBiH, Općinski sud u Sarajevu, Zemljišnoknjižni ured broj: 065-0-NAR-23-067 133 od 05.07.2023. (prilog br. A1.7).</p> <p>c) Kopija katastarskog plana za parcele k.č. 1002/2, k.č. 1015 i k.č. 1016 k.o. Medojevići na kojima se projektuje površinski kop krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“; BiH, FBiH, Kanton Sarajevo, Općina Ilijaš, Služba za imovinsko pravne poslove, geodetske poslove i katastar, Odsjek za katastar; broj:06/2-26-406/23-3 od 03.02.2023. (prilog br. A1.9)</p>
<p>A1.8. Da li je zemljište i/ili objekat na kojem se nalazi postojeći ili planirani projekat predmet ugovora o zakupu? Ukoliko jeste, navedite broj ugovora te podatke o ugovornim stranama.</p>	<p>NE. Cjelokupna površina eksploatacionog polja na kome se planira novi projekat, odnosno ponovna eksploatacija i prerada krečnjaka na budućem površinskom kopu „Rijeka Rača – Visojevići“ površine P = 11,09 ha je u vlasništvu PD „Bosman“ d.o.o. Sarajevo (vidi tačku A1.7).</p>
<p>A1.9. Ime i prezime odgovorne osobe</p>	<p>Jahić Sunija, direktor i vlasnik PD „Bosman“ d.o.o. Sarajevo</p>
<p>A1.10. Kontakt podaci odgovorne osobe (adresa, broj telefona, e-mail)</p>	<p>PD „Bosman“ d.o.o. Sarajevo Ul. Rakovička cesta 18 Direktor: Jahić Sunija tel/fax:: ++387 (0)33 762</p>

mob. tel. ++387 61 146 356
E-mail: info@bosman.ba
www.bosman.ba

A2. Uticaj projekta na okoliš

A2.1. Detaljno opišite okoliš na području pod uticajem projekta

Geografski položaj ležišta krečnjaka „Rijeka Rača - Visojevići“ nalazi se u istočnom dijelu općine Ilijaš, i to istočno od naselja Srednje, kroz koje prolazi magistrana cesta M 18 Sarajevo – Tuzla. Od naselja Srednje ležište krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“ udaljeno je 4,3 km i povazano je lokalnom asfaltiranom cestom, koja prati tok rijeke Rača (satelitski snimak - slika A2.1.). Na sjevernoj strani ležišta krečnjaka nalazi se naselje Medojevići koje nije direktno povezano putnom komunikacijom sa ovim ležištem.

Slika A2.1. Satelitski snimak šire zone ležišta krečnjaka „Rijeka Rača - Visojevići“

Južnom stranom ležišta krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“ paralelno sa lokalnom cestom Srednje – naselje Rača protiče i rijeka Rača, koja prihvata sve oborinske vode sa radnih površina budućeg površinskog kopa (slika A2.2).

Slika A2.2. Rijeka Rača i lokalna cesta Srednje - naselje Rača na južnoj strani ležišta krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“

Uža i šira zona ležišta predstavljena je raznim vrstama šumskih kultura, od kojih prevladavaju listopadne i crnogorične kulture.

Od naselja Srednje do ležišta „Rijeka Rača – Visojevići“ prostor u zoni toka rijeke Rača nije naseljen, izuzev nekoliko vikend kuća izgrađenih pored lokalnog puta i rijeke Rača. Najbliža vikend kuća od ležišta krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“ udaljena je preko 1,0 km.

	<p>Eksploatacija krečnjaka na ovom ležištu vrši dugi niz godina za potrebe građevinskih radova u oblasti visoko i niskogradnje na širem području grada Sarajevo i susjednih gradova, te izgradnje i održavanja lokalnih i šumskih puteva, a naročito u periodu izgradnje magistrane ceste M 18 Sarajevo - Tuzla. Ležište krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“ otvoreno je pristupnom makadamskom cestom koja povezuje osnovnu etažu E – 800 na kojoj se vršila prerada stijenske mase krečnjaka, odnosno proizvodnja kamenih agregata krečnjaka i lokalnu lokalnu asfaltnu cestu Srednje - naselje Rača.</p> <p>Prostor ležišta krečnjaka „Rijeka Rača - Visojevići“ predstavlja zatalasani teren, sa prosječnim visinom od 800 do preko 1.000 m.n.v. u zoni naselja Medojevići. U morfološkom pogledu teren pripada planinskom području:</p> <p>Osnovne karakteristike eksploatacionog polja na ležištu krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“ su:</p> <ul style="list-style-type: none"> - unutar eksploatacionog polja nema infrastrukturnih niti stambenih i drugih objekata i - unutar eksploatacionog polja nema aktivnih izvora niti tekućih voda. 		
<p>A2.2. Vrsta i količina osnovnih i pomoćnih sirovina, dodatnih materijala i ostalih supstanci koji će biti korišteni u svakoj od faza projekta</p>		<p>Vrsta</p>	<p>Količina</p>
	<p>Faza izgradnje projekta Pripremna faza projekta (ležište je prethodnim rudarskim radovima praktično pripremljeno za eksploataciju i nisu predviđeni bilo kakvi pripremn radovi – slika A1.1)</p>	<p>-</p>	<p>-</p>
	<p>Faza rada ili eksploatacije projekta, kod postizanja predviđenog kapaciteta eksploatacije i proizvodnje kamenih agregata krečnjaka od: 115.000 m³.č.m. krečnjaka (čvrsta masa) I 161.000 m³.r.m. agregata krečnjaka (rastresita masa)</p>	<p>1. Dizel gorivo 2. Razne vrste ulja 2. Električna energija 3. Eksplozivna sredstva: - plastični eksploziv - ANFO eksploziv - sporogoreći štapin - detonirajući štapin - cjevčice Nonel sistema - bušaće krune</p>	<p>231.961 l/god. 6.958 lit./god. 684.119kWh/god. 2.300 kg/god. 43.700 kg/god. 460 m/god. 17.710 m/god. 1.345kom/god. 115 kom/god.</p>
	<p>Faza prestanka rada (period eksploatacije je planiran za 25 godina)</p>	<p>Količina osnovnih i pomoćnih sirovina, dodatnih materijala i ostalih supstanci koji će biti korišteni u fazi prestanka rada biće definisani u okolinskoj dozvoli za zatvaranje ležišta.</p>	

<p>A2.3. Korištenje prirodnih resursa (posebno tla, zemljišta, vode i biološke raznolikosti) prilikom pripreme, izgradnje, rada ili prestanka rada projekta</p>	<p>Navesti o kojem prirodnom resursu se radi, količini i načinu njegovog korištenja</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Iskop stijenske mase krečnjaka - Zemljište 	<p>115.000 m³/god. ca. 10 ha</p>
<p>A2.4. Vrsta i količina emisija nastalih zbog pripreme, izgradnje, rada ili prestanka rada projekta (odnosi se na period rada kod predviđenog kapaciteta: - 115.000 m³.č.m. krečnjaka (čvrsta masa) i - 161.000 m³.r.m. agregata krečnjaka (r.m. - astresita masa)</p>	<p>Proizvodnja otpada (opasni/ neopasni)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - opasni otpad (razne vrste otpadnih ulja (hidraulična i motorna), filtera, zauljenih krpa, stare gume otpad iz separatora za odvajanje ulja, masti i taloga i sl. - neopasni otpad (mješani komunalni otpad, otpadno željezo, drveni otad, plastika i sl.) 	<p>cca. 7.500 kg/god cca. 1.500 kg/god.</p>
	<p>Emisije u zrak (sve emisije)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nekontrolisana emisije prašine u operativnoj fazi; - emisije izduvnih plinova iz mehanizacije i kamiona odlaganje u operativnoj fazi i fazi zatvaranja, odnosno sanacije i rekultivacije <p>Općenito emisija prašine je vezana za proljetno-ljetni period, sunčano i vetroviti vrijeme kao i za intenzitet radnih aktivnosti u ovom periodu. S obzirom na relativno malu emisiju, ne može značajnije uticati na kvalitet zraka te se stoga emisija prašine ocjenjuje kao neznatna do mala i vezana je za lokaciju i neposrednu okolinu.</p> <p>Emisija izduvnih plinova iz dizel motora u svim fazama projekta je veoma mala i po svojoj prirodi ne utiču na ambijentalni kvalitet zraka</p>	<p>Prema iskustvenim podacima, količina emisije prašine pri pojedinim projektnim aktivnostima u svim fazama projekta je neznatna do mala i stoga ne može značajnije uticati na kvalitet zraka u okolini lokacije niti ugroziti vegetaciju i prisutne vrste flore u neposrednoj okolini lokacije odlagališta.</p> <p>Količine emisije izduvnih plinova u svim fazama projekta su veoma niske i po svojoj prirodi ne mogu uticati na kvalitet zraka u okolini lokacije.</p>

	Emisije u vode (podzemne / površinske)	<ul style="list-style-type: none"> - oborinske vode koje mogu biti opterećene česticama pijeska, - zauljene vode nastale prilikom pranja građevinske mehanizacije i sl. 	<p>Količina otpadne vode na lokaciji je vezana za količinu oborina na na lokaciji i intenzitet isparenja. Kvalitet procjedne vode je vezan za otapanje i ispiranje minerala i suspendovanih čestica i po prirodi se očekuje da ove vode neće biti značajnije opterećene zagađujućim materijama. Procjenjuje se da je vjerovatnoća incidentnih zagađenja površinskih i pozemnih voda i tla veoma mala, a posebno zbog poduzimanja preventivnih mjera održavanja mehanizacije i kamiona kao i zbog upravljanja vodama u skladu sa mjerama iz ovog dokumenta i u skladu sa Planom pripravnosti i reagovanja u hitnim slučajevima investitora. Otpadne vode sa prališta rudarsko – građevinskih mašina prihvataju se betonskim kanalom i uvode se cijevima u separator za odvajanje taloga, uglja i masti</p>
	Emisije u kanalizaciju	Nije primjenjivo	-
	Emisije u tlo	<p>Emisije zagađujućih materija u tlo se ne očekuju zbog prirode projekta</p> <p>Incidentna/nekontrolirana rasipanja i curenja goriva i ulja iz mehanizacije i kamiona mogu onečistiti tlo</p>	Emisije u tlo se ne očekuju

		na lokaciji u najnepovoljnijim slučajevima te su neophodne mjere nadzora i preveniranja incidentnih zagađenja tla. Vjerovatnoća incidentnih zagađivanja tla je veoma mala zbog prirode projekat i lokacijskih uvjeta te zbog poduzimanja preventivnih mjera kontrole i održavanja mehanizacije i kamiona	
	Buka	Buka od rada dizel motora rudarsko-građevinskih mašina i od miniranja. Buka od rada dizel motora rudarsko-građevinskih mašina i od miniranja.	Nivo očekivane buke je vezan za rad mehanizacije i kamiona na lokaciji i niži je od 70 dB(A)
	Vibracije	Vibracije od rada rudarsko-građevinskih mašina na lokaciji projekta se neočekuju zbog položaja lokacije izvan naseljenih mjesta i zaštićenih područja	-
	Nejonizirajuće zračenje	Nije prisutno	-
A2.5.Opisati i dati kratak pregled alternativnih rješenja s obzirom na uticaje na okoliš	Proizvodnja otpada (opasni/ neopasni)	Upravljanje otpadom koji se očekuje od aktivnosti na lokaciji planiranog kopa će se vršiti u skladu sa Planom upravljanja otpadom i opasnim otpadom, kojim je definisan sistem hijerarhije upravljanja otpadom i vršiće se u okviru sistema upravljanja otpadom uspostavljenog od strane investitora/operatera	-
	Emisije u zrak (sve emisije)	Alternativna rješenja za izbjegavanje i minimiziranje emisija u uzrak nisu primjenjiva za ovaj projekat, niti su očekivane značajnije emisije u zrak. Planiranim mjerama upravljanja minimiziraju se emisije u zrak u svim fazama projekta	-

	Emisije u vode (podzemne/ površinske)	Alternativno rješenje za sprečavanje i minimiziranje emisije u vode je postavljanje granuliranog neutralnog ili alkalnog vapnenca u taložnik u svrhu neutralizacije procjedne vode. Redovno preventivno održavanje mehanizacije i kamiona te sprečavanje curenja ulja i goriva i vršenje nadzora u skladu sa procedurom o incidentnim situacijama.	-
	Emisije u kanalizaciju	Nije primjenjivo	-
	Emisije u tlo	Redovno preventivno održavanje mehanizacije i kamiona koji se koriste u svim fazama projekta	-
	Buka		-
	Vibracije		-
Nejonizirajuće zračenje	Nije relevantno	-	
A2.6. Da li projekat nosi rizik od velikih nesreća i/ili katastrofa koje su relevantne za projekat, uključujući one koje su uzrokovane promjenom klime, u skladu sa naučnim saznanjima? Ukoliko DA, navedi rizike	<p>Primjenom naučnih i stručnih dostignuća iz oblasti površinske eksploatacije mineralnih sirovina u fazi izrade „Glavnog rudarskog projekta eksploatacije i prerade stijenske mase na površinskom kopu „Rijeka Rača – Visojevići“, a posebno vezano za proračun i izbor osnovnih parametara i strukture kompleksne mehanizacije ovog površinskog kopa, eksploatacije (dobivanja minirane stijenske mase krečnjaka) i prerade, odnosno proizvodnje kamenih agregata krečnjaka i tehničko-tehnološko rukovođenje i sprovođenje tehnološke i svakog vida radne discipline na površinskom kopu ne može doći do velikih nesreća i katastrofa.</p> <p>Istina da su mogući pojedinačni slučajevi nesreća na radu, ali po pravilu u kojoj učestvuje samo pojedinac bilo zbog nepažnje ili neke tehničke greške pri radu odgavarauće rudarsko-građevinske mašine, uređaja ili postrojenja. Međutim, dosljednim sprovođenjem svih navedenih mjera na radu i poštujući tehnološku i radnu disciplinu te nesreće se svode na minimum, odnosno mogu se u potpunosti isključiti.</p> <p>Klimatske promjene u procesu izvođenja rudarskih radova na eksploataciji i preradi, odnosno proizvodnji kamenih agregata krečnjaka mogu imati određeni uticaj na sigurnost izvođenja tih radova. Međutim, tehnički rukovodilac površinskog kopa „Rijeka Rača – Visojevići“ kroz odgovarajuća pimenta uputsva i kroz operativno tehničko rukovođenje predvdjet će šta u takvim slučajevima raditi, npr. obustaviti rad u periodu visokih ili izuzetno niskih temperatura, kao i u toku intenzivnih padavina i sl.</p>		

A2.7. Da li projekat nosi rizike za ljudsko zdravlje (npr. zbog zagađenja vode ili zraka)? Ukoliko DA, navesti rizike	Dosljednim sprovođenjem svih mjera zaštite na radu i zaštite okoliša koje će se propisati u „Glavnom rudarskom projektu površinskog kopa krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“, kao i sprovođenja svih tehničkih uputstava koje će izdati Tehnički rukvodilac površinskog kopa „Rijeka Rača – Visojevići“, te pridržavanjem svih vidova radne i tehnološke discipline u potpunosti se izbjegavaju rizici po ljudsko zdravlje zaposlenih radnika na kopu kao i posjetilaca, odnosno ljudi i vozila koje se kreću lokalnom cestom Srednje – naselje Rača u zoni površinskog kopa „Rijeka Rača – Visojevići“.
A2.8. Da li će projekat uzrokovati svjetlosno zagađenje? Ukoliko DA, navesti rizike.	Prema dosadašnjim saznanjima eksploatacija i prerada, odnosno proizvodnja kamenih agregata krečnjaka na površinskim kopovima nisu registrovane pojave svjetlosnog zagađenja.

B. Lokacija projekta i osjetljivost okoliša geografskih područja za koja je vjerovatno da bi projekti mogli na njih značajno uticati

B1.1. Navesti postojeću odobrenu upotrebu zemljišta	<p>Prethodnu upotrebu zemljišta, odnosno zemljišta na kojoj je vršena eksploatacija i prerada krečnjaka na ležištu „Rijeka Rača – Visojevići“ koju je vršilo PD „Kunovac Company“ d.o.o. Sarajevo, vršio je prema Rješenju Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije Up/I broj: 06-18-127/09 od 12.8.2009. Eksploatacija i prerada krečnjaka je vršena u granicama eksploatacionog polja površine P = 8,7 ha, koje se nalazi u granicama „Prostornog plana Kantona Sarajevo za period 2003. do 2023. godine, površine = 14,77 ha (Informacija za „Kamenolom rijeka Rača – Visojevići“, Kanton Sarajevo, Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo, broj: 06-19-739/23, Sarajevo, 20.02.2023. (prilog A1. 5).</p> <p>Buduću upotrebu zemljišta, odnosno zemljišta na kome će se vršiti eksploatacija i prerada krečnjaka na ležištu „Rijeka Rača – Visojevići“ , koju planira PD „Bosman“ d.o.o. Sarajevo, a prema „Samoinicijativnoj ponudi za dodjelu koncesije za istraživanje i eksploataciju krečnjaka na ležištu „Rijeka Rača – Visojevići“, općina Ilijaš“, koju je dostavio Kantonu Sarajevo, Ministarstvu privrede broj: 083/23 od 16.03.2023. vršiće se na dijelu parcela zemljišta označenih kao k.č. 1015, k.č. 1016 i k.č. 1002/2 k.o. Medojevići (prilog br. A1.3).</p> <p>Eksploatacija i prerada, odnosno proizvodnja kamenih agregata krečnjaka vršiće se u eksploatacionom polju površine P = 11,09 ha, koje se nalazi u granicama „Prostornog plana Kantona Sarajevo za period 2003 do 2023. godine, površine = 14,77 ha“ (Informacija za „Kamenolom rijeka Rača – Visojevići“, Kanton Sarajevo, Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo, broj: 06-19-739/23, Sarajevo, 20.02.2023. (prilog br. A1.3).</p>
---	---

	<p>Za postupak vođenja postupka „Samonicijativne ponude za dodjelu koncesije za istraživanje i eksploataciju krečnjaka na ležištu „Rijeka Rača – Visojevići“, općina Ilijaš“, kod Kantona Sarajevo, Ministrstvo privrede (Koncesor), potencijalni Koncesionar PD „Bosman“ d.o.o. Sarajevo je dobio „Odluku o davanju saglasnosti za provođenje postupka dodjele koncesije za istraživanje i eksploataciju mineralne sirovine krečnjaka na lokalitetu Medojevići – Srednje, općina Ilijaš, broj 01/1-02-471-6/23 od 24.02.2023., donesena od strane Općinskog vijeća općine Ilijaš (prilog br. A1.6).</p>
<p>B1.2. Opisati relativnu raspoloživost, kvalitet i regenerativni kapacitet prirodnih resursa (uključujući tlo, zemljište, vodu i biodiverzitet) tog područja i njegovog podzemnog dijela</p>	<p>Prema „Rješenju Ministarstva privrede Kanona Sarajevo broj: 07-04-18-12791-5/12, Sarajevo, 25.12.2012. po kome su odobrene geološke rezerve i kvalitet krečnjaka u istražnom prostoru P = 13,3 ha na ležištu „Rijeka Rača – Visojevići“ vidljivo je na navedenom ležištu postoje pouzdane rezerve i kvalitet mineralne sirovine krečnjaka za eksploataciju i preradu, odnosno proizvodnju kamenih agregata krečnjaka za planiranu proizvodnju PD „Bosman“ d.o.o. Sarajevo (prilog br. A1.2), koja iznosi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 115.000 m³.č.m./god. krečnjaka (čvrsta masa krečnjaka) i - 161.000 m³.r.m./god. agregata krečnjaka (rastresita masa agregata krečnjaka). <p>Prema rezultatima istraživanja navedenih u „Studiji opravdanosti dodjele koncesije za istraživanje i eksploataciju krečnjaka na ležištu „Rijeka Rača – Visojevići“, općina Ilijaš, broj: 09/23, mart 2023. godine, izrađen od strane PD „Rudex“ d.o.o. Sarajevo, maj 2023. (prilog br. A1.4) jasno je da se u granicama predviđenog eksploatacionog polja površine P = 11,09 ha nalaze pouzdane rezerve i kvalitetan krečnjak za buduću eksploataciju od strane PD „Bosman“ d.o.o. Sarajevo.</p> <p>Šumski pojas oko lokacije planiranog eksploatacionog polja predstavlja efikasnu pufernu zonu, koja pored ublažavanja emisija prašine značajno ublažava i uticaj buke kao i druge uticaje na okoliš. Prema tome, ova lokacija i njeno neposredno okruženje ima značajan regenerativni kapacitet prirodnih resursa, uključujući tlo, zemljište, vodu i biodiverzitet koga podržavaju staništa na ovom području.</p> <p>Prema terenskim nalazima i analizi prikupljenih podataka procjenjuje se da korištenje planiranog iskopa neće značajnije uticati na okoliš zbog vrste i količine emisija i nastanka otpada te planiranih mjera za sprečavanje emisija i uticaja na okoliš.</p>

B1.3. Opisati apsorpcioni kapacitet prirodne sredine, obraćajući posebnu pažnju na slijedeća područja:	
a) Močvarna područja, obalna područja rijeka i ušća rijeka	U zoni budućeg površinskog kopa krečnjaka na ležištu „Rijeka Rača – Visojevići“ nisu zastupljena močvarna i obalna područja rijeka i ušća rijeka na koja bi mogao uticati planirani projekat.
b) Obalna područja i morski okoliš	Budući površinski kop krečnjaka na ležištu „Rijeka Rača – Visojevići“ se nalazi u kontinentalnom dijelu Bosne i Hercegovine, odnosno ne nalazi se u blizini obalnih područja i morskog okoliša na koja bi mogao uticati.
c) Planinska, šumska i kraška područja	Stijenski masiv krečnjaka na ležištu „Rijeka Rača – Visojevići“ predstavlja kompaktni stijenski masiv i nalazi se u zoni kotline rijeke Rača. Uža zona ovog ležišta predstavlja planinsko i šumsko područje, koje ima dovoljan apsorpcioni kapacitet da smanji negativni uticaj emisije iz tehnoloških procesa eksploatacije i prerade, odnosno proizvodnje kamenih agregata krečnjaka sa budućeg površinskog kopa „Rijeka Rača – Visojevići“, te je neophodno planiranje, poduzimanje i implementiranje odgovarajućih mjera ublažavanja i zaštite u cilju svođenja negativnih uticaja na neposredni okoliš te mjere sanacije i rekultivacije nakon završetka eksploatacije.
d) Zaštićene prirodne vrijednosti proglašene u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode FBiH (nacionalni parkovi, strogi rezervati prirode, spomenici prirode, zaštićeni pejzaži, parkovi prirode, i dr.)	U užoj i široj zoni ležišta krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“ ne nalaze se nacionalni parkovi, strogi rezervati prirode, spomenici prirode, zaštićeni pejzaži, parkovi prirode i dr. propisani Zakonom o zaštiti prirode Federacije Bosne i Hercegovine. Najbliže zaštićeni pejzaž su Bijambare koji se nalazi na udaljenosti preko 10 km od predmetnog ležišta krečnjaka. Ovaj zaštićeni pejzaž predstavlja značajan potencijal za razvoj turizma i rekreativnih aktivnosti na području Općine Ilijaš i ne može biti ugrožen aktivnostima eksploatacije na ležištu krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“.
e) Pojedinačne prirodne vrijednosti	Uvidom u važeći Kantonalni ekološki akcioni plan Kantona Sarajevo te u informacioni sistem Federalnog ministarstva okoliša i turizma nisu registrovane pojedinačne prirodne vrijednosti na lokaciji ležišta krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“ i njenom bližem okruženju.
f) Područja rijetkih i ugroženih biljnih i životinjskih vrsta	U skladu sa odredbama Zakona o zaštiti prirode FBiH i Direktivom o staništima nisu registrovane ugrožene, ranjive i zaštićene vrste flore i faune, koje zahtjevaju ograničenja i prioritetnu zaštitu te po ovom osnovu nema smetnje za eksploataciju i preradu, odnosno proizvodnja kamenih agregata krečnjaka na lokaciji ležišta krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“ Ova lokacija se nalazi izvan područja zaštićenih i ugroženih biljnih i životinjskih vrsta, koje bi mogle biti pokretači staništa sa visokim obilježjima biodiverziteta i okidači kritičnih staništa.
g) Područja na kojima još od ranije nisu bili zadovoljeni standardi kvaliteta okoliša koji su	Lokacija planiranog iskopa nalazi se u šumskom području izvan naseljenih i zaštićenih područja u čijoj blizini nema sličnih projekata i zahvata. Analizirana lokacija se nalazi u području za koje se procjenjuje da su zadovoljeni propisani standardi kvaliteta okoliša. Planiranim

relevantni za projekat ili u odnosu na koja se smatra da isti nisu zadovoljeni	mjerama zaštite okoliša u ovom dokumentu osigurat će se da se prilikom korištenja iskopa zadovolje propisani standardi kvaliteta okoliša, te da se ovim projektnim aktivnostima ne utiče značajnije na okoliš.
h) Gusto naseljena područja	Lokacija planiranog projekta je prostorno izdvojena od naseljenih područja i udaljena je od najbližih kuća, koje se nalaze u selu Medojevići, preko 600 m na nadmorskoj visini od 1000 m. Ovu lokaciju razdvaja od najbližih kuća prirodno uzvišenje obraslo šumskom vegetacijom tako da aktivnost za eksploataciju i preradu, odnosno proizvodnja kamenih agregata krečnjaka ne može uticati na najbliže kuće i lokalno stanovništvo.
i) Pejzaži i područja od historijskog, kulturnog ili arheološkog značaja.	Na lokaciji projekta nisu zastupljena pejzažna područja i područja od historijskog, kulturnog ili arheološkog značaja, što je utvrđeno detaljnom terenskom opservacijom i uvidom u „Prostorni plan Kantona Sarajevo za period 2003. do 2023. godine i u Kantonalni ekološki akcioni plan Kantona Sarajevo.

C. Karakteristike potencijalnog uticaja na okoliš

C1.1. Navesti veličinu i prostorni obuhvat geografskog područja na koje bi projekat mogao uticati (unijeti tačne koordinate navedenog geografskog područja).	<p>Veličina i prostorni obuhvat geografskog područja na koje bi projekat mogao uticati je vezana za prostorni položaj lokacije, prirodu projekta primjenjenu tehnologiju, vrstu i intenzitet radnih aktivnosti i primjenjene mjere za sprečavanje i smanjivanja emisija i negativnih uticaja na okoliš.</p> <p>Površina eksploatacionog polja na kome je planirana ponovna eksploatacija i prerada, odnosno proizvodnja kamenih agregata krečnjaka na budućem površinskom kopu „Rijeka Rača – Visojevići“ od strane PD „Bosman“ d.o.o. Sarajevo iznosi P = 11,09 ha. Prostorni obuhvat na koji bi mogli uticati navedeni radovi na budućem površinskom kopu krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“ nalazi se u samoj zoni i neposrednoj okolini ograničenog kopa, kao i slivu rijeke Rača, koja protiče neposredno uz južnu granicu eksploatacionog polja (slika A2.2). Prostori obuhvata na koji bi projekat mogao uticati iznosi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - od iskopa stijenske mase krečnjaka ca. 10 ha, - od uticaja prašine ca. 14 ha, - od buke na udaljenosti od ca. 1 km od mjesta izvođenja rudarskih radova i radova miniranja za divljač i - zagađenja voda – tok rijeke Rača u dužini od oko 1,0 km. <p>Zemljopisne koordinate naselja Srednje: N 44°00'35" - E 18°26'05"</p> <p>Planirane projektne aktivnosti su vezane za produkciju i emisiju prašine, izduvnih plinova i buke iz radnih mašina, i incidentna ispuštanja ulja i goriva iz mehanizacije i kamiona. Sve ove emisije su po vrsti, intenzitetu i potencijalnom uticaju na okoliš takve da se ne očekuju značajniji uticaji</p>
--	---

	<p>na okoliš pod uvjetom implementiranja predviđenih projektnih rješenja izgradnje eksploatacionog prostora sa posebnim naglaskom na izgradnju adekvatnog drenažnog sistema i taložnice kao i pod uvjetom provođenja svih planiranih mjera upravljanja zaštitom okoliša u skladu sa procedurama u okviru sistema upravljanja zaštitom okoliša.</p>
<p>C1.2. Navesti broj stanovnika na koje bi projekat mogao uticati</p>	<p>Broj stanovnika na koje bi proces eksploatacije i prerade, odnosno proizvodnje kamenih agregata krečnjaka na budućem površinskom koku „Rijeka Rača – Visojevići“ mogao uticati vezan je u prvom redu za zonu slivnog područja rijeke Rača. U slivnom području rijeke Rača od budućeg površinskog kopa „Rijeka Rača – Visojevići“ do naselja Srednje koje je udaljeno je 4,3 km praktično nije naseljeno te nema ni stanovnika koji stalno žive. U ovoj zoni sliva rijeke Rača izgrađeno je 4 vikend kuće u kojima ljudi povremeno borave.</p>
<p>C1.3. Opisati način uticaja projekta na okoliš</p>	<p>1. Procjena uticaja na okoliš pri eksploataciji i preradi krečnjaka na površinskom koku „Rijeka Rača – Visojevići“</p> <p>1.1 Izvođenjem rudarskih radova na budućem površinskom koku „Rijeka Rača – Visojevići“ identifikovani su mogući negativni uticaji na fizički okoliš i to:</p> <p>a) Uticaj na pejzaž: Estetsko narušavanje i degradacija pejzaža u zoni ležišta krečnjaka „Rijeka Rača“ već je uzrokovano prthodnom eksploatacijom i preradom krečnjaka, koja se na ovom ležištu vrši duži niz godina (po nekima i preko 50 godina).</p> <p>b) Uticaj na zemljište: Potpuna degradacija zemljišta kao posljedica dobivanja (iskopavanja) stijenske mase krečnjaka u granicama okonturenog budućeg površinskog kopa „Rijeka Rača – Visojevići“, Uticaj na zemljište zbog nekontrolisanog i odlaganja i manipulisanja materijala iz iskopa, Uticaj na zemljište zbog nekontrolisanog oticanja procjednih voda opterećenih suspendovanim česticama i drugim zagađujućim materijama te većim vrijednostima pH od propisanih granica.</p> <p>c) Uticaj na floru i faunu: Potpuno uništavanje vegetacije u granicama okonturenog površinskog kopa krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“ u procesu dobivanja (iskopavanja) stijenske mase krečnjaka. Takođe, može doći i do djelimičnog oštećenja okolne vegetacije radom i kretanjem rudarsko-građevinskih mašina, te taloženjem kamene prašine nošena vjetrom na okolnu vegetaciju.</p> <p>d) Prorjeđivanje divljih životinjskih vrsta u zoni budućeg površinskog kopa krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“ usljed izvođenja radnih</p>

procesa pri dobivanju stijenske mase i proizvodnje kamenih agregata krečnjaka kao posljedica emisije buke.

e) Uticaj na vode:

Zagađenje površinskih voda u rijeci Rača, kao posljedica unosa suspendovanih materijala kao rezultat ispuštanja ulja, dizel goriva i drugih štetnih tečnosti, te spiranjem prašine i sitnih čestica krečnjaka u periodu intenzivnih padavina sa radnih površina površinskog kopa „Rijeka Rača – Visojevići“. Zagađenje površinskih voda u rijeci Rača u prvom redu ima negativni uticaj na floru i faunu ove rijeke.

f) Zagađenje zraka uzrokovano povećanom koncentracijom prašine u zraku u periodu izvođenja rudarskih radova na dobivanju stijenske mase i prerade, odnosno proizvodnje kamenih agregata krečnjaka, kao i u procesu izvođenja bušačko-minerskih radova. Takođe, zagađenje zraka dolazi i od plinova sagorijevanja dizel goriva u SUS motorima rudarsko-građevinskih mašina i postrojenja. Zagađeni zrak ima negativni uticaj na zdravlje ljudi, u prvom redu na zaposlenike i posjetioce na površinskom kopu, kao i prolaznike koji se kreću duž lokalne ceste Srednje – naselje Rača u užoj zoni površinskog kopa.

g) Buka proizvedena:

- radom rudarsko-građevinskim mašinama i postrojenja za dobivanje stijenske mase i preradu, odnosno proizvodnju kamenih agregata krečnjaka,
- kretanjem kamiona pri otpremi gotovih kamenih agregata krečnjaka prema krajnjim kupcima i
- izvođenju minerskih radova za razaranje stijenskog masiva krečnjaka.

h) Uticaj neadekvatnog upravljanja otpadom na okoliš

Uticaj na okoliš u okruženju lokacije iskopa zbog neadekvatnog upravljanja otpadom koji se odlaže na odlagalištu kao i otpadom koji nastaje u fazi korištenja odlagališta a ne pripada kategorijama otpada iz iskopa.

f) Uticaj na infrastrukturne objekte:

Nisu identifikovani nikakvi uticaji planiranih rudarskih i drugih radova na budućem površinskom kopu krečnjaka „Rijeka Rača - Visojevići“ na infrastrukturne objekte, kao što su javne saobraćajnice, vodovodne i kanalizacione sisteme, elektro-energetske objekte, industrijske i individualne stambene objekte.

1.2 U procesu izvođenja rudarskih radova pri eksploataciji i preradi (usitnjavanje i klasiranje) stijenske mase, odnosno pri proizvodnji gotovih agregata krečnjaka na budućem površinskom kopu "Rijeka Rača - Visojevići" procjenjuju se štetni uticaji pojedinih radnih procesa na osnovne elemente okoliša (tlo, voda i zrak), koji su dati u tabeli C.1.

Tabela C.1. Procjena štetnih uticaja pri eksploataciji i preradi stijenske mase krečnjaka na okoliš

Radni proces	Štetno dejstvo na okoliš	Opis štetnog dejstva
a) Površinska eksploatacija krečnjaka (dobivanje minirane stijenske mase krečnjaka)		
Bušenje minskih bušotina	Prašina	Utiče na zdravlje ljudi, efikasan rad rudarsko-građevinskih mašina i postrojenja, te na oštećenje okoliša (posebno oštećenje biljnih i šumskih kultura)
	Buka	Utiče na zdravlje radnika i ljudi u okolini površinskog kopa, te na prorjeđivanje divljih životinja u zoni površinskog kopa
Miniranje	Seizmički efekat	Moguće oštećenje okolnih objekta na industrijskom krugu na osnovnoj etaži E – 800 (E – 790)
	Zračni udari	Moguće oštećenje okolnih objekta
	Razbacivanje komada stijenske mase krečnjaka	Moguća povreda zaposlenih radnika i drugih ljudi u zoni površinskog kopa, te oštećenje rudarsko-građevinskih mašina i postrojenja, te drugih mašina i vozila koja se kreću u zoni ovog kopa
Obaranje stijenske mase krečnjaka na osnovnu radnu etažu E – 800 (E – 790)	Prašina	Utiče na zdravlje ljudi, efikasan rad rudarsko-građevinskih mašina i postrojenja, te na oštećenje okoliša (posebno oštećenje biljnih i šumskih kultura) u zoni kretanja ovih kamiona kroz naselja
	Buka	Utiče na zdravlje radnika i ljudi u okolini površinskog kopa, te na prorjeđivanje divljih životinja u zoni površinskog kopa
b) Prerada (drobljenje i klasiranje) stijenske mase krečnjaka		
Usitnjavanje (drobljenje i mljevenje) i klasiranje	Prašina	Utiče na zdravlje ljudi, efikasan rad rudarsko-građevinskih mašina i postrojenja, te na oštećenje okoliša (posebno biljnih i šumskih kultura)
	Buka i vibracije	Utiče na zdravlje radnika i ljudi u okolini površinskog kopa, te na prorjeđivanje divljih životinja u zoni površinskog kopa
Utovar agregata krečnjaka	Prašina	Utiče na zdravlje ljudi, oštećenje okoliša (posebno oštećenje biljnih i šumskih kultura) i rad postrojenja i mašina.
Transport agregata krečnjaka prema kupcima	Prašina	Utiče na zdravlje ljudi, efikasan rad rudarsko-građevinskih mašina i postrojenja, te na oštećenje okoliša (posebno oštećenje biljnih i šumskih kultura) u zoni kretanja ovih kamiona kroz naselja

2. Procjena uticaja iz objekata za smještaj radnika i održavanje mašina na budućem površinskom kopu „Rijeka Rača – Visojevići“

Za sigurnu i efikasnu eksploataciju (dobivanje stijenske mase krečnjaka) i preradu (drobljenje i klasiranje) stijenske mase, odnosno za proizvodnju gotovih agregata krečnjaka na budućem površinskom kopu "Rijeka Rača - Visojevići" potrebno je obezbijediti:

- odgovarajući prostor za smještaj (garderoba, kupatilo i WC) i ishranu (trpezarija) radnika i
- odgovarajući prostor za pranje (pralište) i održavanje rudarsko-građevinskih mašina.

Procijenjeni štetni uticaji iz navedenih objekata na okoliš u zoni površinskog kopa krečnjaka "Rijeka Rača - Visojevići" dati su u tabeli C.2.

Tabela C.2. Procjena štetnih uticaja iz objekata za smještaj radnika i održavanje rudarsko-građevinskih mašina na okoliš

Objekat	Štetno dejstvo na okoliš	Opis štetnog uticaja
Kupatilo i WC	Otpadne sanitarne i fekalne vode	Utiče na zdravlje ljudi i okoliš (vode u rijeci Rača, tlo i zrak).
Restoran	Sanitarne otpadne vode	Utiče na zdravlje ljudi i okoliš (vode u rijeci Rača, tlo i zrak).
Pralište mašina i postrojenja i nastrešnica za njihovo održavanje	Otpadne vode opterećene mastima, uljem i talogom	Utiče na zdravlje ljudi i okoliš (vode u rijeci Rača, tlo i zrak).

3. Procjena uticaja na okoliš iz zone ograničenog površinskog kopa "Rijeka Rača-Visojevići" i prostora za preradu krečnjaka

U periodu intenzivnih padavina i topljenja snijega iz šire i uže zone ograničenog površinskog kopa "Rijeka Rača - Visojevići" i prostora za preradu, odnosno za proizvodnju gotovih agregata krečnjaka procjenjuje se povećani dotok površinskih oborinskih voda sa sjeverne strane, odnosno sa slivne površine iz šire zone ograničenog površinskog kopa "Rijeka Rača - Visojevići". Sve ove vode, kao i vode koje padnu u ograničeni površinski kop dolaze na osnovnu radnu etažu E - 800 (E - 790), a sa ove etaže odlaze u rijeku Raču. Te oborinske vode mogu imati negativni uticaj na:

- stabilnost radnih i završnih kosina površinskog kopa,
- na povećano zamuljivanje ovih voda ako nekontrolisano dospiju na osnovnu radnu etažu E – 800 (E – 790) i u prostor za preradu stijenske mase, odnosno za proizvodnju gotovih agregata krečnjaka i
- pojavu zamuljenih površinskih voda koje padnu u radnu zonu površinskog kopa i u radnu zonu prostora za preradu stijenske mase, odnosno prostora za proizvodnju gotovih agregata krečnjaka opterećene su povećanim sadržajem sitnih čestica krečnjaka.

	<p>Sve oborinske zamuljne vode iz ograničenog površinskog kopa "Rijeka Rača - Visojevići" i prostora za preradu stijenske mase, odnosno proizvodnje gotovih agregata krečnjaka na osnovnoj radnoj etaži na nivou E - 800 (E - 790) gravitiraju prema rijeci Rača s kojom se granični ova radna etaža. Te otpadne muljevite vode mogu imati negativni uticaj na okoliš, prije svega na zagađenje voda rijeke Rača.</p> <p>4. Procjena uticaja od degradacije površine terena obuhvaćenog površinskim kopom krečnjaka "Rijeka Rača - Visojevići"</p> <p>Budućim površinskim kopom krečnjaka "Rijeka Rača - Visojevići" obuhvaćeni su dijelovi parcele označene kao k.č. 1002/2, k.č. 1015 I k.č. 1016, pri čemu se otkopava oko 2,900.000 m³ stijenske mase krečnjaka. U sklopu ovih parcela nalazi se i prostor za preradu stijenske mase, odnosno za proizvodnju gotovih agregata krečnjaka. Preko 70 % svih površina ovih parcela je degradirano dosadšnjom eksploatacijom i preradom stijenske mase krečnjaka, što je uslovalo potpunu promjenu ambijenta u zoni ograničenog budućeg površinskog kopa i predviđenog prostora za preradu stijenske mase, odnosno za proizvodnju gotovih agregata krečnjaka.</p> <p>Ublažavanje tih promjena izvršiće se rekultivacijom (tehničkom i biljnom) oštećenih površina na ograničenom površinskom kopu "Rijeka Rača - Visojevići". Rekultivacija degradiranih površina terena na lokalitetu ovog kopa rješavaće se posebnim projektom „Rekultivacija oštećenih površina površinskom eksploatacijom i preradom krečnjaka na lokalitetu „Rijeka Rača - Visojevići“, koji će se izraditi pri kraju eksploatacionih radova na ovom lokalitetu.</p> <p>Svi identifikovani uticaji na okoliš se po vrsti, obimu, prostornom obuhvatu i učestalosti procjenjuju malim do umjerenim/srednjim i sprečavaju se i/ili smanjuju na minimum poduzimanjem tehničkih, tehnoloških, organizacionih i kontrolinih mjera zaštite okoliša predviđenih u ovom dokumentu i procedurama investitora.</p>
<p>C1.4. Da li projekt utiče direktno ili indirektno na okoliš?</p>	<p>Prema podacima datim u tački C1.3 proizilazi da projekat eksploatacije i prerade, odnosno proizvodnje kamenih agregata krečnjaka na budućem površinskom kopu „Rijeka Rača – Visojevići“ ima određeni direktni i indirektni uticaj na okoliš.</p> <p>Direktni uticaji projekta na okoliš su sljedeći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - trajno uklanjanje prisutnog šiblja i grmlja kao i zeljaste vegetacije, površinskog/humusnog sloja tla na prostoru lokacije planirane za proširenje površinskog kopa, - uticaj na zemljište nekontrolisanog odlaganja materijala iz iskopa i drugog otpada, - uticaj na zemljište incidentnog curenja ulja i goriva iz mehanizacije i kamiona prilikom transporta i rada na lokaciji odlagališta,

	<p>- uticaj na zemljište nekontrolisanog oticanja procjednih voda opterećenih suspendovanim česticama i drugim zagađujućim materijama te ekstremnim vrijednostima pH,</p> <p>- uticaj emisija prašine i izduvnih plinova na kvalitet zraka na lokaciji i neposrednoj okolini,</p> <p>- uticaj buke na okoliš zbog rada mehanizacije i kamiona,</p> <p>- uticaj otpada na okoliš u okruženju lokacije projekta zbog neadekvatnog upravljanja otpada.</p> <p>Indirektni uticaji projekta na okoliš su sljedeći:</p> <p>- uticaj incidentnih curenja i rasipanje ulja i goriva iz mehanizacije i kamiona na površinske i pozemne vode,</p> <p>- uticaj nekontrolisanog emitovanja prašine sa prostora odlagališta taloženjem na vegetaciju u neposrednoj okolini odlagališta,</p> <p>- uticaj rasipanja materijala na vegetaciju uz transportni put,</p> <p>- širenje invazivnih vrsta kretanjem kamiona i prijevozom materijala.</p> <p>Međutim, dosljednim sprovođenjem tehnoloških postupaka i provođenja mjera zaštite na radu u procesu izvođenja rudarskih radova pri eksploataciji i preradi, odnosno proizvodnji kamenih agregata krečnjaka koje će se projektovati u „Glavnom rudarskom projektu eksploatacije i prerade krečnjaka na površinskom kopu „Rijeka Rača – Visojevići“ i definisanjem u Okolinskoj i Vodnoj dozvoli neće doći do značajnog direktnog uticaja na okoliš.</p> <p>Neki uticaji buduće eksploatacije i prerade, odnosno proizvodnje kamenih agregata krečnjaka na površinskom kopu „Rijeka Rača – Visojevići“ će se sanirati kroz izvođenje tehničke i biljne rekultivacije oštećenih površina na ovom kopu, npr. sadnjom odgovarajućih šumskih kultura na bermama etaža i na osnovnoj najnižoj etaži E - 790.</p> <p>Takođe, očekivati je da će po završetku eksploatacije krečnjaka na površinskom kopu „Rijeka Rača – Visojevići“ iskoristiti površina najniže etaže E – 790, čija površina će iznositi oko P = 4,8 ha za izgradnju odgovarajućih industrijskih pogona.</p>		
C1.5. Obilježiti na koje faktore projekat ima uticaj:	a) ljude, biljni i životinjski svijet i gljive	DA	-
	b) tlo, vodu, zrak , klimu i pejzaž	DA	-
	c) materijalna dobra i kulturno naslijeđe	-	-
	d) međudjelovanje faktora od a) do c)	-	-
C1.6. Da li projekat ima prekograničnu i/ili preko entitetsku vrstu uticaja? Ukoliko DA, navesti na koje države, entitet i BD BiH	NE. Projekat Eksploatacije i prerade krečnjaka na površinskom kopu „Rijeka Rača – Visojevići“ koji se nalazi na području općine Ilijaš, po svojoj prirodi i karakteristikama, primjenjenoj tehnologiji, količini i dinamici odlaganja otpada i prostornom obuhvatu potencijalnih uticaja nema niti može imati prekograničnu i/ili preko entitetsku vrstu uticaja na susjedni entitet i susjedne države.		

<p>C1.7. Opisati intenzitet i složenost uticaja projekta na okoliš</p>	<p>Intenzitet i složenost uticaja projekta na okoliš je procjenjen na osnovu kriterija za određivanje i kategorizacije intenziteta i složenosti uticaja projekta na okoliš kao: neznatan, mali, umjeren i visok ovisno od intenziteta i trajanja promjene urokovane projektom.</p> <p>Na bazi očekivanih emisija i kapaciteta proizvodnje kamenih agregata krečnjaka na ovom budućem kopu te prostornog obuhvata i intervencija u prostoru, uticaji projektnih aktivnosti na okoliš se procjenjuju kao mali do umjeren/srednji zbog toga što se projektne aktivnosti realizuju unutar prostora u kojem će uzrokovati umjerene promjene u postojećoj šumskoj vegetaciji i šumskom zemljištu zbog sječe i krčenja rastinja kao i uklanjanja humusnog sloja zemljišta prilikom proširenja površinskog kopa. Zbog ovih umjerenih uticaja projekta na okoliš potrebno je provođenje mjera za sprečavanje/ublažavanje emisija i negativnih uticaja na okoliš, koje su planirane u nastavku ovog dokumenta. Male promjene se očekuju u kvalitetu zraka na lokaciji i neposrednoj okolini, nivou buke u okolini odlagališta i biodiverzitetu na lokaciji i bližoj okolini. Uticaji na okoliš koji su procjenjeni kao umjereni/ srednji smatraju se značajnim te su potrebne mjere ublažavanja i zaštite.</p> <p>Složenost uticaja projekta na okoliš je procjenjena na bazi identifikovanih vrsta i očekivanih količina emisija. Prema vrsti emisija i otpadnih tokova složenost uticaja projekta na okoliš je procjenjena kao mala do umjerena, jer se radi o emisiji mineralnih čestica i izduvnih plinova iz mehanizacije i kamiona, te emisiji buke a koje se mogu jednostavno kontrolisati, sprečavati i značajno smanjivati odnosno minimizirati primjenom jednostavnih tehnika i mjera.</p>
<p>C1.8. Opisati koja je vjerovatnoća uticaja na okoliš</p>	<p>Vjerovatnoća uticaja na okoliš je procjenjena na osnovu očekivane interakcije između kriterija intenziteta i osjetljivosti uticaja projekta na okoliš kao: neznatna, mala, umjerena/srednja i visoka, ovisno od svake pojedine vrste uticaja. Na osnovu analize projektne dokumentacije i terenskog istraživanja konstatovano je da je vjerovatnoća uticaja na okoliš vezana za sljedeće projektne aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uklanjanje niskog rastinja, šiblja i grmlja kao i prizemne vegetacije na prostoru na kome je planirano proširenje površinskog kopa čime se uzrokuje trajni gubitak vegetacije na lokaciji - vjerovatnoća uticaja je umjerena/srednja, - iskop i uklanjanje površinskog humusnog sloja zemlje čime uzrokuje trajni gubitak zemljišta na prostoru na kome je planirano proširenje površinskog kopa čime se uzrokuje trajni gubitak vegetacije na lokaciji - vjerovatnoća uticaja je umjerena, - oštećenje drveća, vegetacije i zemljišta na granicama lokacije na kojoj se izvode projektne aktivnosti - vjerovatnoća uticaja je mala,

	<ul style="list-style-type: none"> - incidentno rasipanje i curenje ulja i goriva iz mehanizacije i kamiona - vjerovatnoća uticaja je mala do umjerena, - erozija tla prilikom obilnijih padavina - vjerovatnoća uticaja je mala, - nekontrolisana emisija prašine i uticaj na kvalitet zraka zbog izvođenja radova, manipulisanjem materijalom i djelovanjem vjetra- vjerovatnoća uticaja je mala, zbog malih i kratkotrajnih emisija i položaja lokacije unutar šumskog pojasa, - emisija izduvnih gasova iz motora radne mehanizacije i kamiona - vjerovatnoća uticaja je mala, - produkcija i emisija buke izvođenjem radova koja može uticati na krupnu divljač i ptice u staništu šume - vjerovatnoća uticaja je mala do umjerena, - nastanak i neadekvatno upravljanje opasnim otpadom (otpadna ulja i sl.) - vjerovatnoća uticaja je mala do umjerena, - nastanak i neadekvatno upravljanje neopasnim otpadom (otkrivka, otpad od drveta, komunalni otpad) - vjerovatnoća uticaja je mala, - širenje invazivnih vrsta kretanjem kamiona i prijevozom materijala - vjerovatnoća uticaja je mala.
<p>C1.9. Opisati očekivani nastanak, trajanje, učestalost i reverzibilnost uticaja (u vremenskim intervalima)</p>	<p>Nastanak, trajanje i učestalost uticaja rudarskih i drugih radova na budućem površinskom kopu „Rijeka Rača – Visojevići“ vezan je za cio period eksploatacije i prerade, odnosno proizvodnje kamenih agregata krečnjaka, kao i za period proširenja eksploatacionog polja.</p> <p>Očekivani uticaji projektnih aktivnosti u fazi proširenja površinskog kopa na okoliš su povremeni, kratkotrajni, diskontinuirani i vezani su za dinamiku i intenzitet radova kao i poduzimanje mjera ublažavanja i kontrole. Svi navedeni uticaji se procjenjuju kao mali do umjereni ovisno od vrste i prirode uticaja te su u skladu s tim i planirane mjere za sprečavanje i ublažavanje identifikovanih uticaja na okoliš. Po prostornom obuhvatu, svi identifikovani uticaji su vezani dominantno za lokaciju površinskog kopa, rubne dijelove lokacije i uski pojas oko lokacije površinskog kopa.</p> <p>U operativnoj fazi odnosno u fazi korištenja površinskog kopa moguć je nastanak, trajanje, učestalost i reverzibilnost potencijalnih uticaja na okoliš koji su vezani za sljedeće operativne aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> -ispuštanje procjednih voda opterećenih suspendovanim materijama, ekstremnim vrijednostima pH i drugim zagađujućim materijama u najnepovoljnijim slučajevima (obilne padavine), čije trajanje je vezano samo za periode obilnih padavina, koje u ekstremnim slučajevima mogu uticati na onečišćenje tla i oborinskih voda na lokaciji,

- uticaj na vode i zemljište incidentnog rasipanja i curenja ulja i goriva iz mehanizacije i kamiona koje se javlja samo u vrlo rijetkim situacijama, što može uticati na onečišćenje zemljišta i oborinske vode ispod lokacije površinskog kopa na kojoj se pravovremenim djelovanjem može provesti uspješna remedijacija bez posljedica,

- uticaj nekontrolisane emisije prašine na kvalitet zraka može nastati u sunčanom, suhom i vjetrovitom vremenu, sa mogućim reverzibilnim uticajem na vegetaciju u uskom pojasu šume neposredno oko lokacije,

- uticaj emisije izduvnih plinova iz mehanizacije i kamiona na kvalitet zraka može nastati i traje samo pri odvozu kamenih agregata krečnjaka i radu mehanizacije, ali su te emisije vrlo male i ne mogu značajnije uticati na kvalitet zraka te se ne očekuju reverzibilni uticaj,

- uticaj na zemljište i vegetaciju odrona i klizanja materijala na etažama površinskog kopa je moguć u najnepovoljnijim situacijama ako se ne poduzmu mjere za stabilizaciju etaža i ne primjenjuje projektovana tehnologija iskopa krečnjaka te reverzibilni uticaji mogu uzrokovati oštećenje okolnog zemljišta i vegetacije,

- uticaj buke pri radu mehanizacije i kamiona u dnevnoj smjeni na krupnu divljač i ptice u staništu okolne šume, a očekuje se povrat sisara i ptica na stanište koje su inače prilagodljive na ovakve uslove,

- taloženjem emitovane prašine na lišće vegetacije u neposrednoj okolini površinskog kopa je moguć samo u rijetkim periodima suhog, sunčanog i vjetrovitog vremena i to samo na rubnom području šume,

- uticaj na okoliš neadekvatnog upravljanja opasnim otpadom (otpadna ulja, filteri za ulje i zrak i sl. od buldozera i/ili bagera) je vezan samo za iznimno rijetke slučajeve zamjene ulja i filtera buldozera i bagera, radi čega su reverzibilni uticaji minimalni ili neočekivani,

- širenje invazivnih vrsta kretanjem kamiona se može javiti samo iznimnim slučajevima raznošenjem sjemena invazivnih vrsta, čija je vjerovatnoća mala zbog toga što na širem području lokacije nije registrovano prisustvo invazivnih vrsta.

Očekivani uticaji aktivnosti u operativnoj fazi su povremeni, kratkotrajni, diskontinuirani i malog do umjerenog intenziteta, a vezani su za dinamiku i intenzitet radova kao i poduzimanje mjera ublažavanja i kontrole. Navedeni uticaji se procjenjuju kao mali do umjereni/srednji ovisno od vrste i prirode uticaja te su u skladu s tim i planirane mjere za sprečavanje i ublažavanje identifikovanih uticaja na okoliš.

Po prostornom obuhvatu, svi identifikovani uticaji su vezani dominantno za lokaciju odlagališta, rubne dijelove lokacije i uski pojas oko lokacije odlagališta.

	<p>Navedeni reverzibilni uticaji na okoliš su vezani za:</p> <ul style="list-style-type: none"> - incidentna rasipanja i curenja ulja i goriva iz radne mehanizacije, - eroziju zemljišta te odron i klizanje materijala pod uticajem intenzivnih padavina, - taloženje velikih količina prašine na manipulativnim površinama i internim putevima. <p>U narednoj tabeli su predstavljeni rezultati procjene očekivanog nastanka, trajanja, učestalosti i reverzibilnosti svih identifikovanih i navedenih uticaja projekta na okoliš za svaki identifikovani uticaj projekta na okoliš u fazi građenja i u operativnoj fazi odlagališta.</p>																																																												
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Vrsta uticaja</th> <th>Trajanje uticaja</th> <th>Opseg uticaja</th> <th>Reverzibilnost</th> <th>Procjena uticaja</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Uticaj na flor i faunu</td> <td>Dugoročan</td> <td>Lokalno</td> <td>NE</td> <td>Umjeren</td> </tr> <tr> <td>Uticaj na pejzaž</td> <td>Dugoročan</td> <td>Lokalno</td> <td>NE</td> <td>Umjeren</td> </tr> <tr> <td>Uticaj na zemljište</td> <td>Dugoročan</td> <td>Lokalno</td> <td>NE</td> <td>Umjeren</td> </tr> <tr> <td>Uticaj na vodu</td> <td>Dugoročan</td> <td>Lokalno</td> <td>DA</td> <td>Mali</td> </tr> <tr> <td>Uticaj na zrak</td> <td>Dugoročan</td> <td>Lokalno</td> <td>DA</td> <td>Mali</td> </tr> <tr> <td>Uticaj na klimatske promjene</td> <td>Dugoročan</td> <td>Lokalno</td> <td>NE</td> <td>Neznatan</td> </tr> <tr> <td>Uticaj buke</td> <td>Dugoročan</td> <td>Lokalno</td> <td>NE</td> <td>Umjeren</td> </tr> <tr> <td>Incidentna zagađenja</td> <td>Kratkoročan</td> <td>Lokalno</td> <td>NE</td> <td>Mali</td> </tr> <tr> <td>Uticaj na stanovništvo</td> <td>Dugoročan</td> <td>Lokalno</td> <td>NE</td> <td>Neznatan</td> </tr> <tr> <td>Uticaj na materijalna dobra i kulturno-povijesno naslijeđe</td> <td>Dugoročan</td> <td>Lokalno</td> <td>NE</td> <td>Ne očekuje se</td> </tr> <tr> <td>Širenje invazivnih vrsta</td> <td>Dugoročan</td> <td>Lokalno</td> <td>NE</td> <td>Neznatan do Mali</td> </tr> </tbody> </table>	Vrsta uticaja	Trajanje uticaja	Opseg uticaja	Reverzibilnost	Procjena uticaja	Uticaj na flor i faunu	Dugoročan	Lokalno	NE	Umjeren	Uticaj na pejzaž	Dugoročan	Lokalno	NE	Umjeren	Uticaj na zemljište	Dugoročan	Lokalno	NE	Umjeren	Uticaj na vodu	Dugoročan	Lokalno	DA	Mali	Uticaj na zrak	Dugoročan	Lokalno	DA	Mali	Uticaj na klimatske promjene	Dugoročan	Lokalno	NE	Neznatan	Uticaj buke	Dugoročan	Lokalno	NE	Umjeren	Incidentna zagađenja	Kratkoročan	Lokalno	NE	Mali	Uticaj na stanovništvo	Dugoročan	Lokalno	NE	Neznatan	Uticaj na materijalna dobra i kulturno-povijesno naslijeđe	Dugoročan	Lokalno	NE	Ne očekuje se	Širenje invazivnih vrsta	Dugoročan	Lokalno	NE	Neznatan do Mali
	Vrsta uticaja	Trajanje uticaja	Opseg uticaja	Reverzibilnost	Procjena uticaja																																																								
	Uticaj na flor i faunu	Dugoročan	Lokalno	NE	Umjeren																																																								
	Uticaj na pejzaž	Dugoročan	Lokalno	NE	Umjeren																																																								
	Uticaj na zemljište	Dugoročan	Lokalno	NE	Umjeren																																																								
	Uticaj na vodu	Dugoročan	Lokalno	DA	Mali																																																								
	Uticaj na zrak	Dugoročan	Lokalno	DA	Mali																																																								
	Uticaj na klimatske promjene	Dugoročan	Lokalno	NE	Neznatan																																																								
	Uticaj buke	Dugoročan	Lokalno	NE	Umjeren																																																								
	Incidentna zagađenja	Kratkoročan	Lokalno	NE	Mali																																																								
	Uticaj na stanovništvo	Dugoročan	Lokalno	NE	Neznatan																																																								
Uticaj na materijalna dobra i kulturno-povijesno naslijeđe	Dugoročan	Lokalno	NE	Ne očekuje se																																																									
Širenje invazivnih vrsta	Dugoročan	Lokalno	NE	Neznatan do Mali																																																									
<p>C1.10. Da li postoji mogućnost djelotvornog smanjivanja uticaja?</p> <p>Ukoliko DA, navesti planirane aktivnosti djelotvornog smanjivanja uticaja</p>	<p>DA. Za smanjenje i ublažavanje uticaja rudaskih i drugih radova na okoliš na budućem površinskom kopu krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“ planirane su sljedeće aktivnosti:</p> <p>1. Mjere za zaštitu rijeke Rača od oborinskih voda iz šire i uže zone ograničenog površinskog kopa "Rijeka Rača – Visojevići"</p> <p>Sve oborinske vode koje dopiju u rijeku Rača iz ograničenog površinskog kopa „Rijeka Rača - Visojevići“ mogu u većoj ili manjoj mjeri zagaditi vode u ovoj rijeci i to: uljima, masti, dizel gorivom, suspendovanim česticama krečnjaka i sl.</p> <p>Mjere za zaštitu voda rijeke Rača od oborinskih voda iz ograničenog površinskog kopa „Rijeka Rača - Visojevići“ sastoje se od:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Izgradnje odvodnog kanala izvan radne zone površinskog kopa krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“, gdje je to moguće u odnosu na topografiju terena u neposrednoj okolini kojim će se sve oborinske vode sa slivnog područja sa zapadne, sjeverne, i istočne strane ograničenog površinskog kopa odvoditi u rijeku Raču. 																																																												

- Izgradnje taložnih bazena na osnovnoj radnoj etaži E-800 (E-790) u koje će se uvoditi sve oborinske vode koje dotiču sa ostalih strana (izuzev oborinskih voda sa slivnog područja sa zapadne, sjeverne i istočne strane kopa) i padnu u ograničeni površinski kop krečnjaka „Rijeka Rača - Visojevići“. Opterećene oborinske vode sa krečnjačkim pijeskom i drugim suspendovanim česticama se prvo uvode kanalima u prvi taložni bazen u kome se vrši grubo taloženje pijeska i suspendovanih čestica. Djelimično prečišćena otpadna voda se preko preлива odvodi u drugi taložni bazen gdje se vrši dodatno taloženje ovog pijeska i nakon dodatnog taloženja izbistrena voda se preko preлива ispušta u otvoreni kanal kojim se prečišćene vode odvede u rijeku Rača.

2. Prečišćavanje otpadnih voda sa prališta mašina i priručne radionice u zoni industrijskog kruga budućeg površinskog kopa krečnjaka „Rijeka Rača - Visojevići“

U sklopu prostora za održavanje rudarsko-građevinskih mašina i postrojenja predviđa se izgradnja prališta, kao i izgradnja priručne radionice u kojoj će biti magacinski prostor za neke rezervne dijelove i za skladištenje manjih količina ulja i maziva za tekuće održavanje. Takođe, u sklopu ovog prostora predviđa se instaliranje kontejnera za smještaj radnika (garderoba, kupatilo i WC), te za ishranu radnika (trpezarija sa priručnom kuhinjom) i kontejner za nadzorno-tehničko osoblje (kancelarijski prostor). Instaliranje navedenih uređaja i kontejnera predviđa se na osnovnoj radnoj etaži u prvom periodu rada kopa na osnovnoj etaži E - 800, a u drugom periodu na osnovnoj etaži E – 790. Na slici 8.1, strana 41. „Idejnog rudarskog projekta eksploatacije i prerade krečnjaka na površinskom kopu „Rijeka Rača – Visojevići“ dat je idejni raspored kontejnera za smještaj radnika (sanitarni kontejner, kontejner za trpezariju sa priručnom kuhinjom i kontejner kancelarija) i objekata za održavanje mašina i postrojenja sa tokovima otpadnih voda za prečišćavanje na industrijskom krugu na osnovnoj etaži E - 800 na površinskom kopu krečnjaka "Rijeka Rača - Visojevići". Pored pranja rudarsko-građevinskih mašina i postrojenja na ovom pralištu, po potrebi će se vršiti pranje i donjeg postroja (gume i noseća konstrukcija) kamiona kojim se vrši otprema gotovih agregata krečnjaka do krajnje destinacije, odnosno prije izlaska na lokalnu cestu Srednje –naselje Rača. Otpadne vode sa prališta rudarsko – građevinskih mašina prihvataju se betonskim kanalom i uvode se cijevima u separator za odvajanje taloga, ulja i masti. Montažnim pregradama separator je razdvojen na tri dijela, u prvom dijelu se vrši taloženje krutih čestica, dok je u drugom omogućena flotacija i zadržavanje vrlo finih čestica ulja i drugih neotopljenih supstanci, a iz trećeg dijela se ispuštaju prečišćene vode u reviziono okno u kome se uzimaju uzorci vode za monitoring plan. Iz ovog okna prečišćana voda se ispušta u rijeku Rača.

3. Prečišćavanje sanitarno-fekalnih otpadnih voda iz objekata za smještaj radnika na budućem površinskom kopu krečnjaka "Rijeka Rača - Visojevići"

Sanitarno-fekalne otpadne vode na budućem površinskom kopu krečnjaka "Rijeka Rača - Visojevići" obrazuju se u objektima za smještaj i ishranu radnika, te u sanitarnom dijelu (WC, tuš i umivaonik), kao u priručnoj trpezariji za pranje suđa i slično. Iz sanitarnih i fekalnih čvorova otpadne vode se preko unutrašnje i vanjske kanalizacione mreže sakupljaju i odvođe u odgovarajuću septičku jamu.

Prečišćene sanitarno-fekalne vode iz septičke jame se ispuštaju u reviziono okno u kome se uzimaju uzorci vode za monitoring plan. Iz ovog okna prečišćana voda se ispušta u rijeku Rača.

4. Mjere zaštite pri izvođenju rudarskih radova na dobivanju stijenske mase krečnjaka na budućem površinskom kopu "Rijeka Rača - Visojevići"

Izvođenje rudarskih radova za dobivanje stijenske mase krečnjaka na budućem površinskom kopu "Rijeka Rača - Visojevići" vrši se rudarsko-građevinskim mobilnim mašinama (bušača garniture, hidraulični bageri i buldozeri) na gusjenicama. Sve mašine sa kojima se izvode pojedini radni procesi moraju biti tehnički ispravne, a rukovanje s tim mašinama dozvoljen je samo radnicima koji su osposobljeni i kojima je PD "Bosman" d.o.o. Sarajevo izdalo rješenje za rukovanje ovim mašinama i koji su psihofizički zdravi.

Svi prilazi budućem površinskom kopu krečnjaka "Rijeka Rača - Visojevići" moraju biti vidno obilježeni tablom "ZABRANJEN ULAZ NEZAPOSLENIM LICIMA U POVRŠINSKI KOP". Takođe, sve kosine površinskog kopa krečnjaka "Rijeka Rača - Visojevići" u cilju zaštite od pada divljih životinja niz kosine površinskog kopa moraju biti zaštićene sa žičanom mrežom visine 2,0 metra, koja se postavlja na udaljenosti 5 do 10 metara od vanjske granice ovog površinskog kopa.

Sve radove treba prostorno ograničiti i izvoditi unutar planirane lokacije u cilju sprečavanja dodatne degradacije zemljišta i devastacije rubne šumske vegetacije.

Posebne mjere pri izvođenju pojedinih radnih procesa na površinskom kopu krečnjaka "Rijeka Rača - Visojevići" za zaštitu okoliša se navode u daljem tekstu ovog Zahtjeva.

4.1 Mjere zaštite pri izvođenju bušenja minskih bušotina

U procesu bušenja minskih bušotina za razaranje stijenskog masiva krečnjaka, a u svrhu nesmetanog izvođenja procesa gravitacionog transporta na osnovnu etažu E – 800 (E – 790), odnosno za naredni proces pripreme (drobljenje i klasiranje) stijenske mase krečnjaka koristi se udarno-rotaciona bušača garnitura sa prečnikom bušenja (bušača

kruna) 76 ili 89 mm. U procesu bušenja dolazi do obrazovanja prašine i buke, koja ima negativni uticaj na:

- zdravlje ljudi (radnika i ljudi koji dolaze u dodir sa prašinom),
- okoliš (zagađenje zraka i oštećenje biljnih i šumskih kultura) i
- efikasan rad same bušaće garniture (oštećenje vitalnih dijelova bušaće garniture: pogonskog diesel motora, hidrauličnog sistema i dr.).

Za sprečavanje i ublažavanje navedenih negativnih uticaja pri izvođenju procesa bušenja minskih bušotina na okoliš i na radnike potrebno je:

- da na bušačkoj garnituri pri radu na površinskom kopu krečnjaka "Rijeka Rača - Visojevići" bude uvijek u ispravnom stanju uređaj za sakupljanje prašine (otprašivač) i
- ako se periodičnim pregledom utvrdi da je nivo buke na bušačkoj garnituri veći od dozvoljenog odmah pristupiti otklanjanju uzroka povećane buke.

4.2 Mjere zaštite pri izvođenju miniranja stijenskog masiva krečnjaka

U procesu izvođenja miniranja stijenskog masiva krečnjaka na budućem površinskom kopu "Rijeka Rača - Visojevići" dolazi do pojave negativnih efekata miniranja koji se manifestuju kroz:

- pojavu seizmičkih efekata, koji imaju negativni uticaj na objekte,
- pojavu vazdušnog udara, koji ima negativni efekat na ljude i moguće oštećenje objekata (pucanje stakala i sl.),
- razbacivanje komada miniranog krečnjaka (moguće ozljede ljudi i oštećenje objekata, mašina i postrojenja).

Za eliminisanje negativnih efekata koji se javljaju pri miniranju krečnjaka na budućem površinskom kopu "Rijeka Rača - Visojevići" potrebno je sprovoditi projektovane mjere zaštite pri miniranju, a posebno sljedeće mjere:

- bušenje i miniranje krečnjaka vršiti prema projektovanim šemama bušenja minskih bušotina, šemama punjenja, povezivanja i iniciranja minskih bušotina u minskom polju i
- obezbjeđenje zone miniranja sa stražama i povlačenje ljudi u skloništa te povlačenje mašina na sigurnosna rastojanja, u cilju zaštite zdravlja ljudi, stabilnih postrojenja i uređaja od mogućih oštećenja.

4.3 Mjere zaštite pri utovaru i transportu stijenske mase i gotovih agregata krečnjaka

U procesu utovara minirane stijenske mase krečnjaka u prijemni bunker primarnog drobilnog postrojenja na osnovnoj etaži E-800 (E-790) za primarno usitnjavanje (drobljenje), kao i pri utovaru gotovih agregata krečnjaka u kamione kao i pri transportu ovih agregata kamionima do konačne destinacije dolazi do pojave prašine koja ima negativni uticaj na zdravlje ljudi, oštećenje okoliša (biljne i šumske kulture) i rad samih

mašina na utovaru i transportu (utovarivači, hidraulični bageri i kamioni).

Za sprečavanje i ublažavanje štetnih uticaja prašine u radnom procesu utovara minirane stijenske mase krečnjaka u prijemni bunker primarnog postrojenja za drobljenje i transporta gotovih agregata krečnjaka potrebno je u periodu obrazovanja prašine (sušni period) intenzivno prskati sve transportne puteve i radnu zonu utovarnih mašina sa vodom pomoću pokretne cisterne ili hidrantske mreže.

4.4 Mjere zaštite pri pripremi (usitnjavanje i klasiranje) stijenske mase, odnosno proizvodnje gotovih agregata krečnjaka

U procesu pripreme (drobljenje i klasiranje) stijenske mase, odnosno proizvodnje gotovih agregata krečnjaka dolazi do obrazovanja prašine i buke naročito u procesu:

- drobljenja,
- mljevenja i
- klasiranja stijenske mase krečnjaka.

Zaprašenosť zraka u zoni postrojenja za pripremu (drobljenje i klasiranje) zavisi u prvom redu od vlažnosti i granulometrijskog sastava stijenske mase krečnjaka, brzine transportovanja te visine presipa i intenziteta toka stijenske mase krečnjaka kroz mašine za usitnjavanje (drobilice i mlinovi), te uređaje za transport (tračni transporteri) i klasiranje (sita).

U sklopu izrade "Dopunskog rudarskog projekta postrojenja za drobljenje, mljevenje i klasiranje stijenske mase krečnjaka na površinskom kopu "Rijeka Rača - Visojevići" – tehnološko-mašinski dio" potrebno je detaljno izanalizirati uticajne faktore na:

- intenzitet produkcije prašine,
- intenzitet izdvajanja prašine,
- zaprašenosť zraka i dr.

te dozvoljeni sadržaj prašine u pojedinim agregatima krečnjaka vezano za primjenu pojedinih agregata.

Za sprečavanje i ublažavanje štetnih uticaja prašine iz postrojenja i uređaja za pripremu (drobljenje i klasiranje) stijenske mase krečnjaka potrebno je na bazi istraživanja u "Dopunskom rudarskom projektu postrojenja za drobljenje, mljevenje i klasiranje stijenske mase krečnjaka na površinskom kopu "Rijeka Rača - Visojevići" - tehnološko-mašinski dio" projektovati najefikasniji sistem otpašivanja uz uslov da budu zadovoljeni propisani uslovi za emisiju prašine.

Ukoliko se utvrdi da je emisija prašina sa uređaja i postrojenja za pripremu stijenske mase iznad normi smanjenje uticaja na okoliš izvršiti na jedan od sljedećih perspektivnih sistema zaštite okoliša oko uređaja i postrojenja za pripremu (drobljenje i klasiranje) stijenske mase:

- instalirati pokrivke na tračnim transporterima u cilju sprečavanja emisije prašine,

- ugradnja sistema za otprašivanje sa vrećastim filterima,
- zaštita mašina i postrojenja (transportne trake, drobilice, mlinovi i sita) sa plastificiranim platnom i haubom na mjestu otprašivanja,
- deponovanje sitnih frakcija krečnjaka granulacije (- 4 + 0 mm) u zatvorene bunkere ili pak prekrivanje otvorene deponije ovog agregata sa plastificiranim ceradama u periodu intenzivnih vjetrova,
- ugradnja prskalica sa vodom iznad tračnih transporterata i sita, te na ulazu u drobilice i sl.

4.5 Mjere zaštite pri kamionskom transportu gotovih agregata krečnjaka prema kupcima

U procesu transporta gotovih agregata krečnjaka pod uticajem struje zraka dolazi do raznošenja ovih agregata iz sanduka kamiona, što negativno utiče na zagađenje zraka (prašina u zraku) i na sigurnost u saobraćaju.

Za sprečavanje i ublažavanje štetnih uticaja od raznošenja sitnih agregata krečnjaka iz sanduka kamiona, potrebno je:

- da se vrši prekrivanje sanduka kamiona sa ceradama ako se transport vrši na veće udaljenosti ili
- ako se transport vrši na kraće udaljenosti da se vrši "tuširanje" agregata krečnjaka u sanduku kamiona, pri čemu se čistom vodom nakvasti gornji sloj frakcija krečnjaka.

U periodu pojave blata i drugih nečistoća na industrijskom krugu na nivou osnovne etaže E-800 (E -790) budućeg površinskog kopa krečnjaka „Rijeka Rača - Visojevići“ dolaziće do zaprljanosti točkova kamiona kojim se otpremaju agregati krečnjaka ili drugih proizvoda koji su proizvedeni na ovom industrijskom krugu. Ovi kamioni mogu dodatno zagaditi trasu lokalne ceste Srednje – naselje Rača kojom se ovi kamioni kreću do krajnje destinacije, odnosno do magistralne ceste M-18 Sarajevo – Tuzla.

Mjere zaštite ovih cesta kojim se kreću ovi kamioni je pranje donjeg postroja kamiona (gume, noseća konstrukcija, te po potrebi i ostali dijelovi kamiona) na pralištu industrijskog kruga površinskog kopa „Rijeka Rača - Visojevići“.

5. Zbrinjavanje otpada na budućem površinskom kopu krečnjaka "Rijeka Rača - Visojevići"

U procesu izvođenja radova na eksploataciji i pripremi (drobljenje i klasiranje) stijenske mase, odnosno proizvodnje gotovih agregata krečnjaka na površinskom kopu "Rijeka Rača - Visojevići", a posebno na industrijskom krugu ovog kopa dolaziće do produkcije:

- komunalnog otpada (ostaci hrane, papira, plastike i sl.) i
- opasnih otpada (stara istrošena motorna, hidraulična i druga ulja; akumulatori, stare gume i sl.).

Skupljanje navedenih otpada vršiti razdvojeno u posebne posude (kante, kontejnere ili vreće). Konačno zbrinjavanje komunalnog i njemu sličnog

otpada vršiti putem JKP „Ilijaš“ d.o.o. Ilijaš, sa kojim će PD „Bosman“ d.o.o. Sarajevo zaključiti Ugovor o načinu skupljanja, transporta i konačnog zbrinjavanja ovih otpada.

Zbrinjavanje opasnih otpada koji se proizvode u procesu održavanja rudarsko-građevinskih mašina, uređaja i postrojenja, a koji prema „Pravilniku o kategorijama otpada sa listama (Službene novine Federacije BiH broj:9/05) spadaju u kategoriju opasnih otpada vršiti putem ovlaštenih operatora, a prema "Pravilniku o uvjetima za prijenos obaveza upravljanja otpadom sa proizvođača i prodavača na operatera sistema za prikupljanje otpada (Službene novine Federacije BiH broj: 9/05) sa kojima će privredno društvo „Bosman“ d.o.o. Sarajevo zaključiti Ugovor ili Sporazum.

Skupljanje komunalnog otpada i drugih vrsta otpada koji je po osobinama sličan komunalnom vršiti u zatvorene kontejnere ili kante. Skupljanje opasnih otpada vršiti u posebne posude koje su namijenjene za pojedine vrste opasnih otpada do predaje ovlaštenom operateru za zbrinjavanje opasnog otpada.

6. Mjere zaštite od prosipanja ulja i goriva na budućem površinskom kopu „Rijeka Rača - Visojevići“

Skladištenje raznih vrsta ulja u priručnom magaciju na industrijskom krugu površinskog kopa krečnjaka „Rijeka Rača - Visojevići“ vršiti u originalnoj ambalaži, npr. bačvama zapremine 50, 100 ili 220 l. Skladištenje ovih bačvi vršiti na odgovarajuće regalne nosače s takvanom. Prevoz bačvi vršiti sa odgovarajućim kolicima koja su prilagođena određenim vrstama bačvi.

Obezbijediti redovno kvalitetno održavanje mehanizacije u cilju sprečavanja/preveniranja nekontrolisanog rasipanja i curenja ulja i goriva i onečišćenja zemljišta i oborinske vode;

Utakanje goriva u buldozer i/ili bager vršiti pod strogo kontrolisanim uslovima uz primjenu prikladnih sredstava (plastično ili limeno korito, fleksibilno crijevo i sl.) i poduzimanje mjera za sprečavanje nekontrolisanog rasipanja goriva po terenu, a eventualno rasuto gorivo ili ulje odmah pokupiti sa površinskim slojem zemljišta i zbrinuti kao opasni otpad.

7. Rekultivacija oštećenih površina na budućem površinskom kopu "Rijeka Rača - Visojevići"

Nakon završetka eksploatacije krečnjaka na budućem površinskom kopu "Rijeka Rača - Visojevići" ili dovođenja dijela kopa u završni položaj PD "Bosman" d.o.o. Sarajevo je dužno shodno zakonskim propisima da izvrši rekultivaciju oštećenih površina na ovom kopu.

Eksplatacijom stijenske mase krečnjaka na budućem površinskom kopu "Rijeka Rača - Visojevići" doćiće do oštećenja površine terena u

granicama okonturenog kopa i prostora za pripremu stijenske mase, odnosno za proizvodnju gotovih agregata krečnjaka.

Struktura oštećenih površina nakon završetka eksploatacije stijenske mase krečnjaka na budućem površinskom kopu "Rijeka Rača - Visojevići" je sljedeća:

- kosine etaža,
- berme etaža i
- površina za pripremu stijenske mase, odnosno za proizvodnju gotovih agregata krečnjaka na nivou osnovne etaže E-800 (E-790).

Na ovim površinama prvo se vrši tehnička rekultivacija koja se sastoji se od čišćenja površina od zaostalnih komada stijenske mase krečnjaka kao i svih drugih predmeta.

Na kosinama etaža vrši se samo tehnička rekultivacija, koja se sastoji od dovođenja kosina pod završni ugao od $\alpha_{e.z.} = 70^{\circ}$ i "kavanja" krupnih blokova stijene krečnjaka.

Na bermama etaža i na površini osnovne etaže (E-790) površinskog kopa "Rijeka Rača - Visojevići" na kojoj se vrši priprema stijenske mase, odnosno za proizvodnju gotovih agregata krečnjaka prvo se vrši tehnička rekultivacija koja se sastoji se od čišćenja površina od zaostalnih komada stijenske mase krečnjaka kao i svih drugih predmeta (npr. betonski temelji i sl.). Poslije čišćenja ovih površina vrši se biljna rekultivacija.

Prilikom proširenja eksploatacionog polja površinski sloja humus/zemljišta debljine 20 cm odložiti na prikladnoj lokaciji u svrhu korištenja za prekrivku u fazi sanacije i rekultivacije odlagališta;

Sav upotrebljiv otpadni materijal (humus, kamenje, otpad od drveta i sl.) treba odložiti sa iskopanim i odloženim humusom u svrhu iskorištavanja za sanaciju i rekultivaciju odlagališta nakon prestanka korištenja

D. Dodatne informacije

Obilježite odgovore na slijedeća pitanja:

D1.1. Projekat će značajno koristiti prirodni resurs ili će koristiti prirodni resurs na način da spriječi upotrebu ili potencijalnu upotrebu tog resursa u druge svrhe	<u>DA</u>	NE
D1.2. Potencijalni trajni uticaji na okoliš će najvjerojatnije biti minorni, od manje važnosti i jednostavno ublaženi	<u>DA</u>	NE
D1.3. Tip projekta, njegov uticaj na okoliš i mjere upravljanja tim uticajima su dobro poznati	<u>DA</u>	NE
D1.4. Postoji pouzdan način kojim se može osigurati da mjere za upravljanje uticajima mogu biti, i biti će adekvatno planirane i implementirane	<u>DA</u>	NE
D1.5. Projekat će izmjestiti značajan broj ljudi, porodica i životnih zajednica	DA	<u>NE</u>
D1.6. Projekat je lociran i uticati će na ekološki osjetljiva područja	DA	<u>NE</u>
D1.7. Projekat će dovesti do izmjena:		
- u vlasništvu i namjeni zemljišta, i/ili	DA	<u>NE</u>
- upotrebi vode kroz irigaciju, unapređenje isušivanja ili izmjeni toka vode izgradnjom brana, i do izmjena u ribarskim praksama	DA	<u>NE</u>
D1.8. Projekat će dovesti do:		
- nepovoljnih socio-ekonomskih uticaja;	DA	<u>NE</u>
- uništenja zemljišta;	<u>DA</u>	NE
- zagađenja vode;	DA	<u>NE</u>
- zagađenja zraka;	DA	<u>NE</u>
- ugrožavanje biljnog i životinjskog svijeta i njihovih staništa;	DA	<u>NE</u>
- nastanka nusprodukata, ostataka materijala i otpada koji zahtijevaju rukovanje i odlaganje na način koji nije regulisan zakonom.	DA	<u>NE</u>
D1.9. Projekat će imati uticaj na javnost zbog potencijalnih negativnih uticaja na okoliš	DA	<u>NE</u>
D1.10. Nakon izgradnje, projekat će zahtijevati dodatne razvojne aktivnosti koje mogu imati negativan uticaj na okoliš	DA	<u>NE</u>

E. UKLJUČIVANJE PITANJA KLIMATSKIH PROMJENA U PRETHODNU PROCJENU UTICAJA NA OKOLIŠ		
Izravne GHG emisije	Hoće li predloženi projekt ispuštati ugljen dioksid (CO ₂), didušikov oksid (N ₂ O) ili metan (CH ₄) ili bilo koji drugi staklenički plin koji je dio UNFCCC-a ¹ ?	Da, neznatno - kamiona, buldozer i/ili bager na lokaciji će emitovati plinove sa neznatnim GHG emisijama čija godišnja količina zavisi od intenziteta eksploatacije i prerade, odnosno direktno od godišnjeg kapaciteta eksploatacije i prerade – proizvodnje kamenih agregata
	Sadrži li predloženi projekt korištenje zemljišta, promjene korištenja zemljišta i šumarske aktivnosti (npr. krčenje šuma) koje mogu dovesti do povećane emisije?	Da, predloženi projekat zahtijeva korištenje zemljišta za iskop stijenske mase krečnjaka u iznosu od oko 2,900.000 m ³ .č.m. (čvrste mase krečnjaka). Takođe, za iskop navedenih količina stijenske mase krečnjaka potrebno je promijeniti namjenu zemljišta iz šumskog (šuma 3. klasa na dijelu parcele k.č.1002/2), pašnjak (pašnjak 4. klase na dijelu parcele k.č. 1015) i livade (livada 6. kalse na dijelu parcele k.č. 1016). Promjena namjene navedenih dijelova zemljišta za izvođenje rudarskih radova za eksploataciju stijenske mase krečnjaka što može uticati od neznatnog do malog povećanja emisije.
Neizravne GHG emisije zbog povećane potražnje za energijom	Hoće li predloženi projekt značajno uticati na potražnju za energijom?	Predloženi projekat neće značajno uticati za veću potražnju energije.
	Je li moguće koristiti obnovljive izvore energije?	Predloženi projekat predviđa da rudarsko-građevinske mašine i postrojenja koriste dizel gorivo i električnu energiju, odnosno nije predviđeo korištenje obnovljivih izvora energije.
Neizravni GHG uzrokovani pratećim djelatnostima ili infra-strukturama koje su izravno	Hoće li predloženi projekt značajno povećati ili smanjiti putovanja?	Predloženi projekat neće značajno povećati osobna putovanja. Radnici koji budu angažovani u tehnološkom procesu eksploatacije i prerade, odnosno proizvodnje kamenih agregata krečnjaka, kao i njihov transport do krajnjih korisnika

¹ UNFCCC - Okvirna konvencija Ujedinjenih nacija o promjeni klime - UN Framework Convention on Climate Change (UNFCCC) („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ - MU broj 19/00), Tekst konvencije je dostupan na:
http://unfccc.int/key_documents/the_convention/items/2853.php
http://www.unep.ba/tl_files/unep_ba/NCSA/Odluka%20o%20ratifikaciji%20Okvirne%20konvencije%20UNFCCC.pdf

povezane s provedbom predloženog projekta		uglavnom dolaze sa lokalnog područja Kantona Sarajevo.
	Hoće li predloženi projekt značajno povećati ili smanjiti teretni promet?	Predloženi projekat usloviće određeno povećanje teretnog prometa i to za količinu od oko 210.000 m ³ .r.m. (rastresite mase agregata krečnjaka). Transport navedenih količina kamenih agregata krečnjaka najvećim dijelom vršiće se na području Kantona Sarajevo.
Toplotni valovi	Hoće li predloženi projekt ograničiti cirkulaciju zraka ili smanjiti otvorene prostore?	Predloženi projekat neznatno će povećati otvorene prostore u zoni toka rijeke Rača, što može neznatno povećati cirkulaciju zraka u ovoj zoni.
	Hoće li emitirati isparljive organske spojeve (HOS) i dušikove okside (NO _x) te doprinijeti formiranju ozona u troposferi tijekom sunčanih i toplih dana?	Predloženim projektom ne očekuje se značajniji uticaj na formiranje ozona u troposferi u toku sunčanih i toplih dana.
	Hoće li biti pod uticajem toplotnih valova?	Predloženi projekat neće biti pod uticajem toplotnih valova.
	Hoće li se povećati energija i potreba za vodom za hlađenje?	Predloženi projekat neće zahtijevati povećanje energije i potrebe za vodom za hlađenje.
	Hoće li upiti ili stvarati toplotu?	Predloženi projekat neće upiti i stvarati toplotu.
	Mogu li materijali korišteni tijekom izgradnje izdržati visoke temperature (ili će, na primjer, doći do zamora materijala ili degradacije površine)?	Predloženi projekat već je pripremljen za eksploataciju i to prethodnim rudarskim radovima, te nije potrebna faza izgradnje. Eksploatacija i prerada, odnosno proizvodnja kamenih agregata krečnjaka počinje po dopremi rudarsko-građevinskih mašina i postrojenja uz prethodnu ugradnju opreme na industrijskom krugu (kontejneri, ugradnja separatora, septičke jame i sl.)
Suše zbog dugoročnih promjena padalina (također uzeti u obzir moguće sinergijske efekte s aktivnostima	Hoće li negativno uticati na vodotoke?	Predloženi projekat neće negativno uticati na vodotok rijeke Rača uz uslov da se sprovode predviđene mjere zaštite ovog vodotoka.
	Je li predloženi projekt osjetljiv na niske tokove rijeka ili više temperature vode?	Predloženi projekat nije osjetljiv na nizak nivo voda ili višu temperaturu u rijeci Rača.

upravljanja poplavama koje povećavaju zapreminu vode koja se zadržava u slivu)	Hoće li pogoršati zagađenje vode - osobito tokom razdoblja suša sa smanjenim stopama razrjeđenja, povišenim temperaturama i zamućenosti?	Predloženi projekat neće povećati zagađenje voda u rijeci Rača u sušnom periodu, kao i povećati temperaturu i zamućenost voda u ovoj rijeci.
	Hoće li predloženi projekt povećati potražnju za vodom?	Predloženi projekat ne zahtijeva značajno povećanje potrošnje vode. Svi tehnološki procesi eksploatacije i prerade, odnosno proizvodnje kamenih agregata se izvode suhim postupkom bez korištenja tehnološke vode. Tehnološka voda na ovom kopu koristi se samo za obaranje prašine u sušnom periodu na radnim i transportnim putevima, kao i za pranje mašina pri servisiranju i sitnim popravkama. Sanitarna i pitka voda koristi se samo za potrebe zaposlenih radnika i posjetilaca na površinskom kopu „Rijeka Rača – Visojevići“.
	Hoće li to promijeniti ranjivost krajolika ili šuma od divljih požara?	Predloženi projekat neće uticati na ranjivost krajolika ili šuma od divljih požara.
	Mogu li materijali koji se koriste tokom izgradnje izdržati visoke temperature ekstremne kiše, riječne poplave i bujice?	Predloženi projekat ne zahtijeva fazu izgradnje, već je pripremljen za izvođenje rudarskih radova za eksploataciju i preradu, odnosno proizvodnju kamenih agregata krečnjaka.
	Hoće li predloženi projekt biti u opasnosti jer se nalazi u zoni riječnih poplava?	Predloženi projekat je izvan zone poplava od rijeke Rača, pod uslovom da se ostavlja zaštitni pojas prema toku rijeke, što će se projektovati u odgovarajućem rudarskom projektu.
	Hoće li to promijeniti kapacitet postojećih poplavnih ravnica za prirodno upravljanje poplavama?	Predloženi projekat neće promijeniti kapacitet poplavnih ravnica u toku rijeke Rača.
	Hoće li se promijeniti kapacitet zadržavanja vode u slivu?	Predloženi projekat neće promijeniti kapacitet zadržavanja voda u toku sliva rijeke Rača.
	Jesu li nasipi dovoljno stabilni da izdrže poplave?	Predloženim projektom – Glavnim rudarskim projektom površinskog kopa krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“ će se dimenzionisati zaštitni

		pojas prema rijeci Rača na etažama E-800 i E-790.
Oluje i vjetrovi	Hoće li predloženi projekt biti u opasnosti zbog oluja i jakih vjetrova?	Predloženi projekat neće biti u opasnosti zbog oluja i jakih vjetrova. Po pravilu, u periodu oluja i jakih vjetrova zaustavljaju se svi radovi, a rudarsko-građevinske mašine i postrojenja se parkiraju na sigurno mjesto.
	Mogu li projekt i njegova djelovanja biti pogođeni padom predmeta (npr. drveća) koja su u blizini njegovog položaja?	Predloženi projekat biće tako projektovan da će se rudarski radovi izvoditi u sigurno pripremljenoj zoni.
	Je li povezanost projekta sa energijom, vodom, prijevozom i komunikacijskim mrežama osigurana za vrijeme velikih oluja?	Predloženi projekat biće tako organizovan da se rudarski radovi izvode u svih uslovima. U slučaju velikih oluja radovi se prekidaju do uspostavljanja normalnih uslova.
Klizišta zemlje	Je li projekt smješten u području koje bi moglo biti pod uticajem velikih padavina ili klizišta? Porast nivoa mora?	Predloženi projekat je lociran u stabilnom krečnjačkom masivu, a Glavnim rudarskim projektom površinskog kopa „Rijeka Rača – Visojevići“ projektovaće se radna i završna kosina koja osigurava stabilnost da ne dođe do pojave klizišta.
	Nalazi li se predloženi projekt u područjima koja mogu biti pod uticajem porasta nivoa mora?	Predloženi projekat je lociran izvan uticaja mora.
	Mogu li morski udari uzrokovani olujama uticati na projekt?	Predloženi projekat je lociran izvan uticaja morskih udara.
	Je li predloženi projekt smješten u području pod rizikom erozije obale? Hoće li smanjiti ili povećati rizik od erozije obale?	Predloženi projekat je lociran izvan uticaja erozija obale rijeke Rača.
	Nalazi li se u područjima koja mogu biti pogođena prodiranjem slane vode?	Predloženi projekat je lociran izvan uticaja slane vode.
	Mogu li prodori morske vode dovesti do curenja zagađujućih supstanci (npr. iz otpada)?	Predloženi projekat je lociran izvan uticaja slane vode.
Hladnoće i snjegovi	Može li predloženi projekt biti pogođen kratkim razdobljima	Predloženi projekat može biti pogođen kratim razdobljem hladnog vremena, mećava i mraza. Iz ovog razloga rad površinskog kopa krečnjaka „Rijeka Rača

	neuobičajeno hladnog vremena, mećava ili mraza?	– Visojevići“ je predviđen u trajanju od 9 mjeseci u godini. U zimskom periodu prekida se rad kao i periodu hladnog vremena, mećava i mraza.
	Mogu li materijali koji se koriste tijekom izgradnje izdržati niske temperature?	Predloženi projekat je predviđen da koristi najsavremenije rudarko-građevinske mašine i postrojenja.
	Može li led uticati na funkcioniranje /djelovanje projekta? Je li povezanost projekta sa energijom, vodom, prijevozom i komunikacijskim mrežama osigurana tokom hladnih razdoblja?	Na predloženi projekat može uticati led. U periodu pojave leda, po pravilu, prekida se rad površinskog kopa krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“
	Može li veliki snijeg stvoriti opterećenja koja utiču na stabilnost građevine?	Pojava velikog snijega može uticati na predloženi projekat. U periodu velikog snijega, po pravilu, prekida se rad površinskog kopa krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“
Štete smrzavanja i odmrzavanja	Je li predloženi projekt u opasnosti od oštećenja smrzavanja i odmrzavanja (npr. ključni infrastrukturni projekti)?	Stabilnost radnih i završnih kosina predloženog projekta može biti ugrožena u periodu smrzavanja i odmrzavanja.
	Može li projekt biti pogođen topljenjem trajnog leda?	U zoni predloženog projekta nema trajnog leda.

SADRŽAJ PRILOGA

Broj priloga	Naziv priloga
1	Nacrt projekta (idejni projekat) - poseban dokument
2	Izvod iz prostorno-planskog akta
A1.5	Izvod iz Prostornog plana Kantona Sarajevo za period 2003 do 2023. godine i informacija za „Kamenolom rijeka Rača – Visojevići“, Kanton Sarajevo, Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo, broj: 06-19-739/23, Sarajevo, 20.02.2023.
3	Dokaz o vlasništvu nad zemljištem i/ili objektom
A1.7	Zemljišnoknjižni izvadak za parcele: k.č. 1015 i k.č. 1016; KO Medojevići, FBiH, Općinski sud u Sarajevu, Zemljišnoknjižni ured broj: 66674/23 od 04.07.2023.
A1.8	Zemljišnoknjižni izvadak za parcelu: k.č. 1002/2, KO Medojevići, FBiH, Općinski sud u Sarajevu, Zemljišnoknjižni ured broj: 065-0-NAR-23-067 133, Zemljišno knjižni uložak broj: 662 od 05.07.2023.
A1.9	Kopija katastarskog plana za parcele k.č. 1002/2, k.č. 1015 i k.č. 1016 k.o. Medojevići na kojima se projektuje površinski kop krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“; BiH, FBiH, Kanton Sarajevo, Općina Ilijaš, Služba za imovinsko pravne poslove, geodetske poslove i katastar, broj:06/2-26-406/23-3 od 03.02.2023.
4	Ugovor o zakupu nad vlasništvo i/ili objektom, ukoliko postoji
A1.1	Rješenje Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije Up/I broj: 06-18-127/09 od 12.8.2009., kojim je odobrena je površinska eksploatacija krečnjaka unutar proširenog eksploatacionog polja na ležištu „Rijeka Rača – Visojevići“ površine P = 8,7 ha PD „Kunovac Company“ d.o.o. Sarajevo
A1.2	Rješenje Ministarstva privrede Kantona Sarajevo broj: 07-04-18-12791-5/12, Sarajevo, 25.12.2012., kojim su potvrđene geološke rezerve i kvalitet tehničkog građevinskog kamena krečnjaka na ležištu „Rijeka Rača – Visojevići“ kod Srednjeg sa stanjem 31.12.2009.
A1.3	Dopis PD „Bosman“ d.o.o. Sarajevo Ministarstva privrede Kantona Sarajevo broj: 07-04-14-37119-1/23 od 30.03.2023. kojim se traži dopunu dostavljene „Saminicijativne ponude za dodjelu koncesije za istraživanje i eksploataciju krečnjaka na ležištu „Rijeka Rača - Visojevići“
A1.4	Studija opravdanosti dodjele koncesije za istraživanje i eksploataciju krečnjaka na ležištu „Rijeka Rača – Visojevići“, općina Ilijaš, broj: 09/23, mart 2023. izrađen u PD „Rudex“ d.o.o. Sarajevo
A1.6	Odluka o davanju saglasnosti za provođenje postupka dodjele koncesije za istraživanje i eksploataciju mineralne sirovine krečnjaka na lokalitetu Medojevići – Srednje, općina Ilijaš, broj 01/1-02-471-6/23 od 24.02.2023., donesena od strane Općinskog vijeća općine Ilijaš
5	Netehnički rezime informacija iz tačaka A., B. i C. ovog priloga
6	Informacije o mogućim teškoćama na koje je naišao podnosioc zahtjeva pri prikupljanju podataka
7	Referetni popis u kojem se navode izvori korišteni za opise i procjene uključene u zahtjev za prethodnu procjenu uticaja na okoliš
8	Izjava o istinitosti, tačnosti i potpunosti podataka sadržanih u zahtjevu (Prilog V.)

PRILOZI

Društvo za proizvodnju, inženjering i usluge d.o.o.
SARAJEVO
 Ul. Jošanička bb, 71320 Vogošća

RUDEX

*Bušenja minskih bušotina, Klasična i specijalna miniranja, Proizvodnja i promet eksploziva i eksplozivnih sredstava,
 Projektovanje u površinskoj i podzemnoj eksploataciji, Seizmička mjerenja sa obradom dokumentacije.*

Investitor : **Bosman d.o.o. - Sarajevo**
Ul. Rakovička cesta br.18
71210 Ilidža

IDEJNI RUDRSKI PROJEKAT
 EKSPLOATACIJE I PRERADE KREĆNJAKA NA POVRŠINSKOM KOPU
 "RIJEKA RAČA – VISOJEVIĆI"

- Naziv pravnog lica
 za izradu studije : **„RUDEX“ d.o.o.- Sarajevo**
Ul: Jošanička bb
71320 Vogošća
- Broj projekta : **22/23**

Sarajevo, avgust 2023. godine

Telefoni : +387 33 65 39 01, +387 33 64 15 78, +387 33 65 86 99; Telefax : +387 33 65 39 01
 Identifikacioni broj kod Porezne uprave - Sarajevo: **4200695540004**, PDV broj: **200695540004**,
 Broj upisa u Sudski registar: **UF/I-629/02**, Porezni broj: **01634698**

Transakcijski računi :

ASA banka d.d. – Sarajevo (KM) : 134 001 112 022 3297
ASA banka d.d. – Sarajevo (EUR) : IBAN BA 39 134 001 120 071 0211

Unicredit banka d.d. – Sarajevo (KM) : 338 900 220 682 5573
Unicredit banka d.d. – Sarajevo (EUR) : 19000545101, IBAN : BA 39 3386 9048 3329 4096, SWIFT : UNCRBA22

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
Zavod za planiranje razvoja
Kantona Sarajevo

Босна и Херцеговина
Федерација Босне и Херцеговине
КАНТОН САРАЈЕВО
Завод за планирање развоја
Кантона Сарајево

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
CANTON SARAJEVO
Institute of Sarajevo Canton Planning Development

Broj: 06-19-739/23
Sarajevo, 20.02.2023.

BOSMAN d.o.o. Sarajevo
Rakovička cesta 18
71 210 Ilidža

Predmet: Izvodi iz Prostornog plana Kantona Sarajevo i informacija za „Kamenolom rijeka Rača – Visojevići“

Vezano za Vaš akt broj: 050/2023 od dana 15.02.2023. godine koji je zaprimljen u Zavodu za planiranje razvoja Kantona Sarajevo dana 16.02.2023. godine i zaveden pod brojem 06-19-739/23 obavještavamo Vas da se:

- predmetna parcela k.č. 1002/2 K.O. Medojevići, Općina Ilijaš, prema Prostornom planu Kantona Sarajevo za period od 2003. do 2023. godine („Službene novine Kantona Sarajevo“ br. 26/6, 4/11 i 22/17) se najvećim dijelom nalazi u zoni eksploatacionog polja „Kamenolom rijeka Rača – Visojevići“ i dijelom u namjeni šumskog zemljišta.
- Na ovom lokalitetu nije rađen detaljni planski dokument.
- Površina eksploatacionog polja iznosi 14,77 ha a koordinate istog su:

Y	X
6538193,895	4873298,056
6538692,616	4873298,109
6538693,908	4873004,766
6538193,895	4872999,598

S poštovanjem,

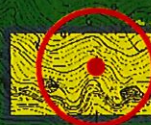
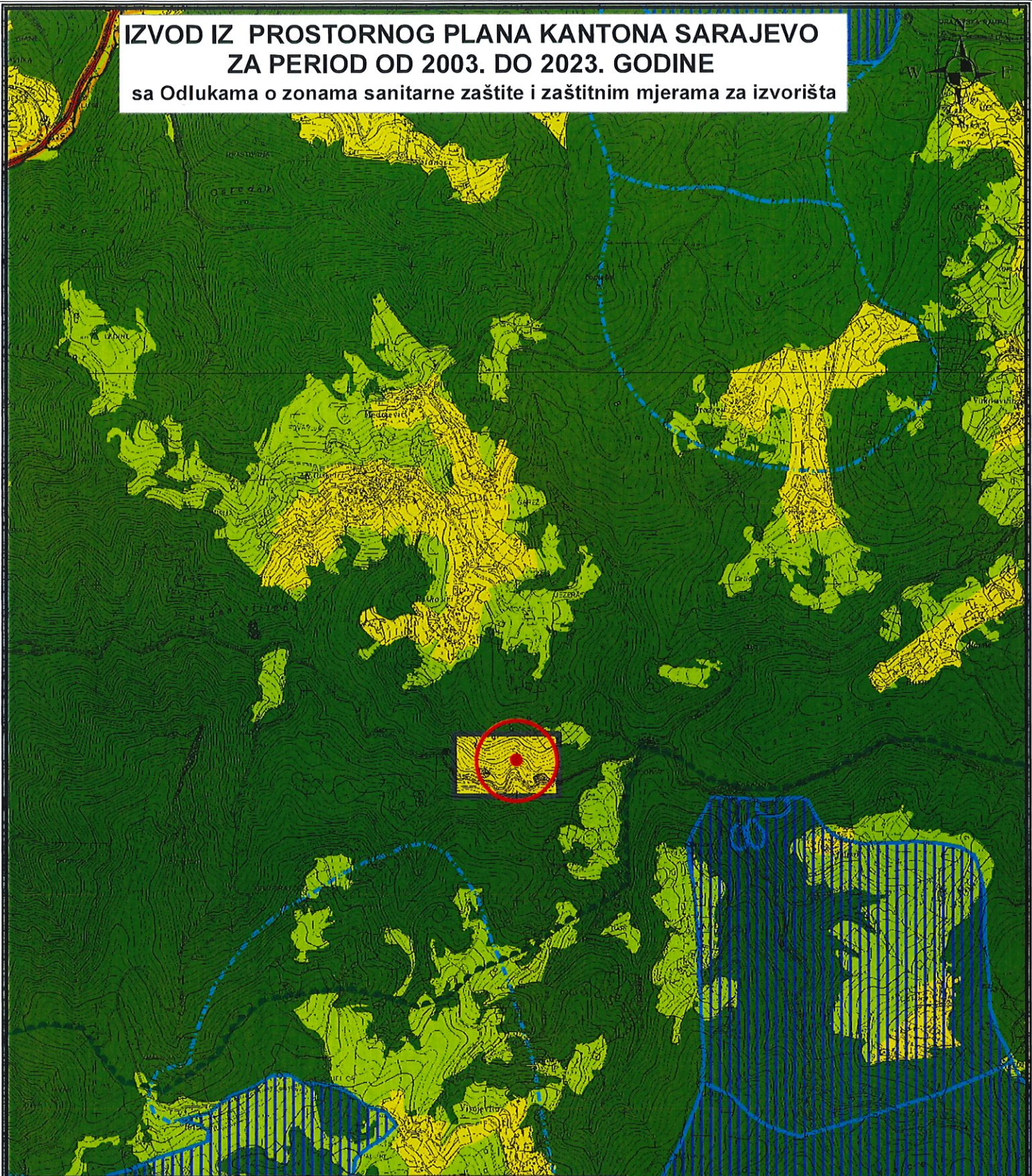
Direktor
Faruk Muharemović, Mr. dipl.ing.arh.

Dostavljeno:

1. Naslovu,
2. Arhivi.

IZVOD IZ PROSTORNOG PLANA KANTONA SARAJEVO ZA PERIOD OD 2003. DO 2023. GODINE

sa Odlukama o zonama sanitarne zaštite i zaštitnim mjerama za izvorišta

Legenda:

GRANICE

- Međuentitetska linija razgraničenja
- Granica Kantona Sarajevo
- Granica Općine
- Granice urbanih područja

NAMJENA ZEMLJIŠTA

- Građevinsko zemljište
- Sport i rekreacija
- Poljoprivredno zemljište
- Šume i šumsko zemljište
- Vodne površine

POSEBNO ZAŠTIĆENI PROSTORI

- Područja planirana za daljnji razvoj
- Područja posebne namjene
- Evidentirane i zaštićene cjeline prirodnog i kulturno-historijskog naslijeđa

ZAŠTITNE ZONE

- I i II Vodozaštitna zona
- III i IV Vodozaštitna zona
- Zona zaštite akumulacije

EKSPLOATACIJA MINERALNIH SIROVINA:

- Eksploataciona polja

POVRŠINE I OBJEKTI OD ZNAČAJA ZA KANTON

- Komunalne površine

INFRASTRUKTURA

- Autocesta
- Brza cesta
- Magistralna cesta
- Regionalna cesta
- Željeznice
- Terminali, depoi, stanice
- Vodotoci
- Magistralni gasovod sa zaštitnim koridorom
- Dalekovod 400 KV
- Dalekovod 220 KV
- Dalekovod 110 KV

DIREKTOR
M.P.
Faruk Muharemović, Mr. dipl. ing. arh.

BOSNA I HERCEGOVINA
 FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
 Općinski sud u Sarajevu
 ZEMLJIŠNOKNJIŽNI URED
 05.07.2023. 13:44

Prilog br. A1.7

BROJ: 065-0-NAR-23-067 133
 Zemljišnoknjižni uložak broj: 662

Katastarska općina: MEDOJEVIĆI

Zemljišnoknjižni izvadak

A
 Popisni list

R.br.	Broj parcele	OZNAKA NEKRETNINA	Površina			Primjedba
			ha	a	m ²	
1.	1002/2	KOCAR; Suma 3. klase	0012	57	57	

B
 Vlasnički list

R.br.	UPISI	Primjedba
2.	Udio: 1/1- BOSMAN d.o.o. Sarajevo ID: - Pr. 17.01.2022. god. 065-0-DN-22-007 952 Na osnovu Rješenja Zemljišnoknjižnog ureda Općinskog suda u Sarajevu broj 065-0-DN-22-007 952 od 05.07.2023. godine, uknjižuje se pravo vlasništva na nekretninama u A listu.	

C
 Teretni list

R.br.	UPISI	Iznos	Primjedba
1.	Nema tereta		

Potpis zemljišnoknjižnog ureda

BOSNA I HERCEGOVINA
 FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
 Općinski sud u Sarajevu
 ZEMLJIŠNOKNJIŽNI URED
 04.07.2023 13:20

Katastarska općina: MEDOJEVIĆI

BROJ: 60695/23
 Zemljišnoknjižni uložak broj: 16

Zemljišnoknjižni izvadak

A Popisni list

R.br.	Broj parcele	OZNAKA NEKRETNINA	Površina			Primjedba
			ha	a	m ²	
1.	1015	VELIKI KOČANIK; Pašnjak 4. klase 0001 02 77	0001	02	77	
2.	1016	VELIKI KOČANIK; Livada 6. klase 0000 50 73	0000	50	73	

B Vlasnički list

R.br.	UPISI	Primjedba
3.	Udio: 1/1 Tip: Vlasništvo Adresa: Rakovička cesta broj 18, Ilidža BOSMAN Društvo sa ograničenom odgovornošću za proizvodnju, unutrašnju i spoljnu trgovinu i usluge Sarajevo ID: 4200329520009 PR. 27.06.2023. 065-0-DN-23-24692 Na osnovu ugovora o kupoprodaji nekretnina od 14.03.2023. obrađenog i ovjerenog od notare Turkmanović Indire iz Sarajeva broj OPU-IP: 324/2023 dana 14.03.2023. g. uknjiženo je pravo vlasništva na nekretnine u A listu. provedeno 04.07.2023. Stručni saradnik za vođenje zemljišnih knjiga Ergarac Tanja	

C Teretni list

R.br.	UPISI	Iznos (KM)	Primjedba
1.	Nema tereta		

Potpis zemljišnoknjižnog referenta:

KOPIJA KATASTARSKOG PLANA
Razmjera 1:3125

Naknada za korištenje podataka izmjere i katastra (Službene novine Federacije BiH, broj 30/2022), po Tarifnom broju 8.2.1 u iznosu od 11.00 KM

Podaci o nosiocima prava				
PL/KKU	Naziv	Adresa	Pravo	Udio
294	BOSMAN D.O.O. SARAJEVO	UL. RAKOVAČKA CESTA BR. 18., ILIDŽA, SA	Posjednik	1/1

Podaci o parceli				
PL/KKU	Parcela	Način korištenja	Naziv	Površina [m2]
294	1002/2	Suma 3. klase	KOČAR	125757

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNO MINISTARSTVO ENERGIJE,
RUDARSTVA I INDUSTRIJE

Bosnia and Herzegovina
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERAL MINISTRY OF ENERGY,
MINING AND INDUSTRY

Босна и Херцеговина
ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ФЕДЕРАЛНО МИНИСТАРСТВО ЕНЕРГИЈЕ,
РУДАРСТВА И ИНДУСТРИЈЕ

Prilog br. A1.1

Up/I broj: 06-18-127/09

Mostar, 12. 8. 2009. godine

(Vest) (Sgodena) (24. 08. 2009)

Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije, na osnovu člana 26, a u vezi sa članom 30. Zakona o rudarstvu ("Službeni list R BiH", br. 24/93 i 13/94, "Službene novine Federacije BiH", broj 6/08) i člana 200. Zakona o upravnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/98, 36/98 i 48/99) rješavajući po zahtjevu privrednog društva "Kunovac Company" d.o.o. Sarajevo, Iliđa, Rustem Pašina 41/III broj: 207/09 od 6.7.2009.godine kojim traži odobrenje za proširenje postojećeg eksploatacionog polja ležišta krečnjaka "Rijeka Rača -Visojevići" kod Srednjeg, na području općina Ilijaš d o n o s i

R J E Š E N J E

1. Privrednom društvu "Kunovac Company" d.o.o. Sarajevo o d o b r a v a s e površinska eksploatacija industrijske mineralne sirovine krečnjaka unutar granica proširenog eksploatacionog polja „Rijeka Rača -Visojevići“ kod Srednjeg, na području općina Ilijaš.

2. Eksploataciono polje „Rijeka Rača -Visojevići“ ucrtano je na situacionoj karti terena mjerila 1: 1000 čije su prijelomne tačke označene velikim slovima i definirane koordinatama:

K O O R D I N A T E

točka	Y	X
A'	6 538 190	4 873 200
B1	6 538 444	4 873 300
C1	6 538 689	4 873 300
D1	6 538 689	4 873 071
E'	6 538 430	4 873 015
F'	6 538 190	4 873 108

Površina eksploatacijskog polja je 8,70 ha.

3. Situaciona karta proširenog eksploatacionog polja "Rijeka Rača -Visojevići" u mjerilu 1: 1000 ovjerena prilaže se uz ovo rješenje i čini njegov sastavni dio.

4. Prijelomne tačke proširenog eksploatacionog polja "Rijeka Rača -Visojevići", privredno društvo "Kunovac Company" d.o.o. Sarajevo dužno je vidno obilježiti na terenu postavljanjem betonskih stubova dimenzija 20 x 20 x 80 cm sa rudarskim znakom (dva čekića) na čonoj strani.

5. Pripremne radove na eksploataciji krečnjaka na proširenom eksploatacionom polju privredno društvo "Kunovac Company" d.o.o. Sarajevo dužno je završiti do 30.11.2009.godine do kada treba da otpočnu radovi na eksploataciji.

6. Prije početka izvođenja rudarskih radova unutar granica proširenog eksploatacionog polja, privredno društvo "Kunovac Company" d.o.o. Sarajevo dužno je izraditi glavni rudarski projekt u skladu sa odredbama Zakona o rudarstvu, pratećim propisima i urbanističko-tehničkim uvjetima te pribaviti odobrenja u skladu sa članom 61. Zakona o rudarstvu.

M. Pašina (24/93)

26/93)

- NE odobreno je - ay
- NE prijaviti odobrenje za
mudarska Rudarstva po EF
u Rijeci
- Zbog Nalazke
- općen
- Može ne uplatiti novac

7. Privredno društvo "Kunovac Company" d.o.o. Sarajevo dužno je unutar granica proširenog eksploatacionog polja „Rijeka Rača -Visojevići" za parcele u društvenom ili privatnom vlasništvu riješiti imovinsko- pravne odnose prije prijave ulaska u posjed.

8. Ovo odobrenje važi 15 (petnaest) godina.

9. Naknadu za eksploataciju industrijske mineralne sirovine kvarcnog pijeska privredno društvo "Kunovac Company" d.o.o. Sarajevo dužno je regulirati s nadležnim organom Kantona Sarajevou skladu sa Zakonom o koncesijama.

10. Ovo rješenje bit će ukinuto ukoliko se privredno društvo "Kunovac Company" d.o.o. Sarajevo ne bude pridržavalo odredbi člana 36. Zakona o rudarstvu.

11. Prošireno eksploataciono polje "Rijeka Rača -Visojevići" upisano je u katastar eksploatacionih polja koji se vodi u Federalnom ministarstvu energije, rudarstva i industrije.

O b r a z l o ž e n j e

Privredno društvo "Kunovac Company" d.o.o. Sarajevo podnijelo je Federalnom ministarstvu energije, rudarstva i industrije zahtjev broj: 207/09 od 6.7.2009.godine kojim traži odobrenje za proširenje postojećeg eksploatacionog polja ležišta krečnjaka "Rijeka Rača -Visojevići" kod Srednjeg, na području općina Ilijaš.

Uz navedeni zahtjev, a prema odredbama čl. 26. i 27. Zakona o rudarstvu privredno društvo "Kunovac Company" d.o.o. Sarajevo priložilo je slijedeću dokumentaciju:

1. Situacionu kartu proširenog eksploatacionog polja mjerila 1:1000,

2. Rješenje Federalnog ministarstva prostornog uređenja UPI/03-23-2-9/09 od 11.6.2009.godine kojim je privrednom društvu "Kunovac Company" d.o.o. Sarajevo dana urbanistička suglasnost za površinsku eksploataciju mineralne sirovine kamenâ krečnjaka i postavljanje drobiličnog postrojenja i pratećih objekata, privremenog karaktera, na lokalitetu Rijeka Rača Visojevići kod Srednjeg, k.o. Medojevići, područje općine Ilijaš, na površini okonturenoj sa prijelomnim točkama A' , B1, C1, D1, E' i F' i koordinatama x i y, ukupne površine 8,7 ha,

3. Idejni projekat eksploatacije krečnjaka na PK kamenolomu „Rijeka Rača – Visojevići" kod Srednjeg sa tehnološkom shemom i opisom izrađen u Rudarskom institutu Tuzla 2009. godine,

4. Glavni rudarski projekt otvaranja i eksploatacije krečnjaka na PK kamenolomu „Rijeka Rača – Visojevići" kod Srednjeg izrađen na Rudarsko-geološko-građevinskom fakultetu u Tuzli 2001. godine,

5. Rješenje Federalnog ministarstva okoliša i turizma UPI/01-23-74-2/07 od 29.1.2008.godine kojim je privrednom društvu "Kunovac Company" d.o.o. Sarajevo dana okolinska dozvola za eksploataciju krečnjaka, na lokalitetu „Rijeka Rača – Visojevići" općina Ilijaš,

6. Zemljišnoknjižni izvadak za k.č. 410/14, 410/34, 410/17 br.zk. ul. 26 i 228 k.o. Medojevići, k.č. 410/1 br. zk. ul. 116 k.o. Medojevići i k.č. 99/79 br. zk. ul. 780 k.o. Srednje sa katastarskim podacima i skicama,

7. Rješenje Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije Up/I broj: 06-18-27/04 od 21.6.2005. godine kojim su potvrđene geološke rezerve i kvalitet mineralne sirovine krečnjaka na lokalitetu Rijeka Rača – Visojevići kod Srednjeg općina Ilijaš,

8. Dopunsko rješenje Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije Up/I broj: 06-18-526/04 od 9.9.2004. godine kojim je privrednom društvu "Kunovac Company" d.o.o. Sarajevo odobreno geološko doistraživanje mineralne sirovine tehničko -građevinskog kamena na lokalitetu Rijeka Rača –Visojevići kod Srednjeg, općina Ilijaš,

9. Zaključak Up/I broj: 06-18-526/04 od 27.12.2004. godine o ispravci greške u Dopunskom rješenju Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije Up/I broj: 06-18-526/04 od 9.9.2004. godine,

10. Rješenje Ministarstva privrede Kantona Sarajevo broj: 07-06-25-5337/08 od 5.6. 2008. godine kojim je privrednom društvu "Kunovac Company" d.o.o. Sarajevo dana vodna dozvola za upotrebu i iskorištavanje izgrađenog objekta mokre separacije kamenog agregata u sklopu kamenoloma Rijeka Rača –Visojevići i izvedene regulacije korita rijeke Rače na istom lokalitetu kod Srednjeg,

Registarski uložak registarskog suda broj I-16903 od 22.08.1996. godine sa djelatnostima društva sa ograničenom odgovornošću "KUNOVAC – COMPANY";

- Rješenje Federalnog ministarstva prostornog uređenja i okoliša Broj: Up-I-02/23-2-29/99 od 30.06.1999. godine kojim je preduzeću "KUNOVAC – COMPANY" d.o.o. Sarajevo, iz Sarajeva data urbanistička saglasnost za eksploataciju kamena krečnjaka na lokalitetu "Rijeka Rača – Visojevići" kod Srednjeg, područje općine Ilijaš, u okviru utvrđenog eksploatacionog polja u šumi i na šumskom zemljištu u graničnim dijelovima odjela 67. odsjek "d" G7 "Gornja Ljubina" definiranog graničnim koordinatama X i Y i prelomnim tačkama A,B,C,D i E.

Nakon pribavljanja navedene dokumentacije, obavljena je usmena rasprava i izvršen uvidaj na licu mjesta, dana 20.08.1999. godine, kako je to određeno Članom 28. Zakona o rudarstvu.

Raspravi su prisustvovali predstavnici preduzeća "KUNOVAC – COMPANY" d.o.o. Sarajevo, predstavnici općine Ilijaš, predstavnik Šumarstva "Zvijezda" d.o.o. Vareš i predstavnik Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije – u ulozi voditelja rasprave. Na raspravi je vođen zapisnik, koji je nakon rasprave otkucan i potpisan od strane učesnika usmene rasprave.

Zapisnik je vođen pod brojem ovog Upravnog postupka Up/I broj:09-18-326/99 od 20.08.1999. godine. Svi učesnici rasprave su priložili uredne punomoći.

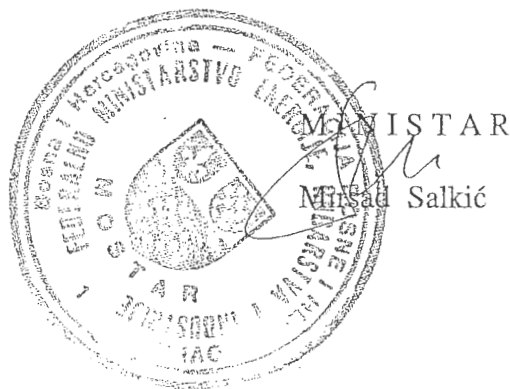
Na raspravi nije bilo ni jedne uslovne primjedbe koja bi bila oprečna za donošenje ovog Rješenja. Svi prisutni raspravi su se u potpunosti pozitivno izjasnili za odobrenje eksploatacionog polja preduzeću "KUNOVAC – COMPANY" d.o.o. Sarajevo, u granicama navedenim u dispozitivu ovog Rješenja (A,B,C,D,E).

Uvidom u podatke podneska i tehničku dokumentaciju , kao i navedena Rješenja, te pregledom terena na licu mjesta i usmenoj raspravi održanoj 20.08.1999. godine u Ilijašu, ustanovljeno je da podnosilac zahtjeva preduzeće "KUNOVAC – COMPANY" d.o.o. Sarajevo, ispunjava sve uslove da mu se odobri eksploatacija krečnjaka na eksploatacionom polju "Rijeka Rača – Visojevići" u granicama označenim slovima A,B,C,D,E, na situacionoj karti eksploatacionog polja (K.O. HOMAR – 15, MEDOJEVIĆI – 11, VISOJEVICA – 8, OZREN – 5), 6H16. kod Srednjeg, općina Ilijaš.

Prema dispozitivu ovog Rješenja, preduzeću "KUNOVAC – COMPANY" d.o.o. Sarajevo, iz Sarajeva, odobrena je eksploatacija krečnjaka na eksploatacionom polju "Rijeka Rača – Visojevići", u navedenim granicama površine cca 2.4 ha.

Ovo Rješenje je konačno u upravnom postupku I protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe Vrhovnom sudu Federacije Bosne i Hercegovine u roku od 15 dana, računajući od dana prijema ovog Rješenja.

Federalna upravna taksa za ovo Rješenje, u visini od 180 KM uplaćena je u budžet Federacije BiH na osnovu Tarifnog broja 20. stav 2. Zakona o Federalnim upravnim taksama i tarifi Federalnih upravnih taksi ("Službene novine F BiH" broj 6/98), Federalnom ministarstvu finansija Sarajevo na žiro račun 10100-840-077-2255 i 3,0 KM za podnesak na isti žiro račun. . Dokazi o uplaćenju upravnoj taksi nalazi se u spisu dokumentacije koja je prethodila donošenju ovog Rješenja.

Dostavljeno:

- ① "KUNOVAC – COMPANY" d.o.o. Sarajevo, Iliđža, ul. Ustanička br.11
- Općina Ilijaš
- Sekretarijat za privredu i finansije Ilijaš
- Kantonalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije, Sarajevskog kantona, Sarajevo
- Federalni rudarski inspektorat
- 09- Sektor rudarstva
- a/a ovdje

Broj: 07-04-18-12791-5/12
Sarajevo, 25.12.2012.godine

07/27-12-2012

Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo, na osnovu čl. 41. stav (2) i 43. Zakona o geološkim istraživanjima FBiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 9/10 i 14/10) i člana 200. Zakona o upravnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/98 i 48/99), rješavajući po zahtjevu privrednog društva "Kunovac Company" d.o.o. Sarajevo, sa sjedištem u ul. Rustem pašina 41/III, Ilidža, broj: 76/12 od 10.04.2012.godine, kojim se traži revizija Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničkog građevinskog kamena krečnjaka na ležištu "Rijeka Rača-Visojevići" kod Srednjeg (sa stanjem na dan 31.12.2009.godine), broj protokola: 30-02-01/381/10, d o n o s i:

RJEŠENJE

Potvrđuju se geološke rezerve i kvalitet tehničkog građevinskog kamena krečnjaka na ležištu "Rijeka Rača-Visojevići" kod Srednjeg sa stanjem na dan 31.12.2009.godine, kako slijedi:

1. Bilansne geološke rezerve

Klasa	Kategorija	Rezerve (m ³)
Bilansne	A	725.309
	B	2.988.434
	C ₁	1.965.420
	Ukupno: A+B+C₁	5.679.163

2. Kvalitet

Fizičko-mehaničke osobine:

Čvrstoća na pritisak:

-u suhom stanju..... 116,02 MPa

-u vodom zasićenom stanju..... 106,9 MPa

Upijanje vode..... 0,24 %

Otpornost prema habanju LA..... 21,22 %

Otpornost prema habanju struganjem..... 13,97 cm³/50cm²

Poroznost..... 0,80 %

Postojanost na djelovanje mraza..... 0,165 %

Zapreminska težina..... 2675,6 kg/m³

web: <http://mp.ks.gov.ba>
e-mail: mp@mp.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-121, + 387 (0) 33 562-122
Fax: + 387 (0) 33 562-226
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

Hemijski sastav:

Komponente %												
CaO	MgO	SiO ₂	Fe ₂ O ₃	Al ₂ O ₃	K ₂ O	Na ₂ O	CaCO ₃	MgCO ₃	CO ₂	SO ₃	Vlaga	Gž
53,59	1,17	0,33	0,06	0,09	0,35	0,10	95,39	2,44	40,37	0,59	0,24	43,57

Ukupni sumpor kao SO₃.....<0,89 %

Hloridi.....<0,05 %

3. Mogućnost primjene

Krečnjak iz ležišta "Rijeka Rača-Visojevići" kod Srednjeg, a na osnovu provedenih ispitivanja može se upotrebljavati kao tehničko-građevinski kamen za sljedeće namjene:

-kao kompozitni materijal u proizvodnji betonskih mješavina i to cementnih betona klase B I (MB 10,15,20,25) kao i cementnih betona klase B II, uz uslov da se sastav projektovane mješavine dokaže u uslovima betonskog postrojenja i ostvari zahtjevana MB prema PBAB uz dodatno ispitivanje prema standardu B.B8.058.,

-kao kompozitni materijal u proizvodnji mješavina bito nosivih slojeva na putevima za sve vrste saobraćajnog opterećenja,

-kao kompozitni materijal u proizvodnji mješavina habajućih slojeva na putevima sa srednjim, lakim i vrlo lakim saobraćajnim opterećenjem,

-za proizvodnju agregata za maltere i

-za zidanje kao obrađen ili neobrađen kamen.

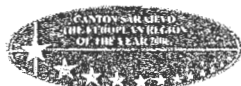
4. Istražni prostor

Bilansne geološke rezerve iz tačke 1. ovog rješenja utvrđene su unutar granica istražnog prostora, određenog sa 6 prelomnih tačaka: A', B', C', D', E' i F', koje ograničavaju prostor ukupne površine od 13,3 ha, čije koordinate (X,Y) su prikazane u sljedećoj tabeli:

Tačka	X	Y
A'	4.873.200	6.538.190
B'	4.873.341	6.538.545
C'	4.873.300	6.538.760
D'	4.873.087	6.538.760
E'	4.873.015	6.538.430
F'	4.873.108	6.538.190

Obrazloženje

Privredno društvo "Kunovac Company" d.o.o. Sarajevo, ul. Rustem pašina 41/III, Ilidža, podnijelo je zahtjev broj: 76/12 od 10.04.2012.godine, zaprimljen u ovo ministarstvo pod brojem 07-18-12791, kojim se traži revizija Elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničkog građevinskog kamena krečnjaka na ležištu "Rijeka Rača-Visojevići" kod Srednjeg (sa stanjem na dan 31.12.2009.godine), broj protokola: 30-02-01/381/10. Zaključkom Up/I broj: 06-18-17/11 od 08.03.2012.godine, Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije je odbacilo zahtjev privrednog društva "Kunovac Company" d.o.o. Sarajevo i zahtjev Ministarstva privrede Kantona Sarajevo, broj: 07-04-18 od 18.03.2011.godine, zbog nenadležnosti za vođenje postupka kojim se potvrđuje količina i kvalitet predmetne mineralne sirovine.

web: <http://mp.ks.gov.ba>
e-mail: mp@mp.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-121, + 387 (0) 33 562-122
Fax: + 387 (0) 33 562-226
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

Komisija imenovana od strane Ministarstva privrede Kantona Sarajevo Rješenjem, broj: 07-04-18-12791-1 od 18.07.2012.godine, izvršila je reviziju navedenog Elaborata dana 04.10.2012. godine, u skladu sa odredbama člana 42. Zakona o geološkim istraživanjima FBiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 9/10 i 14/10) i Pravilnika o klasifikaciji i kategorizaciji rezervi čvrstih mineralnih sirovina i vođenju evidencije o njima ("Službeni list SFRJ", broj 53/79).

Komisija je utvrdila određene nedostatke, koji su prezentirani u pismenom izvještaju revidenata, te je zatražila ispravke i dopune navedene u Zapisniku od 04.10.2012.godine.

Nakon što je Komisiji dostavljen Elaborat sa izvršenim ispravkama, ista je ocijenila da su izvršene ispravke nakon revizije, te je isti potpisan od strane predsjednika Komisije, dana 22.10.2012.godine. Komisija je prihvatila Elaborat, po Zapisniku broj: 07-04-18-12791-3 od 06.12.2012.godine. Aktom, broj: 07-04-18-12791-4 od 24.12.2012.godine, Komisija je potvrdila da je, prilikom revizije predmetnog Elaborata, razmatrala Dopunsko rješenje, Up/I broj: 06-18-526/04 od 09.09.2004.godine, izdato od Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije, te utvrdila, da Ministarstvo privrede može donijeti rješenje o potvrđivanju količine i kvaliteta rezervi mineralne sirovine na predmetnom lokalitetu.

U skladu sa naprijed navedenim, Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo je odlučilo kao u dispozitivu rješenja.

Sastavni dio ovog Rješenja je Elaborat o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi tehničkog građevinskog kamena krečnjaka na ležištu "Rijeka Rača-Visojevići" kod Srednjeg (sa stanjem na dan 31.12.2009.godine), broj protokola: 30-02-01/381/10.

Ovo rješenje je konačno u upravnom postupku i protiv njega se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor, podnošenjem tužbe, neposredno Kantonalnom sudu u Sarajevu, u roku od 30 dana od dana prijema ovog rješenja.

MINISTAR
Emir Hrenovica
Mr.sc. Emir Hrenovica

Dostaviti:

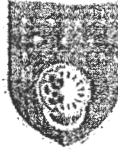
1. "Kunovac Company" d.o.o. Sarajevo,
Rustem Pašina 41/III, 71210 Ilidža
2. Općina Ilijaš,
126. ilijaške brigade bb, 71380 Ilijaš
3. Federalni zavod za geologiju,
Ustanička 11, 71000 Ilidža
4. Kantonalna uprava za inspeksijske poslove,
Bulevar Meše Selimovića 12, 71000 Sarajevo
5. Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije,
Alekse Šantića bb, 88000 Mostar
6. Evidencija
7. a/a

web: <http://mp.ks.gov.ba>
e-mail: mp@mp.ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 562-121, + 387 (0) 33 562-122
Fax: + 387 (0) 33 562-226
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
Ministarstvo privrede

Босна и Херцеговина
Федерација Босне и Херцеговине
КАНТОН САРАЈЕВО
Министарство привреде

05.04.2023.

Alisa

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
CANTON SARAJEVO
Ministry of Economy

Broj: 07-04-14-3719-1/23
Sarajevo, 30.03.2023. godine

"BOSMAN" d.o.o. Sarajevo
Rakovička cesta 18
71210 Ilidža

Predmet: Zahtjev za dodjelu koncesije - Dopuna dokumentacije, t r a ž i s e
Veza: Vaš akt, broj: 083/23 od 16.03.2023. godine,
Vaš akt, broj: 097/23 od 22.03.2023. godine

Dana 16.03.2023. godine, Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo je zaprimilo Vaš akt, "Samoinicijativnu ponudu za dodjelu koncesije za istraživanje i eksploataciju krečnjaka na ležištu "Rijeka Rača - Visojevići", općina Ilijaš, broj: 083/23 od 16.03.2023. godine, putem protokola Kantona Sarajevo, pod brojem: 07-14-3719 uz popratnu dokumentaciju. Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo je ujedno dana 22.03.2023. godine, putem protokola Kantona Sarajevo pod brojem: 07-14-48271, zaprimilo Vaš akt "Dopuna dokumentacije", broj: 097/23 od 22.03.2023. godine u prilogu kojeg je privredno društvo "BOSMAN" d.o.o. Sarajevo dostavilo ovom Ministarstvu "Geodetski elaborat sa katastarskim parcelama kamenoloma "Rijeka Rača - Visojevići", općina Ilijaš, broj: 08-03/2023, mart 2023. godine u originalu. Privredno društvo "BOSMAN" d.o.o. Sarajevo je uz akt, broj: 083/23 od 16.03.2023. godine dostavilo slijedeću dokumentaciju:

- a) Dokument - "Studija opravdanosti dodjele koncesije za istraživanje i eksploataciju krečnjaka na ležištu "Rijeka Rača – Visojevići", općina Ilijaš", broj: 09/23, mart 2023. godine, izrađen od strane privrednog društva "Rudex" d.o.o. Sarajevo (original);
- b) Izvodi iz Prostornog plana Kantona Sarajevo za period od 2003. do 2023. godina i informacija za "Kamenolom rijeka Rača- Visojevići", broj: 06-19-739/23, izdat od strane Zavoda za planiranje razvoja Kantona Sarajevo (original);
- c) Odluka o davanju saglasnosti za provođenje postupka dodjele koncesije za istraživanje i eksploataciju mineralne sirovine na lokalitetu Medojevići - Srednje, općina Ilijaš, broj: 01/1-02-471-6/23 od 24.02.2023. godine, donesena od strane Općinskog vijeća Ilijaš (ovjerena fotokopija);
- d) Zemljišnoknjižni izvadak za k.č. br. 410/39 K.O. SP_Medojevići, Ilijaš (stari premjer), Zemljišnoknjižni uložak broj: 237, od 03.02.2023. godine, izdat od strane Općinskog suda u Sarajevu, Zemljišnoknjižnog ureda (ovjerena fotokopija);

- e) Kopija katastarskog plana za parcelu k.č. br. 1002/2 K.O. Medojevići, Ilijaš, broj: 06/2-26-406/2023-3 od 03.02.2023. godine, izdata od strane Službe za imovinsko-pravne poslove, geodetske poslove i katastar, općina Ilijaš (ovjerena fotokopija);
- f) Ugovor o kupoprodaji, između "BOSNA BANK INTERNATIONAL" d.d. Sarajevo kao prodavca i "BOSMAN" d.o.o. Sarajevo kao kupca, broj: OPU-IP 324/2023 od 14.03.2023. godine, zaključen u notarskom uredu notara Turkmanović Indire (fotokopija);
- g) Rješenje o registraciji subjekta upisa "BOSMAN" d.o.o. Sarajevo, broj: 065-0-Reg-11-002727 od 08.09.2011. godine, izdato od strane Općinskog suda u Sarajevu (ovjerena fotokopija);
- h) Aktuelni izvod iz sudskog registra subjekta upisa "BOSMAN" d.o.o. Sarajevo, 065-0-RegZ-23-000646 od 20.01.2023. godine, izdat od strane Općinskog suda u Sarajevu (ovjerena fotokopija);
- i) Obavještenje o razvrstavanju pravnog lica prema klasifikaciji djelatnosti pravnog lica "BOSMAN" Društvo sa ograničenom odgovornošću za proizvodnju, unutrašnju i spoljnu trgovinu i usluge Sarajevo, broj: 07-32.5-38616/17 od 27.02.2017. godine, izdato od strane Federalnog zavoda za statistiku, Služba za statistiku za područje Kantona Sarajevo (ovjerena fotokopija);
- j) Uvjerenje o poreznoj registraciji pravnog lica "BOSMAN" Društvo sa ograničenom odgovornošću za proizvodnju, unutrašnju i spoljnu trgovinu i usluge Sarajevo, od 05.08.2005. godine, izdato od strane Federalnog ministarstva financija - finansija, Porezna uprava – Kantonalni ured Sarajevo (ovjerena fotokopija);
- k) Uvjerenje o registraciji/upisu u Jedinsteni registar obveznika indirektnih poreza pravnog lica "BOSMAN" d.o.o. Sarajevo, broj: 04/1-UPP/1/07 od 01.08.2007. godine, izdato od strane Uprave za indirektno-neizravno oporezivanje Banja Luka (ovjerena fotokopija);
- l) Izvještaj o finansijskom položaju na kraju perioda (bilans stanja) na dan 31.12.2022. godine, pravnog lica "BOSMAN" d.o.o. Sarajevo (fotokopija);
- m) Bilans stanja na dan 31.12.2021. godine, pravnog lica "BOSMAN" d.o.o. Sarajevo (ovjerena fotokopija);
- n) Bilans stanja na dan 31.12.2020. godine, privrednog lica "BOSMAN" d.o.o. Sarajevo (ovjerena fotokopija);
- o) Izvještaj o ukupnom rezultatu (bilans uspjeha) za period od 01.01.2022. do 31.12.2022. godine, pravnog lica "BOSMAN" d.o.o. Sarajevo (fotokopija);
- p) Bilans uspjeha za period od 01.01.2021. do 31.12.2021. godine, pravnog lica "BOSMAN" d.o.o. Sarajevo (ovjerena fotokopija);
- q) Bilans uspjeha za period od 01.01.2020. do 31.12.2020. godine, pravnog lica "BOSMAN" d.o.o. Sarajevo (ovjerena fotokopija);
- r) Potvrda, da pravno lice "BOSMAN" d.o.o. Sarajevo ima otvoren kao glavni transakcijski račun, da je navedeni račun aktivan, te nije blokiran posljednjih 12 mjeseci, izdat od strane "SPARKASSE BANK" dd BiH od 07.02.2023. godine (original);
- s) Potvrda, da pravno lice "BOSMAN" d.o.o. Sarajevo ima otvoren transakcijski račun, da je navedeni račun aktivan, te nije blokiran posljednjih 12 mjeseci, izdat od strane "ASA BANKA" a.d.d. Sarajevo , broj: 13-3948/23 od 07.02.2023. godine (original);

- t) Potvrda, da pravno lice "BOSMAN" d.o.o. Sarajevo ima otvoren transakcijski račun, da je navedeni račun aktivan, te nije blokiran posljednjih 12 mjeseci, izdat od strane "PRIVREDNA BANKA SARAJEVO", broj: 03-04-01-11/23 od 07.02.2023. godine (original);
- u) Potvrda, da pravno lice "BOSMAN" d.o.o. Sarajevo ima otvoren transakcijski račun, da je navedeni račun aktivan, u periodu od 07.02.2022. do 07.02.2023. nije bio blokiran, izdat od strane "Raiffeisen BANK" Filijala Ilidža, broj: 00358/23 od 08.02.2023. godine (original);
- v) Potvrda, da pravno lice "BOSMAN" d.o.o. Sarajevo ima otvoren transakcijski račun, kako je označen kao – redovan račun, te nije blokiran posljednjih 12 mjeseci, izdat od strane "Bosna Bank International" d.d. Sarajevo, broj: 03-04-01-11/23 od 07.02.2023. godine (original);
- w) Potvrda, da pravno lice "BOSMAN" d.o.o. Sarajevo ima otvoren transakcijski račun, te nema dospjelih a neizmirenih obaveza, te nije blokiran posljednjih 12 mjeseci, izdat od strane "INTESA SANPAOLO BANKA BiH" d.d. Sarajevo, broj: FS-SME-59/23 od 02.03.2023. godine (original);
- x) Potvrda, da pravno lice "BOSMAN" d.o.o. Sarajevo ima otvoren transakcijski račun, da je navedeni račun aktivan, te nije blokiran posljednjih 12 mjeseci, izdat od strane "UNION BANKA" d.d. Sarajevo, broj: EIL 15/1-1-72/23 od 02.03.2023. godine (original); i
- y) Potvrda, da pravno lice "BOSMAN" d.o.o. Sarajevo ima otvoren transakcijski račun, da je navedeni račun aktivan, te nije blokiran posljednjih 12 mjeseci, izdat od strane "UniCredit Bank" d.d. Sarajevo, broj: SJ04-2-323-619 od 02.03.2023. godine (original).

Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo postupajući po aktima privrednog društva "BOSMAN" d.o.o. Sarajevo, broj: 083/23 od 16.03.2023. godine i broj: 097/23 od 22.03.2023. godine i nakon izvršenog uvida u dostavljenu dokumentaciju je konstatovalo - da je potrebno da privredno društvo "BOSMAN" d.o.o. Sarajevo radi provođenja postupka za dodjelu koncesije, u skladu sa članom 20. Zakona o koncesijama ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 27/11, 15/13 i 1/22), ovom Ministarstvu dostavi sljedeću dokumentaciju:

- ① Aktuelni izvod iz sudskog registra subjekta upisa "BOSMAN" d.o.o. Sarajevo, 065-0-RegZ-23-000646 od 20.01.2023. godine, izdat od strane Općinskog suda u Sarajevu, u originalu;
- ② Kopija/kopije katastarskog plana za lokaciju istražno - eksploatacionog polja za katastarske čestice br. 1002/2., 1015., 1016., 1017., 1030., 1014., 1029., 1010. i 1031/2 K.O. Medojevići, koje prostor istražno - eksploatacionog polja obuhvata u cijelosti ili djelimično, a treba ih identificirati - brojem (oznakom) parcele (k.č.), katastarskom općinom (K.O.) i brojem zemljišnoknjižnog brojem (oznakom) parcele (k.č.), za svaku odnosnu katastarsku česticu, u po jednoj ovjerenj fotografiji;
- ③ Zemljišnoknjižni izvadci za sve katastarske čestice lokacije iz tačke 2. ovog akta, izdata od strane Općinskog suda u Sarajevu, Zemljišnoknjižnog ureda, u po jednoj ovjerenj fotografiji;
- ④ Izvještaj o finansijskom položaju na kraju perioda (bilans stanja) na dan 31.12.2022. godine, privrednog lica "BOSMAN" d.o.o. Sarajevo, u ovjerenj fotografiji;
- ⑤ Izvještaj o ukupnom rezultatu (bilans uspjeha) za period od 01.01.2022. do 31.12.2022. godine, privrednog lica "BOSMAN" d.o.o. Sarajevo, u ovjerenj fotografiji; i
- ⑥ Pisani dokaz o načinu/statusu obezbjeđenja/obezbjeđenosti vlastitih i kreditnih sredstava potrebnih za realizaciju projekta koji se odnosi na predmet koncesije, u originalu.

Takođe, u dostavljenom dokumentu "Geodetski elaborat sa katastarskim parcelama kamenoloma "Rijeka Rača - Visojevići" općina Ilijaš, broj: 08-03/2023, mart 2023. godine, potrebno je izvršiti određene ispravke i to u dijelu ažurne geodetske podloge sa ucrtanom

granicom istražno - eksploatacionog polja i katastarskim česticama koje ovaj prostor obuhvata u cijelosti ili djelimično. Katastarske čestice koje ovaj prostor (istražno - eksploataciono polje) obuhvata u cijelosti ili djelimično identificirati - njenom granicom, brojem (oznakom) parcele (k.č.), katastarskom općinom (K.O.) i brojem zemljišnoknjižnog uloška za svaku odnosnu katastarsku česticu. Putem odnosne kopije katastarskog plana povezati k.č. po novom sa k.č. po starom premjeru. Ovom dokumentu trebaju biti priloženi slijedeći dokumenti: - Spisak prelomnih tačaka granice i istražno - eksploatacionog polja i - Spisak katastarskih čestica koje ovaj prostor obuhvata u cijelosti ili djelimično (u formi odnosnih tabela). Navedeni dokumenti trebaju biti propisno izrađeni, označeni, datirani i ovjereni od strane odnosnog ovlaštenog subjekta koji je izradio odnosni dokument, a dostavljaju se u originalnom primjerku;

Dokumente iz tačaka 1., 2., 3., 4., 5., i 6. ovog akta kao i "Geodetski elaborat sa katastarskim parcelama kamenoloma "Rijeka Rača - Visojevići" općina Ilijaš, broj: 08-03/2023, mart 2023. godine (sa odnosnim/traženim ispravkama), privredno društvo treba dostaviti Ministarstvu privrede Kantona Sarajevo u roku od 15 dana od dana prijema ovog akta, a isti se dopisom privrednog društva dostavljaju na protokol Kantona Sarajevo, ulica Reisa Džemaludina Čauševića broj 1, 71000 Sarajevo, direktno ili putem pošte.

U slučaju potrebe za eventualnim pojašnjenjem odnosnog pitanja iz sadržaja ovog akta, kontakt osobe u Ministarstvu privrede Kantona Sarajevo je Sidik Salkić - tel.: 033/562-218.

S poštovanjem,

Dostaviti:

1. Naslovu,
2. Evidencija i
3. a/a.

Društvo za proizvodnju, Inženjering i usluge d.o.o.
SARAJEVO
Ul. Jošanička bb, 71320 Vogošća

RUDEX

*Bušenja minskih bušotina, Klasična i specijalna miniranja, Proizvodnja i promet eksploziva i eksplozivnih sredstava,
Projektovanje u površinskoj i podzemnoj eksploataciji, Seizmička mjerenja sa obradom dokumentacije.*

Investitor : **Bosman d.o.o. - Sarajevo**
Ul. Rakovačka cesta br.18
71210 Ilidža

Prilog br. A1.4

STUDIJA

**OPRAVDANOSTI DODJELE KONCESIJE ZA ISTRAŽIVANJE I EKSPLOATACIJU
KREČNJAKA NA LEŽIŠTU "RIJEKA RAČA – VISOJEVIĆI"
OPĆINA ILIJAŠ**

- Naziv pravnog lica
za izradu studije : **„RUDEX“ d.o.o.- Sarajevo**
Ul: Jošanička bb
71320 Vogošća

- Broj projekta : **09/23**

Vogošća, mart 2023. godine

Telefoni : +387 33 65 39 01, +387 33 64 15 78, +387 33 65-86 99; Telefax : +387 33 65 39 01
Identifikacioni broj kod Porezne uprave - Sarajevo: 4200695540004, PDV broj: 200695540004,
Broj upisa u Sudski registar: UF/I-629/02, Porezni broj: 01634698

Transakcijski računi :

ASA banka d.d. – Sarajevo (KM) : 134 001 112 022 3297
ASA banka d.d. – Sarajevo (EUR) : IBAN BA 39 134 001 120 071 0211

Unicredit banka d.d. – Sarajevo (KM) : 338 900 220 682 5573
Unicredit banka d.d. – Sarajevo (EUR) : 19000545101, IBAN : BA 39 3386 9048 3329 4096, SWIFT : UNCRBA22

Na osnovu člana 6. stav 1. tačka 16., te člana 20. stav 2. Zakona o koncesijama (Službene novine Kantona Sarajevó br. 27/11, 15/13 i 1/22), člana 13. Zakona o principima lokalne samouprave u FBiH (Službene novine FBiH br. 49/06 i 51/09), člana 55. tačka 2. Statuta općine Ilijaš (Službene novine Kantona Sarajevó br. 20/09-prečišćeni tekst i 46/18) i člana 90. Poslovnika o radu Općinskog vijeća Ilijaš (Službene novine Kantona Sarajevó br. 19/22), Općinsko vijeće Ilijaš na svojoj 25. sjednici, održanoj 24.02.2023. godine, donijelo je :

ODLUKU

o davanju saglasnosti za provođenje postupka dodjele koncesije za istraživanje i eksploataciju mineralne sirovine na lokalitetu Medojevići-Srednje općine Ilijaš

Član 1.

Daje se saglasnost privrednom društvu „BOSMAN“ d.o.o. Sarajevo, sa sjedištem u ul. Rakovička cesta 18, Ilidža, Sarajevo za provođenje postupka dodjele koncesije za istraživanje i eksploataciju mineralne sirovine na lokalitetu Medojevići-Srednje općina Ilijaš na parceli označenoj kao k.č. br. 1002/2 u K.O. Medojevići upisane u KKU br. 294 odnosno ZK uložak br. 662, ukupne površine 125.757 m².

Član 2.

Saglasnost se daje na period od 3 (tri) godine, od dana stupanja na snagu Odluke, u kome se privredno društvo „BOSMAN“ d.o.o. Sarajevo obavezuje da potpiše ugovor o koncesiji sa nadležnim ministarstvom.

Ukoliko privredno društvo „BOSMAN“ d.o.o. Sarajevo u datom periodu ne potpiše ugovor o koncesiji, ova Saglasnost prestaje da važi.

Član 3.

Odluka stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenim novinama Kantona Sarajevó“.

Broj : 01/ 1- 02 - ~~471~~-G /23
Ilijaš, 24.02.2023. godine

NETEHNIČKI REZIME

A. Karakteristike projekta

Otkopavanje krečnjaka na ležištu „Rijeka Rača – Visojevići“, općina Ilijaš vrši se dugi niz godina, prema nekim podacima više od 70 godina, odnosno odmah poslije 2. svjetskog rata. U početnom periodu eksploatacija je vršena stihijski za potrebe građevinskih radova u oblasti visoko- i niskogradnje na širem području grada Sarajevo i susjednih gradova, te izgradnje i održavanja lokalnih i šumskih puteva, a narorito u periodu izgradnje magistralne ceste M 18 Sarajevo – Tuzla.

Eksploatacija krečnjaka na ležištu „Rijeka Rača – Visojevići“ prema odredbama Zakona o rudarstvu Federacije Bosne i Hercegovine vršena je od 1999. godine od strane PD „Kunovac Company“ d.o.o. Sarajevo i to prema Rješenju UP/I broj: 09-18-326/99, Mostar, 23.08.1999. godine izdatog od Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije. U početnom periodu površina eksploatacionog polja iznosila je $P = 2,4$ ha.

Od 2010. godine eksploataciju mineralne sirovine krečnjaka u proširenom eksploatacionom polju na ležištu „Rijeka Rača – Visojevići“ površine $P = 8,7$ ha vršilo je PD „Kunovac Company“ d.o.o. Sarajevo prema „Ugovoru o koncesiji, Kanton Sarajevo broj: 07-04-14-20103, Sarajevo, 02.09.2010“. Rok važenja navedenog Ugovora o koncesiji iznosio je 5 godina. Rješenjem Federalnog ministarstva prostornog uređenja UPI/03-23-2-9/09 od 11.6.2009. izdata je PD „Kunovac Company“ d.o.o. Sarajevo urbanistička saglasnost za površinsku eksploataciju mineralne sirovine kamena krečnjaka i postavljanje drobilnog postrojenja i pratećih objekata, privremenog karaktera, na lokalitetu Rijeka Rača - Visojevići kod Srednjeg, k.o. Medojevići, područje općine Ilijaš, na površini $P = 8,7$ ha. Takođe, PD „Kunovac Company“ d.o.o. Sarajevo izdata je i okolinska dozvola za eksploataciju krečnjaka na ležištu „Rijeka Rača – Visojevići“ od strane Federalnog ministarstva okoliša i turizma broj: UPI/01-23-74-2/07 od 29.1.2008. godine Na osnovu tih i drugih dokumenata Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije izdalo je Rješenje Up/I broj: 06-18-127/09 od 12.8.2009. kojim je odobrena površinska eksploatacija krečnjaka unutar proširenog eksploatacionog polja površine $P = 8,7$ ha na ležištu „Rijeka Rača – Visojevići“ PD „Kunovac Company“ d.o.o. Sarajevo.

PD „Kunovac Company“ d.o.o. Sarajevo vršilo je eksploataciju i preradu, odnosno proizvodnju kamenih agregata krečnjaka na ležištu „Rijeka Rača – Visojevići“ do kraja isteka ugovor o koncesiji, a sa prekidima i nakon tog roka do 2018. godine. Nakon tog perioda do danas eksploatacija krečnjaka na ležištu „Rijeka Rača – Visojevići“ se ne vrši.

Nakon prestanka eksploatacije krečnjaka na ležištu „Rijeka Rača – Visojevići“ od strane PD „Kunovac Company“ d.o.o. Sarajevo interes za nastavak rada na ovom ležištu iskazalo je PD „Bosman“ d.o.o. Sarajevo. Dopisom iz novembra 2022. godine PD „Bosman“ d.o.o. Sarajevo prema Kantonu Sarajevo, Ministarstvu privrede tražena je informacija vezano za postupak dodjele koncesije za eksploataciju mineralne sirovine krečnjaka na lokalitetu Medojevići – Srednje, općina Ilijaš. Na osnovu ovog dopisa i razgovora sa ovlaštenim predstavnicima Ministarstva privrede Kantona Sarajevo PD „Bosman“ d.o.o. Sarajevo je uputilo „Samoinicijativnu ponudu za dodjelu koncesije za istraživanje i eksploataciju krečnjaka na ležištu „Rijeka Rača – Visojevići“, općina Ilijaš, broj: 083/23 od 16.03.2023. godine. Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo svojim dopisom broj: 07-04-14-37119-1/23 od 30.03.2023. tražilo je da PD „Bosman“ d.o.o. Sarajevo dopuni dostavljenu „Samoinicijativnu ponudu za dodjelu koncesije za istraživanje i eksploataciju krečnjaka na ležištu „Rijeka Rača - Visojevići“, što je i učinjeno sve prema Zakonu o koncesijama Kantona Sarajevo.

Planirano eksploataciono polje površine $P = 11,09$ ha nalazi se na parcelama zemljišta označenih kao k.č. 1002/2, k.č. 1015 i k.č. 1016 k.o. Medojevići, koje su u vlasništvu PD „Bosman“ d.o.o. Sarajevo.

B. Uticaj projekta na okoliš

Ležište krečnjaka „Rijeka Rača - Visojevići“ nalazi se u istočnom dijelu općine Ilijaš, i to istočno od naselja Srednje, kroz koje prolazi magistralna cesta M 18 Sarajevo – Tuzla. Od naselja Srednje ležište krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“ udaljeno je 4,3 km i povezano je lokalnom asfaltiranom cestom, koja prati tok rijeke Rača. Od naselja Srednje do ležišta „Rijeka Rača – Visojevići“ prostor u zoni toka rijeke Rača nije naseljen, izuzev nekoliko vikend kuća izgrađenih pored lokalnog puta i rijeke Rača. Najbliža vikend kuća od ležišta krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“ udaljena je preko 1,0 km.

Na sjevernoj strani ležišta krečnjaka nalazi se naselje Medojevići na nadmorskoj visini preko 1000 m.n.v. i nije direktno povezano putnom komunikacijom sa ovim ležištem.

Južnom stranom ležišta krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“ paralelno sa lokalnom cestom Srednje – naselje Rača protiče i rijeka Rača, koja prihvata sve oborinske vode sa radnih površina budućeg površinskog kopa krečnjaka.

Uža i šira zona ležišta krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“ predstavljana je raznim vrstama šumskih kultura, od kojih preovladavaju listopadne i crnogorične kulture.

Prostor ležišta krečnjaka „Rijeka Rača - Visojevići“ predstavlja zatalasani teren, sa prosječnim visinom od 800 do preko 1.000 m.n.v. u zoni naselja Medojevići. U morfološkom pogledu teren pripada planinskom području.

Osnovne karakteristike eksploatacionog polja na ležištu krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“ su:

- unutar eksploatacionog polja nema infrastrukturnih niti stambenih i drugih objekata i
- unutar eksploatacionog polja nema aktivnih izvora niti tekućih voda.

Buduća površinska eksploatacija i prerada, odnosno proizvodnja kamenih agregata krečnjaka na površinskom kopu „Rijeka Rača – Visojevići“ vršiće se:

- dobivanje stijenske mase krečnjaka sa bušačko-minerskim radovima i rudarsko-građevinskim mašinama sa motorima na dizel pogon i
- prerada, odnosno proizvodnja kamenih agregata krečnjaka sa mobilnim postrojenjima (drobilice i klasirnice) sa motorima na električnu energiju.

Planirani period eksploatacije i godišnji kapacitet budućeg površinskog kopa krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“ iznosi:

- planirani period eksploatacije: 25 godina,
- planirana proizvodnja krečnjaka: 115.000 m³.č.m./ krečnjaka (čvrsta masa) i
- planirana proizvodnja agregata krečnjaka: 161.000 m³.r.m./god. agregata krečnjaka (rastresita masa).

Za planiranu godišnju proizvodnju ukupna potrošnja energenata i eksplozivnih sredstava iznosi:

- dizel goriva: oko 230.000 lit./god.,
- raznih vrsta ulja i maziva: oko 7.000 lit./god.,
- eksplozivi: oko 50.000 kg/god.

U budućem ograničenom površinskom kopu „Rijeka Rača – Visojevići“ nalaze oko 2,900.000 m³.č.m. krečnjaka (čvrsta masa) na površini zemljišta oko 10 ha.

U toku eksploatacije i prerade, odnosno proizvodnje kamenih agregata krečnjaka na budućem površinskom kopu „Rijeka Rača – Visojevići“ dolazi će do emisija (odnosi se na planirani godišnji kapacitet):

- neopasnih otpada (otpad sličan komunalnom i sl.): oko 1.500 kg/god.,
- opasnih otpada (otpadna ulja i sl.): oko 7.500 kg/god.,
- emisije otpadnih sanitarno-fekalnih voda iz objekata za smještaj radnika,
- emisije u zrak (prašine sa radnih površina i pristupnih saobraćajnica),
- emisije u površinske vode (suspendovane čestice kamene prašine, zauljene vode sa industrijskog kruga i sl.),
- emisije buke (od miniranja i rada motora na rudarsko-građevinskim mašinama).

Za sprečavanje negativnog uticaja na ljude i elemente okoliša od produkcije navednih otpada i emisija predviđene su odgovarajuće mjere koje se moraju sprovesti na budućem površinskom kopu „Rijeka Rača – Visojevići“, koje se odnose na:

- Izradu odgovarajućih izvedbenih projekata za eksploataciju i preradu, odnosno proizvodnju kamenih agregata krečnjaka (Glavni rudarski projekat površinskog kopa krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“ i dr.),
- Izvođenje rudarskih radova na dobivanju stijenske mase krečnjaka,
- Izvođenje rudarskih radova na preradi, odnosno proizvodnji kamenih agregata krečnjaka,
- Tehničko-tehnološko rukovođenje i sprovođenje tehnološke i svakog vida radne discipline na površinskom kopu.

Dosljednim sprovođenjem navedenih uslova projekat eksploatacije i prerade, odnosno proizvodnje kamenih agregata krečnjaka na površinskom kopu „Rijeka Rača – Visojevići“ ne nosi rizik od velikih nesreća i katastrofa. Takođe, dosljednim sprovođenjem svih mjera zaštite na radu i zaštite okoliša koje će se propisati u „Glavnom rudarskom projektu površinskog kopa krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“, kao i sprovođenja svih tehničkih uputstava koje će izdati Tehnički rukovodilac površinskog kopa „Rijeka Rača – Visojevići“, te pridržavanja svih vidova radne i tehnološke discipline u potpunosti se izbjegavaju rizici po ljudsko zdravlje zaposlenih radnika na kopu kao i posjetilaca, odnosno ljudi i vozila koje se kreću lokalnom cestom Srednje – naselje Rača u zoni površinskog kopa „Rijeka Rača – Visojevići“.

Istina da su mogući pojedinačni slučajevi nesreća na radu, ali po pravilu u kojoj učestvuje samo pojedinac bilo zbog nepažnje ili neke tehničke greške pri radu odgovarajuće rudarsko-građevinske mašine, uređaja ili postrojenja. Međutim, dosljednim sprovođenjem svih navedenih mjera na radu i poštujući tehnološku i radnu disciplinu te nesreće se svode na minimum, odnosno mogu se u potpunosti isključiti.

Klimatske promjene u procesu izvođenja rudarskih radova na eksploataciji i preradi, odnosno proizvodnji kamenih agregata krečnjaka mogu imati određeni uticaj na sigurnost izvođenja tih radova. Međutim, tehnički rukovodilac površinskog kopa „Rijeka Rača – Visojevići“ kroz odgovarajuća pismena uputstva i kroz operativno tehničko rukovođenje predvidjet će šta u takvim slučajevima raditi, npr. obustaviti rad u periodu visokih ili izuzetno niskih temperatura, kao i u toku intenzivnih padavina i sl.

Broj stanovnika na koje bi proces eksploatacije i prerade, odnosno proizvodnje kamenih agregata krečnjaka na budućem površinskom kopu „Rijeka Rača – Visojevići“ mogao uticati vezan je u prvom redu za zonu slivnog područja rijeke Rača. U slivnom području rijeke Rača od budućeg površinskog kopa „Rijeka Rača – Visojevići“ do naselja Srednje koje je udaljeno je 4,3 km praktično nije naseljeno te nema ni stanovnika koji stalno žive. U ovoj zoni sliva rijeke Rača izgrađeno je 4 vikend kuće u kojima ljudi povremeno borave.

C. Karakteristike potencijalnog uticaja projekta na okoliš

C.1. Procijenjeni uticaji projekta na okoliš i ljude

U procesu eksploatacije i prerade, odnosno proizvodnje kamenih agregata krečnjaka na budućem površinskom kopu „Rijeka Rača – Visojevići“ procijenjeni su sljedeći uticaji na fizički okoliš i to:

a) Uticaj na pejzaž:

Estetsko narušavanje i degradacija pejzaža u zoni ležišta krečnjaka „Rijeka Rača“ već je uzrokovano prethodnom eksploatacijom i preradom krečnjaka, koja se na ovom ležištu vrši duži niz godina (po nekim preko 70 godina).

b) Uticaj na zemljište:

Potpuna degradacija zemljišta kao posljedica dobivanja (iskopavanja) stijenske mase krečnjaka u granicama okonturenog budućeg površinskog kopa „Rijeka Rača – Visojevići“.

c) Uticaj na floru i faunu:

Potpuno uništavanje vegetacije u granicama okonturenog površinskog kopa krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“ u procesu dobivanja (iskopavanja) stijenske mase krečnjaka. Takođe, može doći i do djelimičnog oštećenja okolne vegetacije radom i kretanjem rudarsko-građevinskih mašina, te taloženjem kamene prašine nošena vjetrom na okolnu vegetaciju.

Prorjeđivanje divljih životinjskih vrsta u zoni budućeg površinskog kopa krečnjaka „Rijeka Rača – “ usljed izvođenja radnih procesa pri dobivanju stijenske mase i proizvodnje kamenih agregata krečnjaka kao posljedica emisije buke.

d) Uticaj na vode:

Zagađenje površinskih voda u rijeci Rača, kao posljedica unosa suspendovanih materijala kao rezultat ispuštanja ulja, dizel goriva i drugih štetnih tečnosti, te spiranjem prašine i sitnih čestica krečnjaka periodu intenzivnih padavina sa radnih površina površinskog kopa „Rijeka Rača – Visojevići“. Zagađenje površinskih voda u rijeci Rača u prvom redu ima negativni uticaj na floru i faunu ove rijeke.

e) Zagađenje zraka

uzrokovano povećanom koncentracijom prašine u zraku u periodu izvođenja rudarskih radova na dobivanju stijenske mase i prerade, odnosno proizvodnje kamenih agregata krečnjaka, kao i u procesu izvođenja bušačko-minerskih radova. Takođe, zagađenje zraka dolazi i od plinova sagorijevanja dizel goriva u SUS motorima rudarsko-građevinskih mašina i postrojenja. Zagađeni zrak ima negativni uticaj na zdravlje ljudi, u prvom redu na zaposlenike i posjetioce na površinskom kopu, kao i prolaznike koji se kreću duž lokalne ceste Srednje – naselje Rača u užoj zoni površinskog kopa.

f) Buka

proizvedena radom rudarsko-građevinskih mašina i postrojenja za dobivanje stijenske mase i preradu, odnosno proizvodnju kamenih agregata krečnjaka, kretanjem kamiona pri otpremi gotovih kamenih agregata krečnjaka prema krajnjim kupcima i izvođenju minerskih radova za razaranje stijenskog masiva krečnjaka.

g) Uticaj na infrastrukturne objekte - nisu identifikovani nikakvi uticaji planiranih rudarskih i drugih radova na budućem površinskom kopu krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“ na infrastrukturne objekte, kao što su javne saobraćajnice, vodovodne i kanalizacione sisteme, elektro- energetske objekte, industrijske i individualne stambene objekte. Procijenjeni uticaj radnih procesa pri eksploataciji i preradi, odnosno proizvodnji kamenih agregata krečnjaka na budućem površinskom kopu „Rijeka Rača – Visojevići“ su:

Radni proces	Uticaji na okoliš	Opis uticaja
a) Površinska eksploatacija krečnjaka (dobivanje minirane stijenske mase krečnjaka)		
Bušenje minskih bušotina	Prašina	Utiče na zdravlje ljudi, efikasan rad rudarsko-građevinskih mašina i postrojenja, te na oštećenje okoliša (posebno oštećenje biljnih i šumskih kultura)
	Buka	Utiče na zdravlje radnika i ljudi u okolini površinskog kopa, te na prorjeđivanje divljih životinja u zoni površinskog kopa
Miniranje	Seizmički efekat	Moguće oštećenje okolnih objekta na industrijskom krugu na osnovnoj etaži E -800 (E -790)
	Zračni udari	Moguće oštećenje okolnih objekta
	Razbacivanje komada stijenske mase krečnjaka	Moguća povreda zaposlenih radnika i drugih ljudi u zoni površinskog kopa, te oštećenje rudarsko-građevinskih mašina i postrojenja, te drugih mašina i vozila koja se kreću u zoni ovog kopa
Obaranje stijenske mase krečnjaka na osnovnu radnu etažu E - 800 (E- 790)	Prašina	Utiče na zdravlje ljudi, efikasan rad rudarsko-građevinskih mašina i postrojenja, te na oštećenje okoliša (posebno oštećenje biljnih i šumskih kultura) u zoni kretanja ovih kamiona kroz naselja
	Buka	Utiče na zdravlje radnika i ljudi u okolini površinskog kopa, te na prorjeđivanje divljih životinja u zoni površinskog kopa
b) Prerada (drobljenje i klasiranje) stijenske mase krečnjaka		
Usitnjavanje (drobljenje i mljevenje) i klasiranje	Prašina	Utiče na zdravlje ljudi, efikasan rad rudarsko-građevinskih mašina i postrojenja, te na oštećenje okoliša (posebno oštećenje biljnih i šumskih kultura)
	Buka i vibracije	Utiče na zdravlje radnika i ljudi u okolini površinskog kopa, te na prorjeđivanje divljih životinja u zoni površinskog kopa

Utovar agregata krečnjaka	Prašina	Utiče na zdravlje ljudi, oštećenje okoliša (posebno oštećenje biljnih i šumskih kultura) i rad postrojenja i mašina.
Transport agregata krečnjaka prema kupcima	Prašina	Utiče na zdravlje ljudi, efikasan rad rudarsko-građevinskih mašina i postrojenja, te na oštećenje okoliša (posebno oštećenje biljnih i šumskih kultura) u zoni kretanja ovih kamiona kroz naselja

Procijenjeni štetni uticaji iz objekata za smještaj radnika i održavanje mašina na budućem površinskom kopu „Rijeka Rača – Visojevići“:

Objekat	Uticaj na okoliš	Opis uticaja
Kupatilo i WC	Otpadne sanitarne i fekalne vode	Utiče na zdravlje ljudi i okoliš (vode u rijeci Rača, tlo i zrak).
Restoran	Sanitarne otpadne vode	Utiče na zdravlje ljudi i okoliš (vode u rijeci Rača, tlo i zrak).
Pralište mašina i postrojenja i nastrešnica za održavanje	Otpadne vode opterećene mastima, uljem i talogom	Utiče na zdravlje ljudi i okoliš (vode u rijeci Rača, tlo i zrak).

Takođe, procijenjeni su uticaji iz zone ograničenog površinskog kopa „Rijeka Rača – Visojevići“ od oborinskih voda koje mogu nositi suspendovane čestice pijeska i zauljenih voda koje otiču u rijeku Rača.

C.2. Mjere za smanjenje i ublažavanje uticaja projekata na ljude i okoliš

Za smanjenje i ublažavanje uticaja rudarskih i drugih radova na ljude i okoliš na budućem površinskom kopu krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“ planirane su sljedeće aktivnosti:

1. Mjere za zaštitu rijeke Rača od oborinskih voda iz šire i uže zone ograničenog površinskog kopa "Rijeka Rača – Visojevići"

Mjere za zaštitu voda rijeke Rača od oborinskih voda iz ograničenog površinskog kopa „Rijeka Rača - Visojevići“ sastoje se od:

- Izgradnje odvodnog kanala izvan radne zone površinskog kopa krečnjaka „Rijeka Rača – Visojevići“, gdje je to moguće u odnosu na topografiju terena u neposrednoj okolini kojim će se sve oborinske vode sa slivnog područja sa zapadne, sjeverne, i istočne strane ograničenog površinskog kopa odvoditi u rijeku Raču.

- Izgradnje taložnih bazena na osnovnoj radnoj etaži E-800 (E-790) u koje će se uvoditi sve oborinske vode koje dotiču sa ostalih strana (izuzev oborinskih voda sa slivnog područja sa zapadne, sjeverne i istočne strane kopa) i padnu u ograničeni površinski kop krečnjaka „Rijeka Rača - Visojevići“. Opterećene oborinske vode sa krečnjačkim pijeskom i drugim suspendovanim česticama se prvo uvode kanalima u prvi taložni bazen u kome se vrši grubo taloženje pijeska i suspendovanih čestica. Djelimično prečišćena otpadna voda se preko preliva odvodi u drugi taložni bazen gdje se vrši dodatno taloženje ovog pijeska i nakon dodatnog taloženja izbistrena voda se preko preliva ispušta u otvoreni kanal kojim se prečišćene vode odvede u rijeku Rača.

2. Prečišćavanje otpadnih voda sa prališta mašina i priručne radionice u zoni industrijskog kruga budućeg površinskog kopa krečnjaka „Rijeka Rača - Visojevići“

U sklopu prostora za održavanje rudarsko-građevinskih mašina i postrojenja predviđa se izgradnja prališta, kao i izgradnja priručne radionice u kojoj će biti magacinski prostor za neke rezervne dijelove i za skladištenje manjih količina ulja i maziva za tekuće održavanje. Takođe, u sklopu ovog prostora predviđa se instaliranje kontejnera za smještaj radnika (garderoba, kupatilo i WC), te za ishranu radnika (trpezarija sa priručnom kuhinjom) i kontejner za nadzorno-tehničko osoblje (kancelarijski prostor). Pored pranja rudarsko-građevinskih mašina i postrojenja na ovom pralištu, po potrebi će se vršiti pranje i donjeg postroja (gume i noseća konstrukcija) kamiona kojim se vrši otprema gotovih agregata krečnjaka do krajnje destinacije, odnosno prije izlaska na lokalnu cestu Srednje-naselje Rača.

Otpadne vode sa prališta rudarsko-građevinskih mašina prihvataju se betonskim kanalom i uvode se cijevima u separator za odvajanje taloga, uglja i masti. Prečišćene otpadne vode se uvode u reviziono okno u kome se uzimaju uzorci za monitoring plan i iz ovog okna prečišćena voda se ispušta u rijeku Rača.

3. Prečišćavanje sanitarno-fekalnih otpadnih voda iz objekata za smještaj radnika na budućem površinskom kopu krečnjaka "Rijeka Rača - Visojevići"

Sanitarno-fekalne otpadne vode na budućem površinskom kopu krečnjaka "Rijeka Rača - Visojevići" obrazuju se u objektima za smještaj i ishranu radnika, te u sanitarnom dijelu (WC, tuš i umivaonik), kao u priručnoj trpezariji za pranje suđa i slično. Iz sanitarnih i fekalnih čvorova otpadne vode se preko unutrašnje i vanjske kanalizacione mreže sakupljaju i odvođe u odgovarajuću septičku jamu.

Prečišćene sanitarno-fekalne vode iz septičke jame se ispuštaju u reviziono okno u kome se uzimaju uzorci vode za monitoring plan. Iz ovog okna prečišćana voda se ispušta u rijeku Rača.

4. Mjere zaštite pri izvođenju rudarskih radova na dobivanju stijenske mase krečnjaka na budućem površinskom kopu "Rijeka Rača - Visojevići"

Izvođenje rudarskih radova za dobivanje stijenske mase krečnjaka na budućem površinskom kopu "Rijeka Rača - Visojevići" vrši se rudarsko-građevinskim mobilnim mašinama (bušača garniture, hidraulični bageri i buldozeri) na gusjenicama. Sve mašine sa kojima se izvode pojedini radni procesi moraju biti tehnički ispravne, a rukovanje s tim mašinama dozvoljen je samo radnicima koji su osposobljeni i kojima je PD "Bosman" d.o.o. Sarajevo izdalo rješenje za rukovanje ovim mašinama i koji su psihofizički zdravi.

Svi prilazi budućem površinskom kopu krečnjaka "Rijeka Rača - Visojevići" moraju biti vidno obilježeni tablom "ZABRANJEN ULAZ NEZAPOSLENIM LICIMA U POVRŠINSKI KOP". Takođe, sve kosine površinskog kopa krečnjaka "Rijeka Rača - Visojevići" u cilju zaštite od pada divljih životinja niz kosine površinskog kopa moraju biti zaštićene sa žičanom mrežom visine 2,0 metra, koja se postavlja na udaljenosti 5 do 10 metara od vanjske granice ovog površinskog kopa.

Sve radove treba prostorno ograničiti i izvoditi unutar planirane lokacije u cilju sprečavanja dodatne degradacije zemljišta i devastacije rubne šumske vegetacije

4.1 Mjere zaštite pri izvođenju bušenja minskih bušotina

U procesu bušenja minskih bušotina za razaranje stijenskog masiva krečnjaka, a u svrhu nesmetanog izvođenja procesa gravitacionog transporta na osnovnu etažu E – 800 (E – 790), odnosno za naredni proces pripreme (drobljenje i klasiranje) stijenske mase krečnjaka koristi se udarno-rotaciona bušača garnitura sa prečnikom bušenja (bušača kruna) 76 ili 89 mm. U procesu bušenja dolazi do obrazovanja prašine i buke, koja ima negativni uticaj na:

- zdravlje ljudi (radnika i ljudi koji dolaze u dodir sa prašinom),
- okoliš (zagađenje zraka i oštećenje biljnih i šumskih kultura) i
- efikasan rad same bušaće garniture (oštećenje vitalnih dijelova bušaće garniture: pogonskog diesel motora, hidrauličnog sistema i dr.).

Za sprečavanje i ublažavanje navedenih negativnih uticaja pri izvođenju procesa bušenja minskih bušotina na okoliš i na radnike potrebno je:

- da na bušačkoj garnituri pri radu na površinskom kopu krečnjaka "Rijeka Rača - Visojevići" bude uvijek u ispravnom stanju uređaj za sakupljanje prašine (otprašivač) i
- ako se periodičnim pregledom utvrdi da je nivo buke na bušačkoj garnituri veći od dozvoljenog odmah pristupiti otklanjanju uzroka povećane buke.

4.2 Mjere zaštite pri izvođenju miniranja stijenskog masiva krečnjaka

U procesu izvođenja miniranja stijenskog masiva krečnjaka na budućem površinskom kopu "Rijeka Rača - Visojevići" dolazi do pojave negativnih efekata miniranja koji se manifestuju kroz:

- pojavu seizmičkih efekata, koji imaju negativni uticaj na objekte,
- pojavu vazdušnog udara, koji ima negativni efekat na ljude i moguće oštećenje objekata (pucanje stakala i sl.),

- razbacivanje komada miniranog krečnjaka (moguće ozljede ljudi i oštećenje objekata, mašina i postrojenja).

Za eliminisanje negativnih efekata koji se javljaju pri miniranju krečnjaka na budućem površinskom kopu "Rijeka Rača - Visojevići" potrebno je sprovesti projektovane mjere zaštite pri miniranju, a posebno sljedeće mjere:

- bušenje i miniranje krečnjaka vršiti prema projektovanim šemama bušenja minskih bušotina, šemama punjenja, povezivanja i iniciranja minskih bušotina u minskom polju i
- obezbjeđenje zone miniranja sa stražama i povlačenje ljudi u skloništa te povlačenje mašina na sigurnosna rastojanja, u cilju zaštite zdravlja ljudi, stabilnih postrojenja i uređaja od mogućih oštećenja.

4.3. Mjere zaštite pri utovaru i transportu stijenske mase i gotovih agregata krečnjaka

U procesu utovara minirane stijenske mase krečnjaka u prijemni bunker primarnog drobilnog postrojenja na osnovnoj etaži E-800 (E-790) za primarno usitnjavanje (drobljenje), kao i pri utovaru gotovih agregata krečnjaka u kamione kao i pri transportu ovih agregata kamionima do konačne destinacije dolazi do pojave prašine koja ima negativni uticaj na zdravlje ljudi, oštećenje okoliša (biljne i šumske kulture) i rad samih mašina na utovaru i transportu (utovarivači, hidraulični bageri i kamioni).

Za sprečavanje i ublažavanje štetnih uticaja prašine u radnom procesu utovara minirane stijenske mase krečnjaka u prijemni bunker primarnog postrojenja za drobljenje i transporta gotovih agregata krečnjaka potrebno je u periodu obrazovanja prašine (sušni period) intenzivno prskati sve transportne puteve i radnu zonu utovarnih mašina sa vodom pomoću pokretne cisterne ili hidrantske mreže.

4.4 Mjere zaštite pri pripremi (usitnjavanje i klasiranje) stijenske mase, odnosno proizvodnje gotovih agregata krečnjaka

U procesu pripreme (drobljenje i klasiranje) stijenske mase, odnosno proizvodnje gotovih agregata krečnjaka dolazi do obrazovanja prašine i buke naročito u procesu:

- drobljenja,
- mljevenja i
- klasiranja stijenske mase krečnjaka.

Zaprašenost zraka u zoni postrojenja za pripremu (drobljenje i klasiranje) zavisi u prvom redu od vlažnosti i granulometrijskog sastava stijenske mase krečnjaka, brzine transportovanja te visine presipa i intenziteta toka stijenske mase krečnjaka kroz mašine za usitnjavanje (drobilice i mlinovi), te uređaje za transport (tračni transporteri) i klasiranje (sita).

U sklopu izrade "Dopunskog rudarskog projekta postrojenja za drobljenje, mljevenje i klasiranje stijenske mase krečnjaka na površinskom kopu "Rijeka Rača - Visojevići" – tehnološko-mašinski dio" potrebno je detaljno izanalizirati uticajne faktore na:

- intenzitet produkcije prašine,
- intenzitet izdvajanja prašine,
- zaprašenost zraka i dr.

te dozvoljeni sadržaj prašine u pojedinim agregatima krečnjaka vezano za primjenu pojedinih agregata.

Za sprečavanje i ublažavanje štetnih uticaja prašine iz postrojenja i uređaja za pripremu (drobljenje i klasiranje) stijenske mase krečnjaka potrebno je na bazi istraživanja u "Dopunskom rudarskom projektu postrojenja za drobljenje, mljevenje i klasiranje stijenske mase krečnjaka na površinskom kopu "Rijeka Rača - Visojevići" - tehnološko-mašinski dio" projektovati najefikasniji sistem otpašivanja uz uslov da budu zadovoljeni propisani uslovi za emisiju prašine.

Ukoliko se utvrdi da je emisija prašina sa uređaja i postrojenja za pripremu stijenske mase iznad normi smanjenje uticaja na okoliš izvršiti na jedan od sljedećih perspektivnih sistema zaštite okoliša oko uređaja i postrojenja za pripremu (drobljenje i klasiranje) stijenske mase:

- instalirati pokrivke na tračnim transporterima u cilju sprečavanja emisije prašine,
- sistema za otpašivanje sa vrećastim filterima,

- zaštita mašina i postrojenja (transportne trake, drobilice, mlinovi i sita) sa plastificiranim platnom i haubom na mjestu otprašivanja,
- deponovanje sitnih frakcija krečnjaka granulacije (- 4 + 0 mm) u zatvorene bunkere ili pak prekrivanje otvorene deponije ovog agregata sa plastificiranim ceradama u periodu intenzivnih vjetrova,
- ugradnja prskalica sa vodom iznad tračnih transportera i sita, te na ulazu u drobilice i sl.

4.5 Mjere zaštite pri kamionskom transportu gotovih agregata krečnjaka prema kupcima

U procesu transporta gotovih agregata krečnjaka pod uticajem struje zraka dolazi do raznošenja ovih agregata iz sanduka kamiona, što negativno utiče na zagađenje zraka (prašina u zraku) i na sigurnost u saobraćaju.

Za sprečavanje i ublažavanje štetnih uticaja od raznošenja sitnih agregata krečnjaka iz sanduka kamiona, potrebno je:

- da se vrši prekrivanje sanduka kamiona sa ceradama ako se transport vrši na veće udaljenosti ili
- ako se transport vrši na kraće udaljenosti da se vrši "tuširanje" agregata krečnjaka u sanduku kamiona, pri čemu se čistom vodom nakvasti gornji sloj frakcija krečnjaka.

U periodu pojave blata i drugih nečistoća na industrijskom krugu na nivou osnovne etaže E-800 (E -790) budućeg površinskog kopa krečnjaka „Rijeka Rača - Visojevići“ dolaziće do zaprljanosti točkova kamiona kojim se otpremaju agregati krečnjaka ili drugih proizvoda koji su proizvedeni na ovom industrijskom krugu. Ovi kamioni mogu dodatno zagađiti trasu lokalne ceste Srednje – naselje Rača kojom se ovi kamioni kreću do krajnje destinacije, odnosno do magistralne ceste M-18 Sarajevo – Tuzla.

Mjere zaštite ovih cesta kojim se kreću ovi kamioni je pranje donjeg postroja kamiona (gume, noseća konstrukcija, te po potrebi i ostali dijelovi kamiona) na pralištu industrijskog kruga površinskog kopa „Rijeka Rača - Visojevići“.

5. Zbrinjavanje otpada na budućem površinskom kopu krečnjaka "Rijeka Rača - Visojevići"

U procesu izvođenja radova na eksploataciji i pripremi (drobljenje i klasiranje) stijenske mase, odnosno proizvodnje gotovih agregata krečnjaka na površinskom kopu "Rijeka Rača - Visojevići", a posebno na industrijskom krugu ovog kopa dolaziće do produkcije:

- komunalnog otpada (ostaci hrane, papira, plastike i sl.) i
- opasnih otpada (stara istrošena motorna, hidraulična i druga ulja; akumulatori, stare gume i sl.).

Skupljanje navedenih otpada vršiti razdvojeno u posebne posude (kante, kontejnere ili vreće). Konačno zbrinjavanje komunalnog i njemu sličnog otpada vršiti putem JKP „Ilijaš“ d.o.o. Ilijaš, sa kojim će PD „Bosman“ d.o.o. Sarajevo zaključiti Ugovor o načinu skupljanja, transporta i konačnog zbrinjavanja ovih otpada.

Zbrinjavanje opasnih otpada koji se produkuju u procesu održavanja rudarsko-građevinskih mašina, uređaja i postrojenja, a koji prema „Pravilniku o kategorijama otpada sa listama (Službene novine Federacije BiH broj:9/05) spadaju u kategoriju opasnih otpada vršiti putem ovlaštenih operatora, a prema "Pravilniku o uvjetima za prijenos obaveza upravljanja otpadom sa proizvođača i prodavača na operatera sistema za prikupljanje otpada (Službene novine Federacije BiH broj: 9/05) sa kojima će privredno društvo „Bosman“ d.o.o. Sarajevo zaključiti Ugovor ili Sporazum.

Skupljanje komunalnog otpada i drugih vrsta otpada koji je po osobinama sličan komunalnom vršiti u zatvorene kontejnere ili kante. Skupljanje opasnih otpada vršiti u posebne posude koje su namijenjene za pojedine vrste opasnih otpada do predaje ovlaštenom operateru za zbrinjavanje opasnog otpada.

6. Mjere zaštite od prosipanja ulja i goriva na budućem površinskom kopu „Rijeka Rača - Visojevići“

Skladištenje raznih vrsta ulja u priručnom magaciju na industrijskom krugu površinskog kopa krečnjaka „Rijeka Rača - Visojevići“ vršiti u originalnoj ambalaži, npr. bačvama zapremine 50, 100 ili 220 l. Skladištenje ovih bačvi vršiti na odgovarajuće regalne nosače s takvanom. Prevoz bačvi vršiti sa odgovarajućim kolicima koja su prilagođena određenim vrstama bačvi.

Obezbijediti redovno kvalitetno održavanje mehanizacije u cilju sprečavanja/preveniranja nekontrolisanog rasipanja i curenja ulja i goriva i onečišćenja zemljišta i oborinske vode;

Utakanje goriva u buldozer i/ili bager vršiti pod strogo kontrolisanim uslovima uz primjenu prikladnih sredstava (plastično ili limeno korito, fleksibilno crijevo i sl.) i poduzimanje mjera za sprečavanje nekontrolisanog rasipanja goriva po terenu, a eventualno rasuto gorivo ili ulje odmah pokupiti sa površinskim slojem zemljišta i zbrinuti kao opasni otpad.

7. Rekultivacija oštećenih površina na budućem površinskom kopu kopu "Rijeka Rača - Visojevići"

Nakon završetka eksploatacije krečnjaka na budućem površinskom kopu "Rijeka Rača - Visojevići" ili dovođenja dijela kopa u završni položaj PD "Bosman" d.o.o. Sarajevo je dužno shodno zakonskim propisima da izvrši rekultivaciju oštećenih površina na ovom kopu.

Eksplatacijom stijenske mase krečnjaka na budućem površinskom kopu "Rijeka Rača - Visojevići" doći će do oštećenja površine terena u granicama okonturenog kopa i prostora za pripremu stijenske mase, odnosno za proizvodnju gotovih agregata krečnjaka.

Struktura oštećenih površina nakon završetka eksploatacije stijenske mase krečnjaka na budućem površinskom kopu "Rijeka Rača - Visojevići" je sljedeća:

- kosine etaža,
- berme etaža i
- površina za pripremu stijenske mase, odnosno za proizvodnju gotovih agregata krečnjaka na nivou osnovne etaže E-800 (E-790).

Na ovim površinama prvo se vrši tehnička rekultivacija koja se sastoji se od čišćenja površina od zaostalnih komada stijenske mase krečnjaka kao i svih drugih predmeta.

Na kosinama etaža vrši se samo tehnička rekultivacija, koja se sastoji od dovođenja kosina pod završni ugao od $\alpha.e.z. = 700$ i "kavanja" krupnih blokova stijene krečnjaka.

Na bermama etaža i na površini osnovne etaže (E-790) površinskog kopa "Rijeka Rača - Visojevići" na kojoj se vrši priprema stijenske mase, odnosno za proizvodnju gotovih agregata krečnjaka prvo se vrši tehnička rekultivacija koja se sastoji se od čišćenja površina od zaostalnih komada stijenske mase krečnjaka kao i svih drugih predmeta (npr. betonski temelji i sl.). Poslije čišćenja ovih površina vrši se biljna rekultivacija.

Prilikom proširenja eksploatacionog polja površinski sloja humus/ zemljišta debljine 20 cm odložiti na prikladnoj lokaciji u svrhu korištenja za prekrivku u fazi sanacije i rekultivacije odlagališta. Sav upotrebljiv otpadni materijal (humus, kamenje, otpad od drveta i sl.) treba odložiti sa iskopanim i odloženim humusom u svrhu iskorištavanja za sanaciju i rekultivaciju odlagališta nakon prestanka korištenja

6. INFORMACIJE O MOGUĆIM TEŠKOĆAMA PODNOSIOCA ZAHTJEVA PRI PRIKUPLJANJU PODATAKA

Podnosioc zahtjeva za prethodnu procjenu uticaja na okoliš, odnosno operater/investitor nije imao posebnih poteškoća pri prikupljanju potrebnih podataka za projekat površinskog kopa – rijeka Rača-Visojevići. Predmetni projekat je iniciran velikom potražnjom kamenih agregata krečnjaka na tržištu. Iz tog razloga se izrađuje zahtjev za prethodnu procjenu uticaja na okoliš eksploatacije i prerade krečnjaka na površinskom kopu „Rijeka Rača-Visojevići“.

PD „Bosman“ d.o.o. Sarajevo je 16.03.2023. godine podnijelo Ministarstvu privrede Kantona Sarajevo „Samoinicijativnu ponudu za dodjelu koncesije za istraživanje i eksploataciju krečnjaka na ležištu „Rijeka Rača – Visojevići“ na eksploatacionom polju površine P = 11,09 ha. Sastavni dijelovi ponude su (neki dokumenti bitni za ovaj predmet):

a) Studija opravdanosti dodjele koncesije za istraživanje i eksploataciju krečnjaka na ležištu „Rijeka Rača – Visojevići“, općina Ilijaš, broj: 09/23, mart 20023. godine, izrađen od strane PD „Rudex“ d.o.o. Sarajevo, maj 2023. (prilog br. A1.4).

b) Geodetski elaborat kamenoloma „Rijeka Rača – Visojevići“ - Situacija kamenoloma „Rijeka Rača – Visojevići“ – nulto stanje na dan 02.02.2023, „ZEDIS“ – Zenica, Zenica, (grafički prilog br. 1 dat u „Idejnom rudarskom projektu eksploatacije i prerade krečnjaka na površinskom kopu „Rijeka rača – Visojevići“).

c) Izvod iz Prostornog plana Kantona Sarajevo za period 2003. do 2023. godine i informacija za „Kamenolom rijeka Rača – Visojevići“, Kanton Sarajevo, Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo, broj: 06-19-739/23, Sarajevo, 20.02.2023. (prilog br. A1.5)

d) Odluka o davanju saglasnosti za provođenje postupka dodjele koncesije za istraživanje i eksploataciju mineralne sirovine krečnjaka na lokalitetu Medojevići – Srednje, općina Ilijaš, broj 01/1-02-471-6/23 od 24.02.2023., donesena od strane Općinskog vijeća općine Ilijaš odnosi se na PD „Bosman“ d.o.o. Sarajevo (prilog br. A1.6)

Terenskim snimanjem zatečenog stanja površinskog kopa datom u Geodetskom elaboratu kamenoloma „Rijeka Rača – Visojevići“ - Situacija kamenoloma „Rijeka Rača – Visojevići“ – nulto stanje na dan 02.02.2023, „ZEDIS“ – Zenica, je dao osnovne podatke o stanju okoliša te geoloških pretpostavki bitnih za realizaciju budućeg projekta površinskog kopa.

Lokacija površinskog kopa je usklađena Prostornim planom općine Ilijaš i Prostornim planom Kantona Sarajevo za period 2003 - 2023 godina i nalazi se izvan naseljenih područja i područja stavljenih pod zaštitu.

7. REFERETNI POPIS U KOJEM SE NAVODE IZVORI KORIŠTENI ZA OPISE I PROCJENE UKLJUČENE U ZAHTJEV ZA PRETHODNU PROCJENU UTICAJA NA OKOLIŠ

1. Studija opravdanosti dodjele koncesije za istraživanje i eksploataciju krečnjaka na ležištu „Rijeka Rača – Visojevići“, općina Ilijaš, broj: 09/23, mart 2023. godine, PD „Rudex“ d.o.o. Sarajevo, maj 2023.,
2. Geodetski elaborat kamenoloma „Rijeka Rača – Visojevići“ - Situacija kamenoloma „Rijeka Rača – Visojevići“ – nulto stanje na dan 02.02.2023, „ZEDIS“ – Zenica, Zenica.,
3. Izvod iz Prostornog plana Kantona Sarajevo za period 2003. do 2023. godine i informacija za „Kamenolom rijeka Rača – Visojevići“, Kanton Sarajevo, Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo, broj: 06-19-739/23, Sarajevo, 20.02.2023. ,
4. Kantonalni ekološki akcioni plan Kantona Sarajevo za period 2017 - 2022 godina;
5. Federalna strategija zaštite okoliša (2022-2032);
6. Nacrt Plana upravljanja vodama 2022.-2027. sa pratećim dokumentima;
7. Zakon o zaštiti okoliša („Službene novine Federacije BiH“, broj 15/21);
8. Uredba o projektima za koje je obavezna procjena uticaja na okoliš i projektima za koje se odlučuje o potrebi procjene uticaja na okoliš ("Službene novine Federacije BiH", broj: 51/21 i 33/22);
9. Zakon o zaštiti zraka („Službene novine Federacije BiH“, broj 33/03 i 4/10);
10. Zakon o upravljanju otpadom („Službene novine FBiH“, broj 33/03, 72/09 i 92/17);
11. Pravilnik o kategorijama otpada sa listama („Službene novine FBiH“, broj 9/05);
12. Pravilnik koji određuje postupanje sa opasnim otpadom koji se ne nalazi na listi otpada ili čiji je sadržaj nepoznat („Službene novine Federacije BiH“, broj 9/05);
13. Pravilnik o sadržaju plana prilagođavanja otpadom za postojeća postrojenja za tretman ili odlaganje otpada i aktivnostima koje poduzima nadležni organ („Službene novine Federacije BiH“, broj 9/05);
14. Pravilnik o građevinskom otpadu ("Službene novine FBiH", broj: 93/19);
15. Pravilnik o upravljanju otpadnim uljima ("Službene novine FBiH", broj:94/21);
16. Zakon o zaštiti od buke („Službene novine Federacije BiH“, broj 110/12);
17. Zakon o vodama („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 70/06);
18. Uredba o uvjetima ispuštanja otpadnih voda u okoliš i sustave javne kanalizacije ("Službene novine FBiH“, broj: 26/20 i 96/20);
19. Uredba o opasnim i štetnim tvarima u vodama ("Službene novine FBiH“, broj: 43/07);
20. Zakon o zaštiti prirode („Službene novine Federacije BiH“, broj 66/13);
21. Pravilnik o načinima, metodama i tehničkim sredstvima koji najmanje ometaju divlje vrste/podvrste ili staništa njihovih populacija, te ograničavanje zahvata u staništa

populacija životinjskih vrsta u vremenu koje se poklapa s njihovim životno značajnim razdobljima („Službene novine Federacije BiH“, broj 87/21);

22. Uredba Natura 2000 - zaštićena područja u Europi („Službene novine FBiH“, br: 43/11);
23. Crvena lista ugroženih divljih vrsta i podvrsta biljaka, životinja i gljiva („Službene novine Federacije BiH“, broj: 7/14);
24. Crvena lista faune FBiH;

BOSMAN

GRADEVINARSTVO-NEKRETNINE-TRANSPORT-TRGOVINA-USLUGE

BOSMAN d.o.o. Sarajevo
 Rakovička cesta 18
 71210 Ilidža, Sarajevo, B&H
 tel/fax: +387 (0) 33 762 061
 +387 (0) 33 762 060
 E-mail: info@bosman.ba
 WEB: www.bosman.ba

PRILOG V.

Ja Sunija Jahić kao ovlašteno lice Bosman d.o.o. Sarajevo, pod moralnom materijalnom i krivičnom odgovornošću, a na osnovu člana 5. stav (4) Uredbe o projektima za koje je potrebna procjena uticaja na okoliš o projektima i projektima za koje se odlučuje o potrebi procjene uticaja na okoliš, dajem sljedeću:

Izjavu

kojom potvrđujem da su svi podaci sadržani u zahtjevu za prethodnu procjenu uticaja na okoliš istiniti, tačni i potpuni, što se utvrđuje na osnovu dokaza priloženih uz zahtjev.

Ujedno izjavljujem da nemam primjedbu na zahtjeve Federalnog ministarstva okoliša i turizma za kopiranje zahtjeva zbog informiranja javnosti.

Datum: 12.09.2023.

Potpis davaoca Izjave

Sunija Jahić

44 100 20430146